

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет математики та інформатики
Кафедра інформаційно-комунікаційних
технологій та методики викладання
інформатики

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

_____ проф. Войтович І.С.

« ____ » _____ 20__ р.

протокол № _____

ГОРДІЙЧУК ОЛЬГА ВОЛОДИМИРІВНА

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ШЛЯХОМ ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ЗАСОБІВ
ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЙ**

014 Середня освіта (за спеціалізаціями)

014.09 «Інформатика»

Подається на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень і немає запозичень з праць інших авторів без відповідних посилань.

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Науковий керівник: Полюхович Наталія Вікторівна, доцент кафедри
інформаційно-комунікаційних технологій та методики викладання
інформатики, доцент, кандидат педагогічних наук

Рівне–2023

АНОТАЦІЯ

Гордійчук О.В Реалізація профорієнтаційної діяльності шляхом застосування сучасних засобів Інтернет-технологій. – Кваліфікаційна робота на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Інформатика). – Рівненський державний гуманітарний університет. Рівне, 2023. – 100 с.

У кваліфікаційній роботі досліджено проблему реалізації профорієнтаційної діяльності особистості шляхом застосування сучасних засобів Інтернет-технологій.

Вивчено сучасні підходи до професійної орієнтації особистості та їх реалізацію через Інтернет-технології. Обґрунтовано використання засобів та методів профорієнтаційної діяльності, досліджено роль Інтернет-технологій у забезпеченні доступу до різноманітної інформації про професії та ринок праці.

Проаналізовано переваги використання онлайн-ресурсів, мобільних додатків та соціальних мереж для самовизначення та розвитку професійних навичок та кар'єри. Одночасно, дослідження розкриває недоліки та виклики, пов'язані із застосуванням Інтернет-технологій у профорієнтаційній діяльності, зокрема, необхідність критичного осмислення інформації та ризик втрати індивідуального підходу в професії.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що основні результати кваліфікаційної роботи стали підґрунтям для визначення оптимальних підходів використання Інтернет-технологій у сучасній професійній орієнтації, а також розробки рекомендацій для покращення цього процесу за допомогою чат-бота в додатку Telegram.

Ключові слова: сучасні технології в освіті, Інтернет-технології, профорієнтаційна діяльність, професійний розвиток, ринок праці, самоосвіта.

ABSTRACT

Gordiychuk O.V Implementation of career orientation activities by using modern Internet-based technology means. – Qualification work for the second (master's) degree of higher education in the speciality 014 Secondary Education (Informatics). - Rivne State Humanitarian University. Rivne, 2023. - 100 p.

In the qualification work, the problem of the implementation of career guidance activities of an individual by using modern means of Internet technologies is investigated.

Modern approaches to the professional orientation of the individual and their implementation through Internet technologies are studied. The use of means and methods of career guidance activity is substantiated, and the role of Internet technologies in providing access to various information about professions and the labor market is investigated.

The advantages of using online resources, mobile applications and social networks for self-determination and development of professional skills and career are analyzed. At the same time, the study reveals the shortcomings and challenges associated with the use of Internet technologies in career guidance activities, in particular, the need for a critical understanding of information and the risk of losing an individual approach to the profession.

The practical significance of the obtained results is that the main results of the qualification work became the basis for determining the optimal approaches of using Internet technologies in modern professional orientation, as well as developing recommendations for improving this process using a chatbot in the Telegram application.

Keywords: modern technologies in education, Internet technologies, career guidance activity, professional development, labor market, self-education.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПОНЯТТЯ ТА ЗНАЧЕННЯ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	8
1.1 Засоби та методи профорієнтаційної діяльності.....	8
1.2 Роль Інтернет-технологій у профорієнтації.....	18
1.3 Переваги та недоліки використання Інтернет-технологій у профорієнтаційній діяльності.....	26
РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ЗАСОБІВ ІНТЕРНЕТ - ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОСОБИСТОСТІ.....	34
2.1 Вебсайти та портали профорієнтації.....	34
2.2 Онлайн-курси та відеоуроки для профорієнтації.....	52
2.3 Мобільні додатки для профорієнтаційної діяльності.....	58
2.4 Використання соціальних мереж для профорієнтації.....	63
РОЗДІЛ III. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФОРІЄНТАЦІЇ.....	80
3.1 Організація самостійного навчання особистості з використанням Telegram-бота.....	80
3.2 Оцінка ефективності методики використання засобів Інтернет-технологій у профорієнтації.....	90
ВИСНОВКИ.....	93
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	95
ДОДАТКИ.....	99

ВСТУП

Актуальність теми. В останні десятиліття ринок праці та освітніх послуг в Україні розвивалися швидкими темпами, що зумовлювало необхідність активного впровадження Інтернет-технологій в освітній простір, але воєнні дії на території України внесли корективи у процес профорієнтації. Проблема профорієнтаційної діяльності особистості стає все більш актуальною та затребуваною в українському суспільстві, адже сучасний професійний світ потребує кваліфікованих та конкурентоспроможних фахівців.

Майбутні фахівці повинні володіти не тільки набутими softskills (м'якими навичками), а й інформацією про використання отриманих знань у професійній діяльності, що і є головним завданням профорієнтації.

У зв'язку з постійним удосконаленням мережевих технологій та їх поширення в усі сфери життєдіяльності особистості, особливої актуальності набувають методи ефективної підготовки особистості до використання засобів Інтернет-технологій у профорієнтаційних пошуках, який сприятиме розширенню доступу до інформації про професії, ринок праці, можливості працевлаштування та навчання, створенню умов для кращого самопізнання проблемних ситуацій, а також отриманню допомоги у плануванні професійної кар'єри засобами онлайн-профорієнтації.

У Наказі МОНУ «Положення про професійну орієнтацію молоді», зазначено, що основними завданнями профорієнтації є: підготовка конкурентоспроможного працівника, здатного професійно самовдосконалюватися та вести активний пошук виду трудової діяльності або змінювати професію, місце роботи; виявлення і формування інтересів, нахилів, здібностей особистості, допомога в пошуку свого покликання, в засвоєнні системи знань, що дозволяють вибрати і здійснити професійну діяльність, визначення шляхів і способів ефективного управління професійним

самовизначенням (Про затвердження Положення про професійну орієнтацію молоді, яка навчається, 1995, № 159/30/1526).

Актуальність теми дослідження відповідає сучасним викликам у сфері профорієнтаційної діяльності особистості, оскільки впровадження нових інформаційних технологій створює умови для самостійного та свідомого життєвого і професійного вибору особистості.

Об'єкт дослідження – процес профорієнтаційної діяльності особистості через застосування засобів Інтернет-технологій.

Предмет дослідження – сучасні засоби Інтернет-технологій в профорієнтаційній діяльності особистості.

Мета дослідження. Визначити та дослідити засоби Інтернет-технологій в профорієнтаційній діяльності особистості.

Завдання дослідження:

- опрацювати літературу з теми магістерської роботи;
- проаналізувати основні поняття: «профорієнтаційна діяльність», «Інтернет-технології», «інформаційні технології»;
- визначити методи застосування засобів Інтернет-технологій в профорієнтаційній діяльності особистості;
- створити Chatbot в додатку Telegram для покращення ефективності профорієнтаційної діяльності особистості.

Теоретичне значення полягає в дослідженні того, як сучасні Інтернет-технології можуть застосовуватись для реалізації та покращення профорієнтаційної діяльності особистості; розкрито розуміння того, як можна ефективно та безпечно використовувати ці технології.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає у отриманні результатів емпіричного дослідження, висновків, які можуть бути використані освітніми закладами, профорієнтаційними консультантами, державними установами і підприємствами у профорієнтаційній діяльності особистості засобами Інтернет-технологій.

Апробація роботи. Результати дослідження доповідалися на XV Всеукраїнській науково-практичній конференції «Інформаційні технології в професійній діяльності» (м. Рівне, 2022) та II Всеукраїнській науково-практичній конференції «Підготовка педагогів до професійної діяльності в умовах змішаного навчання» (м. Рівне, 2023). За результатами опубліковано 2 тез конференцій (Гордійчук & Полюхович, 2023).

Структура та обсяг роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Обсяг роботи складає 100 сторінок, в тому числі основного тексту 88 сторінок, 38 рисунків та 1 таблиця.

РОЗДІЛ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПОНЯТТЯ ТА ЗНАЧЕННЯ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1 Засоби та методи профорієнтаційної діяльності

Професійна орієнтація ставить своїм завданням визначити, яка саме професія найбільше підходить тій чи іншій людині. Вихідним пунктом цього підходу є особистість того, хто обирає професію. Профорієнтація в цьому випадку спрямована на вибір професії, що найбільш відповідає певній особистості, виходячи з її інтересів, здібностей, можливостей (Ігнатович та ін., 2014, с. 105).

У нашій країні професійна спрямованість особистості, як наукова проблема і певна сукупність практичних заходів, має значне історичне коріння. У тому чи іншому розумінні вона привернула увагу науковців багатьох поколінь та викликала пошук інтересу державних діячів, організаторів виробництва.

У визначенні профорієнтації та розкритті її сутності існує декілька точок зору, що відображають складний, динамічний і багаторівневий психологічний об'єкт, вивчення якого здійснюється з різних боків. Поняття «профорієнтація» отримало широке застосування після Міжнародної конференції, що відбулася у 1921 році в Барселоні, де це поняття було протиставлено поняттю «відбір». На конференції підкреслювалося, що якщо відбір слугує інтересам певної професії, то профорієнтація слугує інтересам людини. На XV Генеральній конференції ЮНЕСКО, що відбулася 1970 року у Братиславі було прийняте робоче визначення профорієнтації, де вона розглядалася як допомога, що надається особистості у використанні своїх особистісних особливостей, надання людині можливості розвивати їх так, щоб вона була спроможна вибрати для себе сферу

навчання та трудової діяльності протягом життя в умовах, що змінюються і, з другого боку — досягти особистих прагнень (Побірченко, 2009, с.200).

У сучасних умовах даються різні тлумачення поняттю «профорієнтація». Одні автори в це поняття включають ознайомлення молоді з найбільш важливими професіями, інші — до ознайомлення з професіями додають необхідність організації надання допомоги школярам у розвитку в них інтересів, здібностей, треті — систему заходів, спрямованих на допомогу учнівській молоді у виборі професії у відповідності з інтересами і потребами суспільства в кадрах. Окремі автори розглядають профорієнтацію як систему наукового управління мотивами вибору професії, як сукупність принципів, форм, методів і прийомів впливу на учнів, а також як систему психолого-педагогічних, медичних і державних заходів.

Професійна орієнтація у своєму функціональному психолого-педагогічному аспекті розглядається як система науково-практичної діяльності, спрямованої на підготовку особистості до самостійного й усвідомленого вибору професії. Предметом такої діяльності є інтереси, спрямованість, здібності особистості, її установки, ставлення, виявлення й оцінка професійно значущих якостей. Щодо усвідомлення професійного вибору, то сутність цього процесу полягає в тому, що особистість у результаті профорієнтаційної роботи здійснює вибір професії, виходячи з розуміння себе як суб'єкта майбутньої професійної діяльності і даної професії, як важливої сфери оптимальної реалізації своїх потенційних можливостей. Разом з тим усвідомлений вибір професії передбачає врахування потреб ринку праці, з огляду на які особистість вносить свої корективи у процес вирішення питання щодо доцільності обрання чи зміни тієї чи іншої професії (Гуцан, Л. А., 2008, с.86).

Метою професійної орієнтації є формування в особистості здатності вибрати певний тип професійної діяльності, що оптимально відповідає її індивідуально-психологічним особливостям, можливостям, інтересам та потребам ринку праці у кадрах; сприяння специфічними методами посиленню конкурентноспроможності працівника на ринку праці та досягнення ефективної

зайнятості населення. Саме тому, профорієнтація покликана вирішувати завдання формування особистості працівника нового типу, що забезпечить ефективне використання кадрового потенціалу та раціональне регулювання ринку праці. Для успішного входження особистості у новий, невідомий для неї світ професій та просування в ньому до бажаної мети, суспільство надає їй орієнтири, які відображають кількісну і якісну потребу в кадрах, а також конкретні види професійної діяльності й можливості підготовки до них (Побірченко, Н. А., 2009, с.65).

Професійна орієнтація особистості є складним, динамічним і довготривалим процесом, що охоплює значний період життя: від ознайомлення її з професійним простором, вивчення індивідуально-психологічних особливостей, до виявлення професійних намірів і здійснення свідомих дій щодо планування свого майбутнього, розширення інформованості та практичного досвіду, а також формування професійно важливих якостей, становлення висококваліфікованого фахівця. Ефективність цього процесу, як правило, визначається мірою узгодженості індивідуально-психологічних можливостей особистості зі змістом і вимогами професійної діяльності, а також сформованістю у неї здатності адаптуватися до соціально-економічних умов, які змінюються в зв'язку з влаштуванням своєї професійної кар'єри. Відповідно й профорієнтація має бути спрямована на активізацію внутрішніх психологічних ресурсів особистості для того, щоб включаючись у ту чи іншу професійну діяльність, вона могла повною мірою реалізувати себе у ній.

Загальною метою профорієнтації є створення та реалізація умов, організаційних форм та методичних засобів для самостійного й усвідомленого вибору чи зміни особистістю професії, об'єктивної самооцінки своїх соціально-психологічних бажань, вибору шляхів професійної підготовки та майбутньої професійної діяльності. Професійна орієнтація має місце і в старшому віці. Її метою є сприяння специфічними засобами посиленню конкурентоспроможності працівника на ринку праці, переорієнтація особистості, у випадку необхідності, на іншу професійну діяльність з

урахуванням попереднього професійного досвіду й індивідуально-психологічних можливостей та досягнення ефективної зайнятості (Ігнатович та ін., 2014, с. 209).

Професійна орієнтація, як цілісна система, здатна вирішити покладені на неї завдання лише в тому випадку, коли кожний її структурний елемент буде ефективно працювати на всю систему й справлятися з покладеними на нього функціями. У свою чергу, від правильного розподілу функцій усередині системи залежить результат профорієнтаційної роботи в цілому. Можна виділити такі функції профорієнтації, які визначаються її метою:

- соціальну;
- економічну;
- психолого-педагогічну;
- медико-психофізіологічну (Побірченко, 2009, с.76).

Соціальна функція професійної орієнтації полягає в засвоєнні особистістю певної системи знань, норм, цінностей, що дозволяють їй здійснювати свою соціально-професійну діяльність як повноправного члена суспільства й удосконалюватися у відповідності з державними і суспільними відносинами. Тому професійну орієнтацію особистості необхідно розглядати, перш за все, з позиції інтересів особистості та соціального замовлення суспільства, а також прогнозування підготовки кадрів для різних галузей господарства, єдності формування особистих і суспільних ціннісних орієнтацій.

Економічна функція профорієнтації полягає у поліпшенні якісного складу робочої сили (за критеріями професійного, психологічного і соціального характеру), підвищенні задоволеності працею, зниженні плинності кадрів, підвищенні професійної активності працівників і продуктивності праці, економії робочого часу. Професійна орієнтація має сприяти формуванню в учнівської молоді економічного мислення, навичок сучасної культури праці, розумного споживання.

Психолого-педагогічна функція профорієнтації полягає у виявленні та формуванні в особистості інтересів, нахилів, здібностей, індивідуально-психологічних властивостей з метою адекватного вибору професії; допомогти їм у професійному виборі у відповідності зі своїми потенційними можливостями; проектуванні індивідуальних програм професійного самовизначення, у його психологічному корегуванні й переорієнтації.

Медико-психофізіологічна функція професійної орієнтації реалізується у проведенні пролонгованого спостереження та контролю за рівнем фізичного й психофізіологічного розвитку, станом здоров'я особистості, необхідних і достатніх для успішного виконання тієї чи іншої професійної діяльності. В умовах навчального закладу своєчасне визначення відхилення у стані здоров'я учнівської молоді допомагає застерегти її від вибору протипоказаної професії, а у випадку необхідності скорегувати її професійні плани таким чином, щоб вони максимально відповідали можливостям молоді.

Важливою умовою досягнення мети професійної орієнтації й виконання нею основних функцій є конкретні завдання. Перехід до нових економічних умов змінює також завдання профорієнтації. І це цілком логічно, оскільки протягом всього часу її існування, будь які зміни у ній визначалися технологіко-економічними та соціальними вимогами періоду розвитку держави. Основними завданнями профорієнтації є:

- забезпечення конституційних, соціальних гарантій і послуг щодо вільного вибору чи зміни професії, працевлаштування та шляхів професійної самореалізації особистості в умовах ринкової економіки;
- формування у людини установки на власну активність і самопізнання як основу професійного самовизначення та самоствердження;
- створення передумов для неперервного зростання рівня професійної компетентності особистості, як найважливішої умови її

конкурентноспроможності на ринку праці, максимальної реалізації її особистісного потенціалу;

- досягнення збалансованості між індивідуально-психологічними особливостями людини, її можливостями, інтересами та потребами ринку праці у кадрах;
- визначення характерних вимог до людини різних видів професійної діяльності;
- ознайомлення особистості зі світом професій, кон'юнктурою ринку праці, правилами вибору професії, з своїми правами та обов'язками;
- перевірка можливостей для самореалізації у різних видах професійної діяльності;
- забезпечення розвитку професійно важливих якостей;
- оновлення форм і методів профорієнтаційної роботи з населенням, визначення її нормативів та стандартів на рівні сучасних вимог;
- психологічна орієнтація особистості на ринок праці;
- забезпечення соціальної та професійної мобільності особистості (Побірченко, 2009, с.85).

Завдання професійної орієнтації учнівської молоді полягають у тому, щоб кожен учень засвоїв у школі універсальні способи діяльності, розвинув свої людські ресурси, міг відповісти собі на просте і закономірне запитання, де і як він може продовжити цей розвиток, включаючи й підготовку в професійних навчальних закладах; де і як він потім зможе конвертувати, капіталізувати набуті знання, свої ресурси. Він повинен зрозуміти, що професійна підготовка потрібна йому як засіб професійної самореалізації, а точніше — капіталізації його людських ресурсів. Адже саме ресурсний капітал йому потрібен для того, щоб після професійної підготовки розпочати професійний рух на ринку праці (Ігнатович та ін., 2014, с. 266).

Методи професійної орієнтації особистості розглядаються як комплекс засобів, способів і прийомів реалізації її завдань. При цьому зазначимо, що сутністю будь якого методу чи форми проведення профорієнтаційної роботи є розширення можливостей особистості у професійному виборі. При прогнозуванні ефективності методів і форм профорієнтаційної роботи важливо ще враховувати, наскільки особистість готова сприйняти змодельовані проблеми та брати участь у даних заходах. Також важливо враховувати прийнятність розгляду тієї чи іншої проблеми профорієнтації у даному навчальному закладі, центрі зайнятості, чи немає протидії щодо проведення певних методів і форм профорієнтаційної роботи.

За змістом і спрямованістю методи і форми профорієнтаційної роботи можна поділити на:

- інформаційно-довідкові;
- діагностичні;
- морально-емоційної підтримки;
- активізації професійного самовизначення;
- надання допомоги у конкретному виборі й прийнятті рішення

щодо вибору професії (Ігнатович, 2014, с.42).

Інформаційно-довідкові методи і форми профорієнтаційної роботи вирішують свої завдання за допомогою:

- професіограм (важливо підбирати компактні і зрозумілі для сприйняття форми опису професій); довідкової літератури (за умови достовірності довідкової інформації);
- інформаційно-пошукових комп'ютерних систем (для оптимізації пошуку професій, навчальних закладів, вакансій тощо);
- професіографічних екскурсій, зустрічей із фахівцями;
- спеціальних лекцій, бесід, диспутів з питань вирішення проблеми вибору професії; профорієнтаційних уроків з учнівською молоддю як системи занять, а не як окремих заходів;

- різних фільмів і відеофільмів про професії; різних ярмарків професій і їх модифікацій, які показали свою ефективність у профорієнтаційній роботі з різними категоріями населення тощо (Синявський, 2010, с.188).

Діагностичні методи спрямовані на самопізнання особистості, виявлення й оцінку її індивідуально-психологічних особливостей, здібностей, інтересів, можливостей. До них відносяться:

- бесіди-інтерв'ю закритого типу (за чітко визначеними питаннями);
- опитувальники професійних інтересів, мотивації; опитувальники професійних здібностей;
- особистісні опитувальники; тести для діагностики індивідуально-психологічних особливостей; проєктивні особистісні тести;
- професійні проби у спеціально організованому навчальному процесі;
- використання різних ігрових і тренінгових ситуацій;
- пролонговане спостереження та ін.

Методи морально-емоційної підтримки пов'язані з психологічною підтримкою особистості у ситуації вибору чи зміни професії, працевлаштуванні. Такі методи можуть використовуватися як в індивідуальній, так і в груповій формах. При їх використанні відбувається програвання в спеціальних процедурах складних моментів, пов'язаних з професійним самовизначенням, що призводить до впевненості особистості. До них можна віднести:

- профорієнтаційні та профконсультаційні форми психотренінгів;

- «Клуби пошуку роботи» та їх найрізноманітніші модифікації, де на фоні сприятливої психологічної атмосфери вдається більш ефективно розглядати профорієнтаційні питання;
- свята праці, які підвищують престиж професій тощо (Ігнатович, 2014, с.97).

Методи активізації професійного самовизначення особистості озброюють її засобами для самостійних дій щодо вибору чи зміни професії, працевлаштування, планування, корегування та реалізації своїх професійних перспектив. До активізуючих методів професійного самовизначення можна віднести:

- профорієнтаційні ігри з учнівською молоддю;
- ігрові профорієнтаційні вправи;
- активізуючі профорієнтаційні опитувальники;
- ціннісно-сміслові опитувальники (головний акцент робиться на моральний бік професійного самовизначення) та ін. (Ігнатович, 2014, с.94).

Методи надання допомоги особистості у конкретному виборі й прийнятті рішення щодо вибору чи зміни професії, працевлаштування забезпечують особистість різними схемами прийняття рішення, наприклад, схемою альтернативного чи запасного варіантів вибору, уточнення професії, що вибирається, професійного навчального закладу, рівнів професійної підготовки.

У процесі професійної орієнтації особистості використовуються різні форми профорієнтаційної роботи, які можна розділити: за тривалістю (разові, короткочасні, довготривалі), за кількістю учасників (індивідуальні, групові, колективні), за напрямом допомоги (учнівська молодь, батьки, педагоги), за характером допомоги (інформаційна, формуюча).

Найчастіше у профорієнтаційній роботі використовуються такі форми роботи: бесіди, диспути, творчі вечори, конкурси, вікторини, круглі столи, семінари, усні журнали, зустрічі з професіоналами, інтерактивні (ділові та

рольові) ігри, презентації професій тощо. З метою підвищення ефективності проведення цих форм профорієнтаційної роботи до них залучаються батьки, представники різних професій, роботодавці.

Зазначимо, що будь який метод чи форма профорієнтаційної роботи мають певний активізуючий потенціал, формуючи складні психологічні новоутворення особистості (професійну спрямованість, готовність до професійного самовизначення), характер, розвивають здібності, емоційно-вольову сферу (наполегливість, емоційну стійкість) тощо. Головне, щоб вони наповнювалися таким змістом, який би слугував основою формування в особистості необхідних знань не тільки про світ професій, але й про себе як про суб'єкта з тією метою, щоб ці знання допомогли прийняти обґрунтоване рішення щодо вибору чи зміни професії, працевлаштування. Методи і форми профорієнтаційної роботи будуть ефективними, якщо в процесі їх проведення будуть реалізовані такі психологічні вимоги:

- опора на пізнавальні потреби особистості, їх активізація та розвиток;
- формування позитивного ставлення і психологічної готовності до різних видів професійної діяльності;
- розвиток потреб особистості у самооцінці та самопізнанні (Марченко, 2008, с.204).

Тому необхідно, щоб зміст матеріалу методів і форм профорієнтаційної роботи відповідав освітнім і віковим можливостям особистості. Підсумовуючи все сказане, можна зазначити, що для свідомого самостійного професійного вибору особистості потрібна певна фонові інформація про суттєві умови вибору професії, про світ професій і про свої індивідуально-психологічні особливості, професійно важливі якості, про можливості оволодіння тією чи іншою професією і успішної професійної діяльності у майбутньому.

1.2 Роль Інтернет-технологій у профорієнтації

Інтернет-технології грають важливу роль у професійній орієнтації, надають доступ до багатьох корисних ресурсів та інформації, яка допомагає краще зрозуміти свої можливості та вибрати відповідну професію.

Для початку розглянемо статистику щодо ринку праці та профорієнтації. Згідно з дослідженнями, лише 27% молоді впевнені у своєму виборі професії, решта 73% почувають себе невпевненими і замученими перед серйозним вибором. Крім того, тільки 10% молоді мають досвід у сфері практичної роботи у своїй, обраній професії перед закінченням навчання.

Профорієнтаційна діяльність – це важливий елемент у житті кожної людини. Оскільки допомагає зрозуміти власні здібності, цінності та інтереси, що сприяє усвідомленому вибору майбутньої професії. В сучасному світі, де ринок праці постійно розвивається і змінюється, виникає необхідність у ефективних інструментах та підходах до профорієнтаційної діяльності особистості. Надзвичайно актуальним це питання залишається серед молоді, яка зустрічається з різноманітними викликами на своєму професійному шляху. Саме зараз все більше уваги приділяється питанню впровадження сучасних інформаційних комп'ютерних технологій практично в усі сфери діяльності людини. Тому сучасний етап розвитку освіти характеризується широким впровадженням в навчальний процес комп'ютерних технологій. Вони дозволяють вийти на новий рівень навчання, відкривають раніше недоступні можливості для людини (Камінський, 1998, с.150).

Інформаційні технології знаходять своє застосування в різних предметних областях на всіх вікових рівнях, допомагаючи кращому засвоєнню як окремих сфер, так і досліджуваних навиків у цілому, які найбільш часто застосовуються в навчальному процесі, їх можна розділити на дві групи:

1) мережеві технології, що використовують локальні мережі та глобальної мережі Інтернет (електронні варіанти методичних рекомендацій, посібників, сервери дистанційного навчання, що забезпечують інтерактивний зв'язок з учнями через Інтернет, в тому числі в режимі реального часу);

2) технології, орієнтовані на локальні комп'ютери (навчальні програми, комп'ютерні моделі реальних процесів, демонстраційні програми, електронні задачники, контролюючі програми, дидактичні матеріали) (Козяр, 2017, с.36).

Технології, які дозволяють з допомогою комп'ютера інтегрувати, обробляти і водночас відтворювати різноманітні типи сигналів, різні середовища, засоби і способи обміну інформацією, називаються мультимедійними.

Нові мультимедійні засоби, в яких використовується аудіовізуальний формат, надають такі можливості, які традиційні підручники надати не можуть. Застосування засобів Інтернет-технологій в якості засобу навчання, удосконалює процес викладання, підвищує його ефективність і якість. При цьому забезпечується:

- реалізація можливостей програмно-методичного забезпечення з метою донесення знань, моделювання навчальних ситуацій, контролю за результатами навчання;
- використання об'єктно-орієнтованих програмних засобів або систем (наприклад, системи підготовки текстів, електронних таблиць, баз даних) з метою утворення культури навчальної діяльності;
- використання інформаційних технологій в якості інструменту пізнання навколишньої дійсності і самопізнання;
- використання інформаційних технологій як засобу розвитку особистості;
- використання інформаційних технологій як засобу інформаційно-методичного забезпечення та управління навчально-виховним процесом, навчальними закладами, системою навчальних закладів;
- використання інформаційних технологій як засобу комунікацій з метою поширення передових технологій;

- використання інформаційних технологій в якості засобу автоматизації процесів контролю, корекції результатів навчальної діяльності, комп'ютерного педагогічного тестування і психодіагностики;
- використання інформаційних технологій в якості засобу автоматизації процесів обробки результатів експерименту (лабораторного, демонстраційного) і управління навчальним обладнанням (Ігнатович та ін., 2014, с. 210).

Застосування сучасних засобів Інтернет-технологій дозволяє особистості контролювати хід засвоєння нових знань та формувати необхідні уміння. А також розвиваються навички самоконтролю, спільної (групової) роботи, своєчасно визначати помилки, усувати їх і навіть попереджувати їх появу.

Слід пам'ятати, що при застосуванні технічних засобів навчання і інформаційних технологій слід зважати на властивості людини, її органів чуття до сприйняття повідомлень. За даними вчених більше 60% інформації надходить до нас через зір і слух. Зір і слух найпотужніші та ефективні канали передачі і прийому інформації. Чим різноманітніше буде подання інформації, тим ефективніше буде процес її засвоєння (Ігнатович, 2014, с.164).

Використання мультимедійних технологій в профорієнтаційній діяльності дозволяє максимально задовольняти інформаційні потреби особистості, підвищує якість професійних знань, умінь, навичок, а також активізує пізнавальну діяльність, розвиває здібності до творчості, формує креативне мислення.

Основні фактори, що підкреслюють актуальність даної теми:

- Різноманітність професій та спеціалізацій. На сьогоднішній день існує безліч професій та спеціалізацій, що створює плутанину у виборі професійного шляху. А застосування сучасних засобів Інтернет-технологій, дає можливість систематизувати і впорядкувати інформацію про професійний розвиток.

- Швидка зміна ринку праці. Ринок праці сьогодні характеризується швидкими змінами, та ставить перед молоддю завдання адаптуватись до нових умов та вимог. Сучасні засоби допомагають виявити актуальні тенденції ринку праці та вибрати оптимальний професійний шлях.

- Доступність та масовість. Інтернет-технології надають можливість забезпечити доступ до профорієнтаційних ресурсів великій кількості людей, незалежно від їх місця проживання та соціального статусу.

- Підвищення ефективності профорієнтаційної роботи. Використання Інтернет-технологій дає змогу створити інтерактивні та індивідуалізовані інструменти профорієнтації, які забезпечують більш точну та зорієнтовану на потреби користувача інформацію.

- Розвиток індивідуального підходу. Різноманітні засоби Інтернет-технології дозволяють створити інструменти для індивідуальної адаптації профорієнтаційного процесу до потреб та особливостей кожної окремої особи (Козяр, 2017, с.118).

Завдяки впровадженню інформаційних і комунікаційних технологій розширюється доступ до освіти, а розширення освітнього використання засобів інформаційних технологій полегшує взаємодію між різними типами освітніх установ, різними джерелами освітніх матеріалів, а також забезпечує високоефективну підтримку віддаленого розташування викладача і студентів.

Дистанційне навчання є сукупністю сучасних педагогічних, комп'ютерних і телекомунікаційних технологій, методів і засобів, що забезпечує можливість навчання без відвідування навчального закладу, але з регулярними консультаціями у викладачів навчального закладу. Дистанційна форма навчання не регламентує тимчасові і територіальні вимоги до реалізації навчального процесу. Справа в тому, що коло людей, які бажають здобути вищу освіту, постійно розширюється. Крім цього, в умовах ринкових відносин

зростає попит на вузівські освітні послуги різних рівнів з боку всіх верств населення. У той же час, дистанційне навчання дозволяє отримати основний або додатковий освіту паралельно з основною діяльністю людини або ж дає можливість отримати професію особам, які за станом здоров'я або через віддаленості місця проживання від цікавить навчального закладу не можуть навчатися за денною очної системі (Марченко, 2008, с.88).

У новому тисячолітті до створення інформаційного суспільства дистанційна освіта грає дуже важливу роль і демонструє власну гнучкість і різноманіття. Говорячи про дистанційну освіту, можна виділити характерні ознаки, які не залежать від конкретної освітньої системи. Зокрема, при дистанційних формах організації педагогічного процесу основний упор робиться на посилення самостійного і індивідуалізованого навчання. Домінуючою тенденцією в розвитку дистанційного навчання є модель особистісно-орієнтованого навчання, що враховує індивідуальні, особистісні якості кожного учня і яке ґрунтується на передових педагогічних і інформаційних технологіях. Крім цього, не можна не відзначити, що дистанційні форми навчання суттєво змінюють стиль діяльності педагогів. Викладачеві призначається організувати самостійну пізнавальну діяльність студентів, озброювати їх методами і способами пізнання і здобуття знань, розвивати вміння застосовувати їх на практиці, використовувати новітні телекомунікаційні засоби для всіх видів дистанційного спілкування. Розвиток дистанційної освіти тягне за собою розвиток нових підходів до розробки педагогічних засобів, таких як підручники, практикуми, збірники завдань і тестів. Всі вони повинні бути націлені на учня, а тому більшою мірою бути інформативними (Камінський, 1998, с.177).

Дистанційне навчання включає дві основні вимоги: поліпшена доступність освіти для студентів, і розвиток незалежності студентів. Ці цілі досягаються шляхом надання широкого вибору можливостей в рамках різних аспектів навчального процесу. Система дистанційної освіти повинна стати таким соціальним інститутом, який був би здатний надати людині різноманітні

освітні послуги, що дозволяють навчатися безперервно, і забезпечити можливість отримання сучасного професійного знання (Камінський, 1998, с.178).

Використання студентами в процесі навчання гіпертекстових і мультимедійних інструментальних систем сприяє формуванню у них інформаційно-технологічних знань і умінь. Гіпертекстові системи являють собою логічно вбудований в комп'ютерну програму набір посилань, кнопок інтерфейсу, при активізації яких відбувається перехід на новий рівень системи посилань або відкривається кінцеве вікно, що містить необхідну інформацію для користувача. Дана технологія широко використовується в різноманітних електронних підручниках. Одне з основних переваг таких технологій перед традиційними полягає в тому, що студенти можуть самостійно вибирати темп вивчення матеріалу і послідовність його проходження (Моргун, 2009, с.41).

Застосування електронних навчально-методичних комплексів у професійній підготовці майбутніх фахівців значно індивідуалізує навчальний процес, збільшує швидкість і якість засвоєння навчального матеріалу, дозволяє істотно посилити практичну спрямованість, розвинути творчі здібності студентів, а також навчити їх самостійно мислити і активно працювати з навчальним матеріалом (Гуцан, 2008, с.23).

Мета дослідження полягає в аналізі, оцінці та розробці методики використання сучасних засобів для професійної орієнтації осіб з метою поліпшення якості та ефективності процесу профорієнтації. Для досягнення цієї мети передбачаються наступні завдання дослідження:

- Вивчення передового досвіду. Аналіз успішних випадків використання Інтернет-технологій для профорієнтації в різних країнах та організаціях з метою визначення найбільш ефективних підходів.
- Виявлення потреб та особливостей цільової аудиторії. Вивчення інтересів, потреб та особливостей осіб, які шукають професійне

зростання, для розробки персоналізованого та індивідуального підходу до них.

- Аналіз сучасних засобів для профорієнтаційної діяльності. Дослідження різних засобів, що застосовуються в сфері профорієнтації, зокрема, вебсайтів та порталів профорієнтації, мобільних додатків, соціальних мереж тощо.
- Експериментальне дослідження та оцінка ефективності. Проведення експерименту з впровадження розробленої методики в роботу з подальшою оцінкою її ефективності та результативності.
- Формулювання рекомендацій. На основі отриманих результатів експерименту формулювання рекомендацій (Гуцан, 2008, с.28).

Дослідження зазначеної теми має практичне значення, оскільки воно сприятиме підвищенню ефективності та якості профорієнтаційної діяльності, допоможе підвищити рівень самоусвідомлення у молоді, знизити ризик невдалого професійного вибору.

Сучасні технології дозволяють нам знайти відповіді на багато питань, зокрема, щодо вибору професії. Інтернет став великим ресурсом для профорієнтації, який надає доступ до різноманітної інформації та її інструментів.

В Інтернеті можна знайти багато профорієнтаційних тестів, які проаналізують здібності, інтереси та можливості. Ці тести дозволяють оцінити індивідуальні навички та особистісні характеристики, що може допомогти в певній сфері діяльності. Онлайн-тести з профорієнтації часто складаються з питань, тестових завдань або ситуацій, які допомагають розкрити індивідуальні можливості та здібності. Багато таких тестів мають набір психологічних підходів і методик для виявлення індивідуальних особливостей людини, та її уподобань (Побірченко, 2009, с.167).

Тести також можуть бути корисними під час вибору навчальної програми, професійного розвитку або перепрофілювання. Ось, декілька ключових характеристик, за якими можна розрізнити онлайн-тести з профорієнтації:

- типи тестів: існує багато різних типів тестів з профорієнтації, включаючи психометричні тести, особистісні опитування і т. д. Кожен з цих типів тестів фокусується на різних аспектах особистості та її інтересах;

- оцінка інтересів: багато тестів з профорієнтації визначають, в яких сферах діяльності проявляється найбільший інтерес. Наприклад, вони допомагають визначити, чи зацікавлена людина у науці, мистецтві, технологіях, гуманітарних науках тощо;

- оцінка навичок та здібностей: деякі тести оцінюють здібності та навички особистості. Це важливо, оскільки певні професії вимагають певних навичок, і людині може бути корисно знати, наскільки вона відповідає цим вимогам;

- оцінка особистості: особистісні тести допомагають визначити характерні риси та стиль спілкування. Це важливо при виборі робочого середовища та команди, з якою можна найкраще працювати;

- результати та рекомендації: після проходження тесту зазвичай надаються результати та рекомендації, щодо можливих професій або кар'єрних шляхів, які можуть підійти. Ці рекомендації дуже цінні при виборі майбутньої професії;

- доступність Інтернету: після проходження тесту зазвичай надаються результати та рекомендації щодо можливих професій або професійних шляхів, які можуть підійти;

- важливість самоаналізу: важливо пам'ятати, що результати тестів з профорієнтації це лише одна ланка при виборі професійного шляху. Потрібно також брати до уваги й інші фактори, такі як: особисті цілі, життєвий досвід і можливості навчання.

Загалом, онлайн-тести з профорієнтації є корисними для тих, хто знаходиться на початковому етапі вибору професійного шляху, або для тих хто розглядає можливість зміни професії. Вони служать, як важливий етап у самоаналізі та допомагають краще розуміти себе та свої цілі.

Також, вебінари та презентації активно використовуються для надання різних відомостей про професії, освітні програми та можливості загальнопрофесійного розвитку. Під час таких сесій представляються ключові факти, вимоги до професійної діяльності та перспективи розвитку.

Презентації демонструють інтерактивні інструменти, які допомагають учасникам розробити їхні навички, а також отримати рекомендації щодо певних професій чи галузей діяльності. Наприклад, до презентацій додаються тести з профорієнтації, анкети або ігри, які допомагають з'ясувати, які професії відповідають індивідуальним уподобанням.

У рамках вебінарів виступають експерти з різних сфер, які дають поради та рекомендації щодо виробу професії, розвитку навичок, пошуку роботи, їм можна поставити запитання і отримати відповідь в режимі реального часу, що дозволяє учасникам отримати персоналізовані поради, вирішити свої конкретні питання з профорієнтації. Також, учасникам вебінарів допоможуть розробити професійний план, встановити мету, допоможуть зрозуміти, як досягти своїх професійних цілей.

Реалізація профорієнтаційної діяльності за допомогою сучасних засобів Інтернет-технологій має великий потенціал для покращення ефективності та доступності процесу профорієнтації, що робить дану тему актуальною та значущою в наш час.

1.3 Переваги та недоліки використання Інтернет-технологій у профорієнтаційній діяльності

Використання Інтернет-технологій у профорієнтаційній діяльності особистості має свої переваги та недоліки, і важливо урівноважити їх для досягнення ефективного результату.

До переваг можна віднести доступність Інтернету та глобальні охоплення мережі. Інтернет-армія росте з кожним днем. Хтось тут робить гроші, хтось витрачає, хтось шукає інформацію, а інші просто розважаються. Неважливо, чим саме займаємось, коли онлайн, але головне - статистика все враховує.

Чисельність населення світу перевищила 8 мільярдів людей 15 листопада 2022 року і досягла 8,01 мільярда на початку 2023 року. Понад 57% світового населення живе у містах.

На початок 2023 року 5,44 мільярда людей користуються мобільними телефонами, що становить 68% загальної чисельності населення світу. Кількість унікальних користувачів мобільних телефонів за останній рік збільшилася більш ніж на 3% — на 168 мільйонів нових користувачів. Сьогодні у світі налічується 5,16 мільярдів користувачів інтернету. Це означає, що 64,4% світового населення мають доступ до інтернету. За рік кількість інтернет-користувачів зросла на 1,9%. На початок 2023 року соціальні мережі налічують 4,76 мільярда користувачів, що становить трохи менше ніж 60% від загальної чисельності населення світу (рис.1.1). Однак останніми місяцями темпи зростання аудиторії соцмереж уповільнилися — приріст нових користувачів за рік склав 137 мільйонів, тобто лише 3% (LinkedIn, 2023).

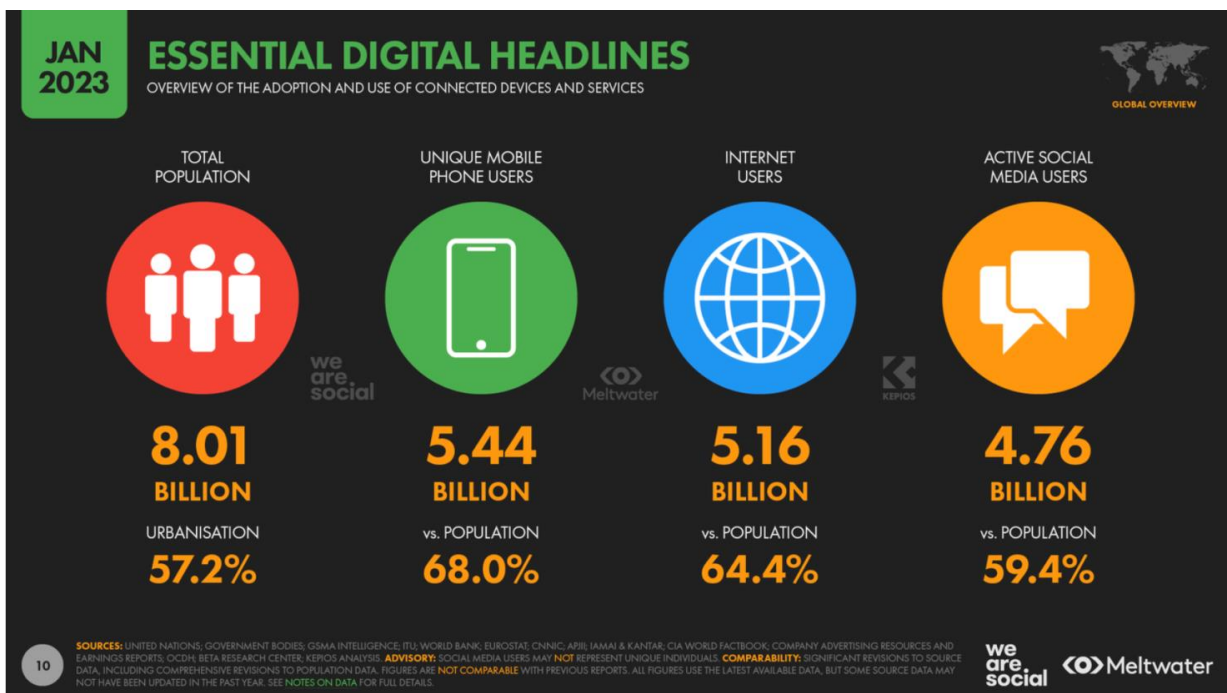

Рис.1.1. Важливі цифрові показники

За останніми даними ITU та GSMA Intelligence, кількість користувачів інтернету у світі станом на 2023 рік становить 5,16 мільярди (рис. 1.2) (LinkedIn, 2023).

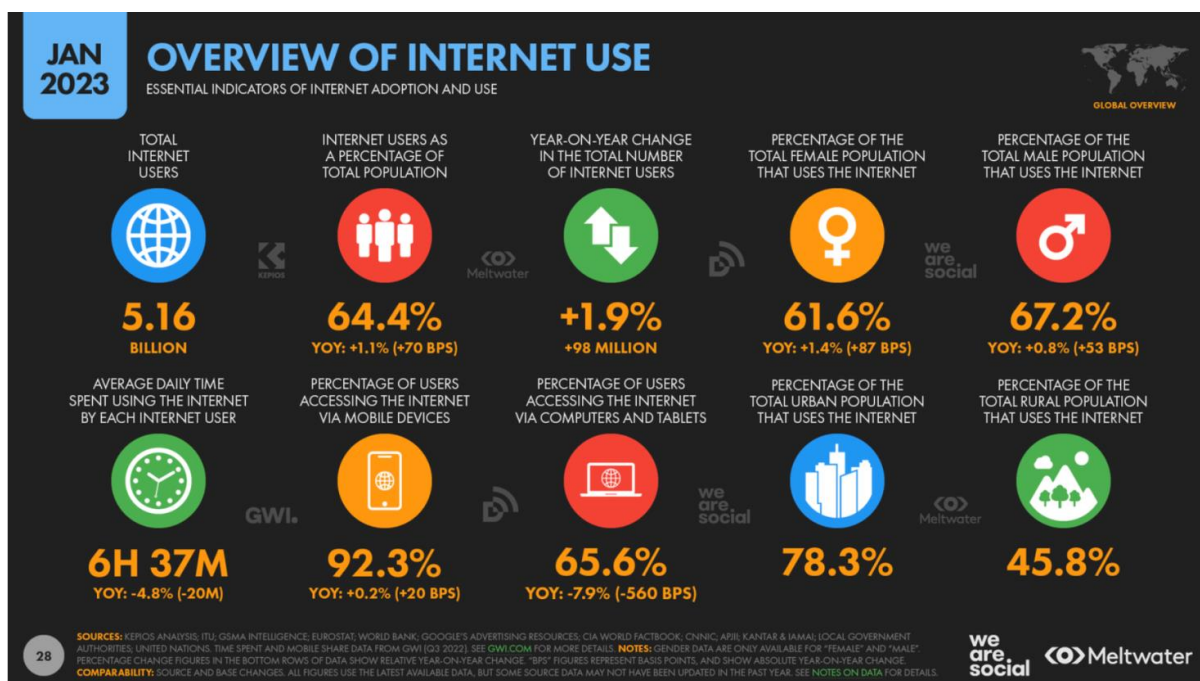

Рис. 1.2. Огляд використання Інтернету

За останні 12 місяців Інтернет-аудиторія зростає лише на 98 мільйонів користувачів. Зростання у річному обчисленні склало трохи менше 2%, що помітно повільніше, ніж темпи, які ми спостерігали у 2010-х роках (рис. 1.3) (LinkedIn, 2023).

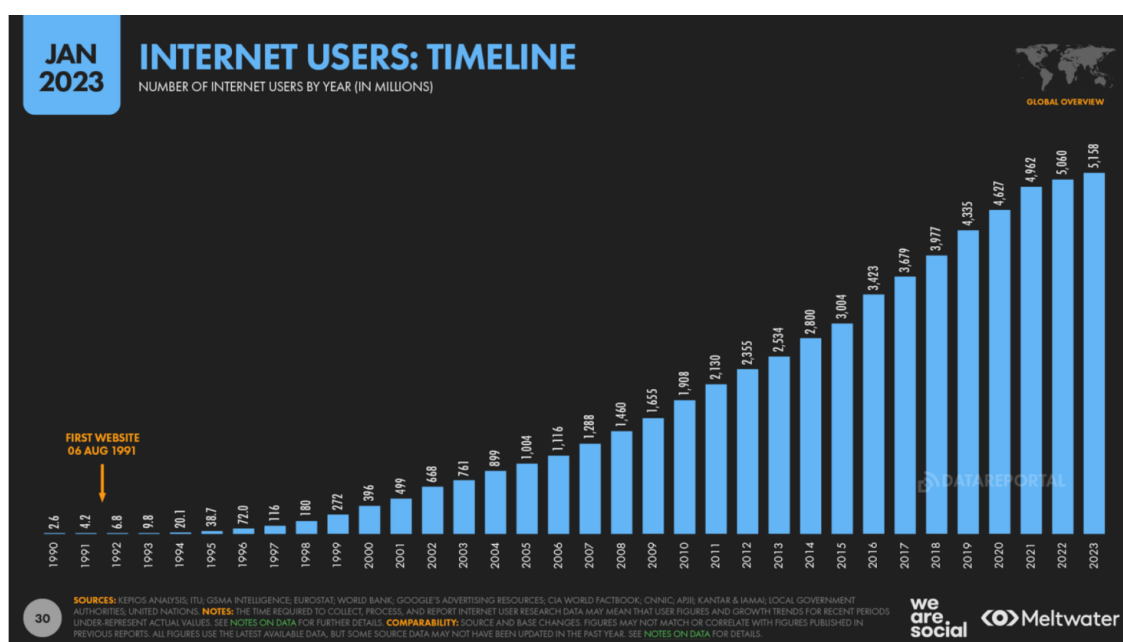

Рис.1.3. Хронологія користувачів Інтернету

Незважаючи на уповільнення, поточні тенденції свідчать про те, що до кінця 2023 року майже 2/3 населення світу буде підключено до Інтернету (рис. 1.4.) (LinkedIn, 2023).

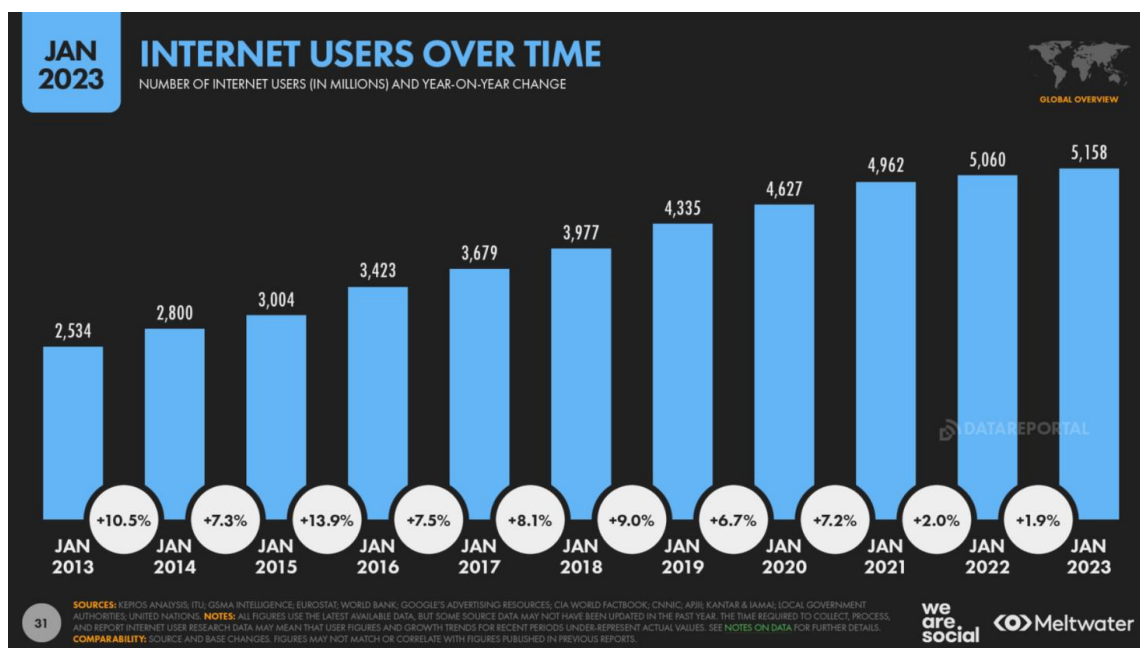

Рис.1.4. Огляд користувачів Інтернету понад норму

Важливо відзначити, що використання цифрових технологій, як і раніше, значно відрізняється в різних країнах. У 8 країнах у топі рейтингу поширеність інтернету становить понад 99%, а 55 країнах – від 90% (рис. 1.5) (LinkedIn, 2023).

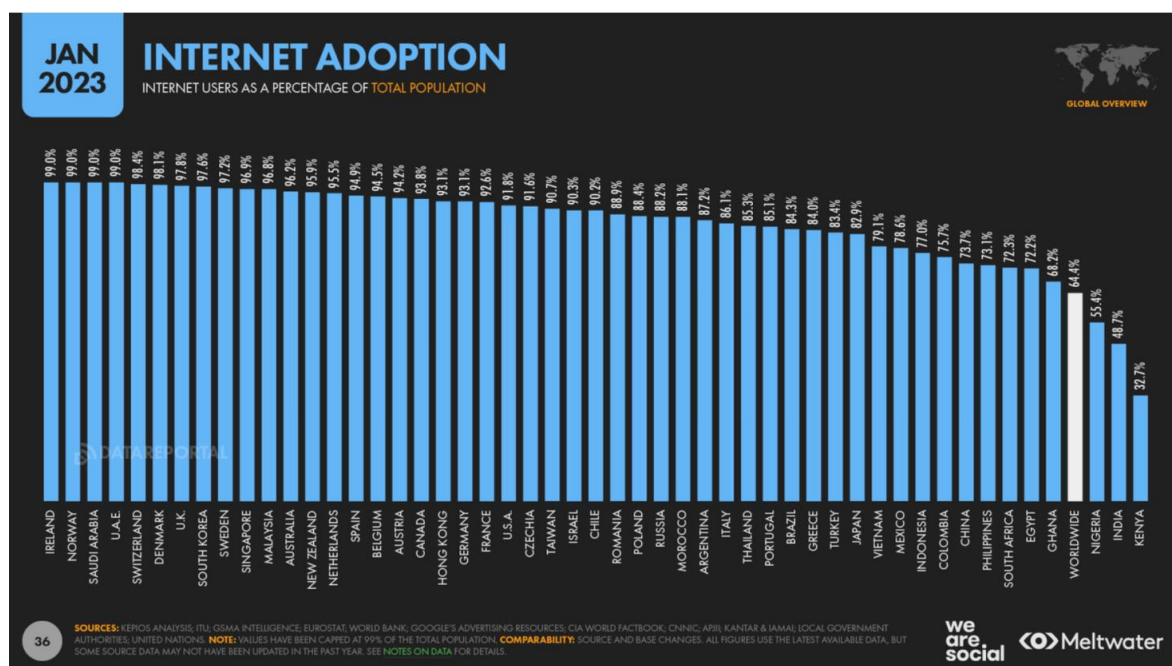

Рис.1.5. Використання Інтернету

Незважаючи на те, що пошукові звички змінюються, «пошук інформації», як і раніше, є основною причиною використання Інтернету сьогодні.

Останні дослідження GWI показують, що майже 6 із 10 інтернет-користувачів працездатного віку (57,8%) все ще звертаються до онлайн-ресурсів у пошуках інформації (рис.1.6) (LinkedIn, 2023).

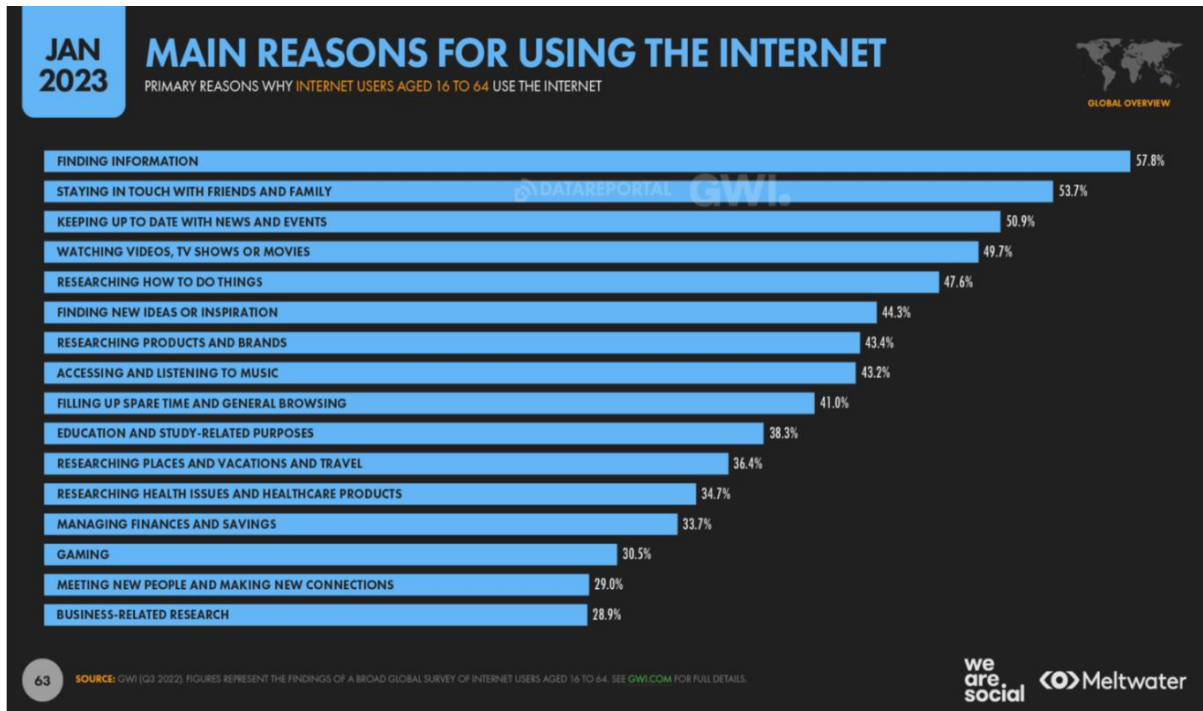

Рис.1.6. Основні причини використання Інтернету

Отже, можемо зробити висновок, що Інтернет доступний практично всюди, і надає профорієнтаційні послуги широкому колу користувачів незалежно від їхнього місця проживання (рис.1.7).

Також до переваг можна віднести величезний обсяг інформації, яку містить Інтернет про різні професії, освітні програми, вакансії та різноманітні професійні можливості.

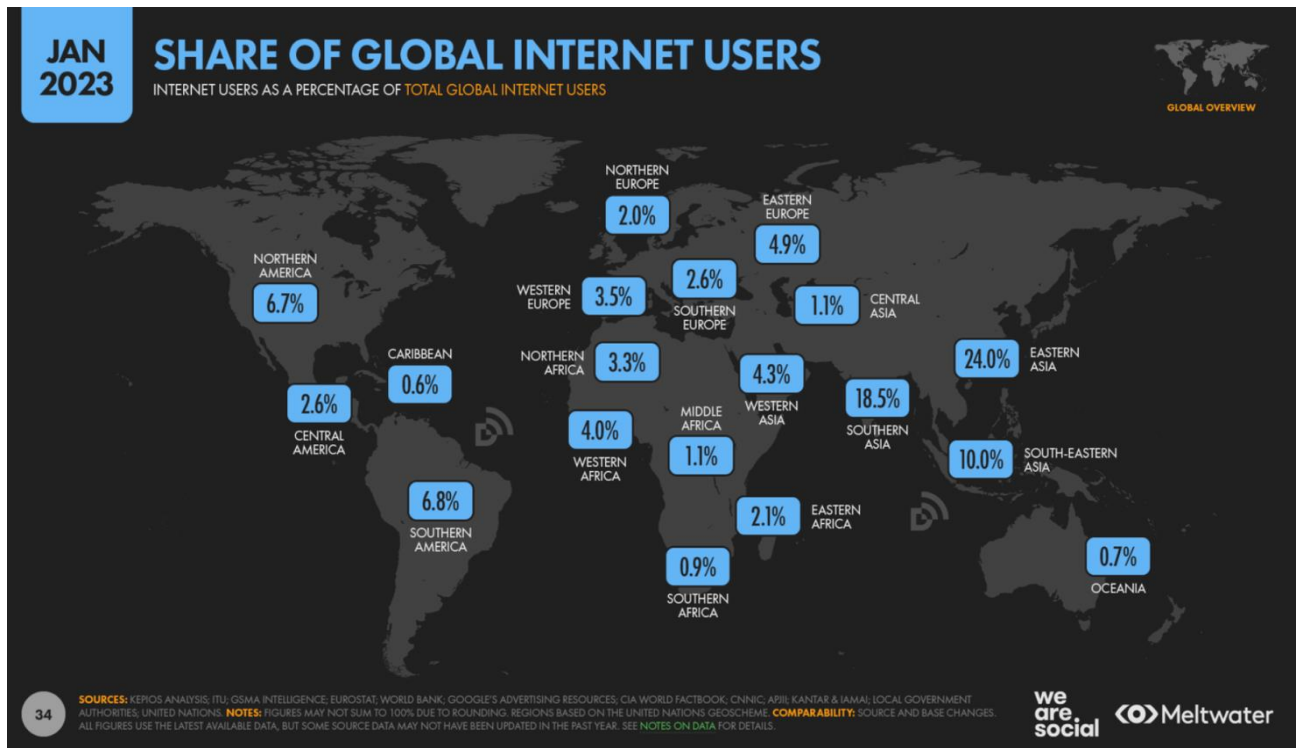

Рис.1.7. Частка глобальних користувачів Інтернету

До Інтернету мають доступ десятки мільйонів користувачів. Ріст і розвиток Інтернету триває, і на середину століття очікується значне збільшення ролі Інтернету у всіх інформаційних технологіях. Однією з переваг інформаційних технологій є корисність. Обсяг інформації незрівнянно великий. Подання й зручність її сприйняття поки не можуть зрівнятися із книгами або телебаченням, кількість і доступність інформації в мережі значно вища. Інтернет – джерело найбільш свіжої інформації. Проте з розширенням глобальної комп'ютерної мережі, збільшенням кількості доступної інформації й послуг виникає проблема перевірки та достовірності, що можна вважати основним недоліком (LinkedIn, 2023).

Велика кількість інформації може призвести до інформаційного перевантаження, коли користувачі залишаються спантеличені великою кількістю джерел і не можуть використовувати інформацію, яка є більш надійною та важливою. Ще є багато джерел інформації, які не всі надійні чи фахові. Багато інформації може бути неперевіреною, застарілою або просто неточною. Це, здебільшого, призводить до поширення невірної інформації, що

зумовлює неправильні рішення щодо професійного вибору особистості (Козяр, 2017, с.219).

Деякі джерела в Інтернеті можуть надрукувати суб'єктивну інформацію. Наприклад, платформи, що рекламують конкретні навчальні програми або курси, можуть надавати однобічні або спотворені відомості. Це відбувається через те, що в Інтернет-середовищі є велика кількість рекламних та маркетингових матеріалів, які можуть заважають отриманню об'єктивної інформації про освітні програми, курси та професії. Також, в Інтернеті можна користувачам залишати коментарі та відгуки анонімно, це ускладнює перевірку достовірності інформації та визначення її джерел (Козяр, 2017, с.220).

Отже, враховуючи усі ці недоліки, важливо мати на увазі, що профорієнтаційні рішення вимагають дбайливого та критичного підходу до інформації, яка знаходиться в мережі. Це означає ретельну перевірку джерел та визначення їх надійності, а також активну участь у процесі профорієнтації через взаємодію з фахівцями і консультантами, які мають досвід роботи в певній сфері діяльності та відгуки клієнтів.

Підсумовуючи все вище сказане, можна розробити декілька рекомендацій, які допоможуть користувачам перевірити і підтвердити достовірність інформації в мережі Інтернет:

1. Перевіряйте джерело інформації: перш ніж опрацювати інформацію, перевірте джерело, переконайтеся, що інформація надходить від надійного та авторитетного джерела, що навчальні платформи, вебсайти, вебдодатки та навчальні заклади - це джерела, на які варто спиратися.

2. Порівняйте інформацію з різних джерел, особливо вона є провідною для вашого рішення, якщо кілька незалежних джерел підтверджують одну і ту ж саму інформацію, то тільки тоді ми можемо вважати її достовірною.

3. Перевіряйте дату публікації: дата публікації інформації надзвичайно важлива, адже інформація може швидко застаріти.

4. Будьте обережні з анонімними джерелами: інформація, яка надходить від анонімних або невідомих джерел, має розглядатися з підозрою.

5. Перевірте досвід та кваліфікацію автора (викладача), а також відгуки про нього.

6. Уникайте поширення неперевіреної інформації. Не поширюйте інформацію, яку ви не перевірили, особливо якщо вона може ввести в оману інших користувачів.

7. Перевіряйте факти: якщо інформація містить факти, перевірте їх автентичність, тому що дуже часто в Інтернеті поширюють неперевірені факти.

8. Використовуйте офіційні джерела для важливих рішень. Якщо інформація застосовується для важливих життєвих рішень, таких як вибір професії чи освітньої програми, то використовуйте, будь ласка, офіційні джерела.

9. Розвивайте критичне мислення та відсторонений підхід до інформації, особливо до тієї, яка може вплинути на ваші рішення.

10. Ознайомтеся та використовуйте правила безпечної роботи з інформаційними технологіями (LinkedIn, 2023).

Важливо пам'ятати, що мережа Інтернет має багато корисної інформації, але й також містить багато підозрілої, тому потрібно розвивати уважність і критичне мислення, щоб прийняти усвідомлене рішення під час роботи з інформаційними технологіями.

РОЗДІЛ II

АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ЗАСОБІВ ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОСОБИСТОСТІ

2.1 Вебсайти та портали профорієнтації

Планування та вибір професійного шляху – це важливий крок в житті кожної особистості. У цьому процесі Інтернет-технології відіграють вирішальну роль, вони надають доступ до різноманітних ресурсів та інструментів. Вебсайти та портали для професійної орієнтації стали невід'ємною частиною сучасного світу. Вони пропонують безліч корисних можливостей для тих, хто шукає власний професійний шлях (Гуревич, 2019, с.134).

Багато вебсайтів присвячені постійній профорієнтації та мають спеціальні розділи та сторінки, на яких розміщена інформація про навчання і професію. Ці розділи часто містять огляди різних професій, їх описи, вимоги до освіти та навичок, а також інформацію про перспективи роботи в певній галузі. Огляди допомагають користувачам отримати загальні виявлення про різні професії та програми, які саме їх цікавлять.

Спеціалізовані сторінки постійно надають інформацію про вимоги до освіти, навичок для певної професії. Це дає зрозуміти, який рівень знань потрібен для вступу в дану галузь та які навички важливі для успішного виконання професійних обов'язків.

Інформація про перспективи зайнятості в певних професіях також часто представлена на розділах сайтів та порталів. Вона включає в себе дані про тенденції на ринку праці, прогнози щодо зростання працівників у цій галузі та інші відомості, які допомагають користувачам отримати статистику, наскільки затребуваною є обрана професія. Так, за допомогою цих сайтів можна дізнатися, що ринок праці постійно змінюється й розвивається, тому важливо

бути в курсі затребуваних професій, щоб приймати усвідомлені рішення в кар'єрі. У 2023 році деякі галузі та сфери значно зросли, внаслідок чого збільшився попит на працівників із відповідними навичками та досвідом (Kitapp, 2023).

Війна, яка розпочалася 24 лютого 2023 року, завдала колосальних збитків українській економіці, залишивши мільйони людей без роботи та джерела заробітку. З початком воєнних дій у країні кількість робочих місць різко скоротилася, а кількість безробітних – зросла небувалими темпами: підприємства закривалися, люди вимушено залишали свої населені пункти та переїжджали, а державна допомога та робота Служби зайнятості не могли впоратися зі складнощами.

Згідно зі звітом Міжнародної організації праці, після початку воєнних дій роботу втратили близько 4,8 млн українців. Водночас майже третина підприємств повністю припинили виробництво, а 50% - скоротили обсяг потужностей та вимушено скоротили штат. У результаті безробіття в 2023 році досягло 35% на тлі показника 9,8%, який фіксували в країні в 2021 році (Ігнат'єв, 2023).

На зростаючу кризу на ринку праці швидко відреагувала держава. Було прийнято закон, який спростив набуття статусу безробітного, а роботодавці отримали грошовий стимул для працевлаштування осіб, які вимушено переїхали до інших регіонів. Вже до кінця весни завершило переміщення 601 підприємство, які брали участь у програмі релокації. Із них 60% уже відновили роботу в західних регіонах країни та, відповідно, забезпечують українців робочими місцями.

Подальше безконтрольне зростання безробіття втримали такі фактори:

- відсутність фінансової подушки в населення, яка змусила внутрішніх мігрантів активно шукати нову роботу, навіть якщо вона менш престижна або менш високооплачувана;

- зовнішня міграція, внаслідок якої багато українців, які втратили роботу, виїхали за кордон і не потребують робочого місця всередині країни;
- мобілізація – українська армія за 2023 рік збільшилась утричі, а на підтримку сектору оборони та безпеки залучено понад 1 млн осіб;
- вжиті державою дії щодо стабілізації ринку праці;
- адаптація бізнесу до нових реалій – навіть коли почався блекаут, пов'язаний із обстрілами критичної інфраструктури, ринок праці не просів і зберіг позитивну динаміку.

У 2023 рік ринок праці України увійшов, відновившись до половини довоєнного рівня. Водночас до кінця 2023 року НБУ прогнозує скорочення безробіття з поточних 35% до 22% (Ігнат'єв, 2023).

За даними видання Forbes, до топ сфер, у яких відкрито найбільшу кількість вакансій у 2023 році, увійшли (рис.2.1) (Міроненко, 2022.):

№	Сфера	Кількість вакансій у 2023 році
1.	Оптова та роздрібна торгівля	40 300
2.	ІТ	5900
3.	HR	4900
4.	Виробництво	4200
5.	Готельний бізнес	1900

Рис.2.1. Топ сфер вакансій

Незважаючи на високий рівень безробіття на ринку, кількість пошукових запитів від претендентів, починаючи з травня 2023 року, має стабільну тенденцію до зниження (рис.2.2).

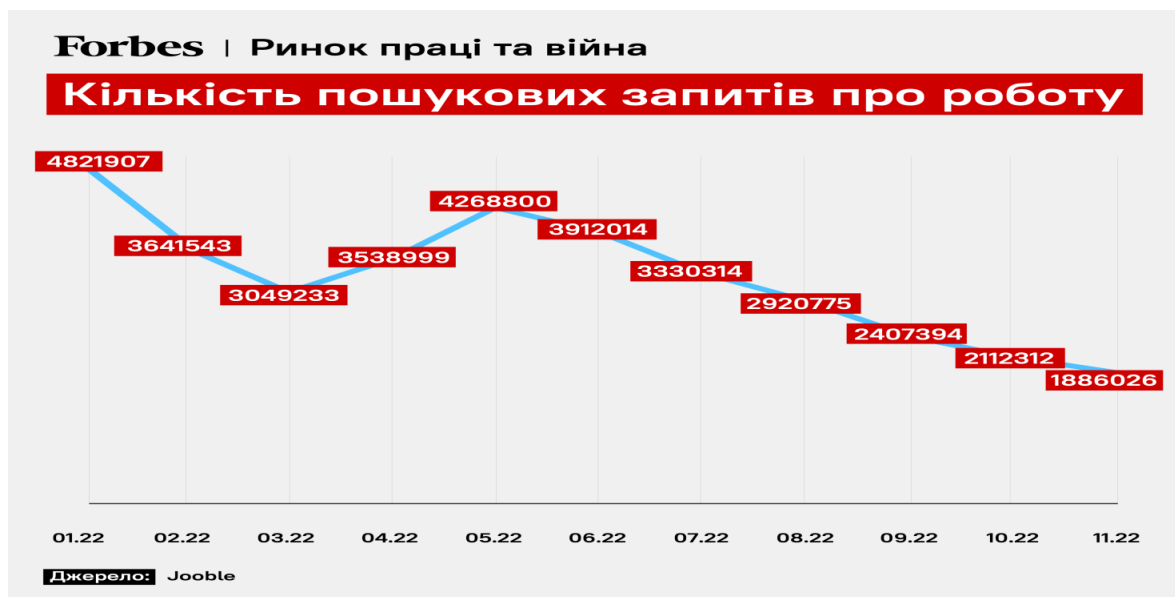

Рис.2.2. Кількість пошукових запитів про роботу

Це свідчить про стабілізацію ринку та зменшення попиту на робочі місця з боку претендентів. Водночас спостерігається суттєвий відтік кандидатів за кордон, переважно це бухгалтери, фінансисти, бренд-менеджери зі знанням англійської мови. Також зростає кількість кандидатів, які не претендують на найбільш високооплачувані професії, а просто хочуть знайти часткову зайнятість, оскільки беруть участь у волонтерських проектах, благодійності та прагнуть поєднати роботу з активною громадянською позицією (Міроненко, 2022,).

Географія запитів за місяці війни не змінилась: люди досі найактивніше шукають роботу у великих містах. Проте запитів стало дещо менше, адже через війну українці переїзять в інші країни (рис.2.3).

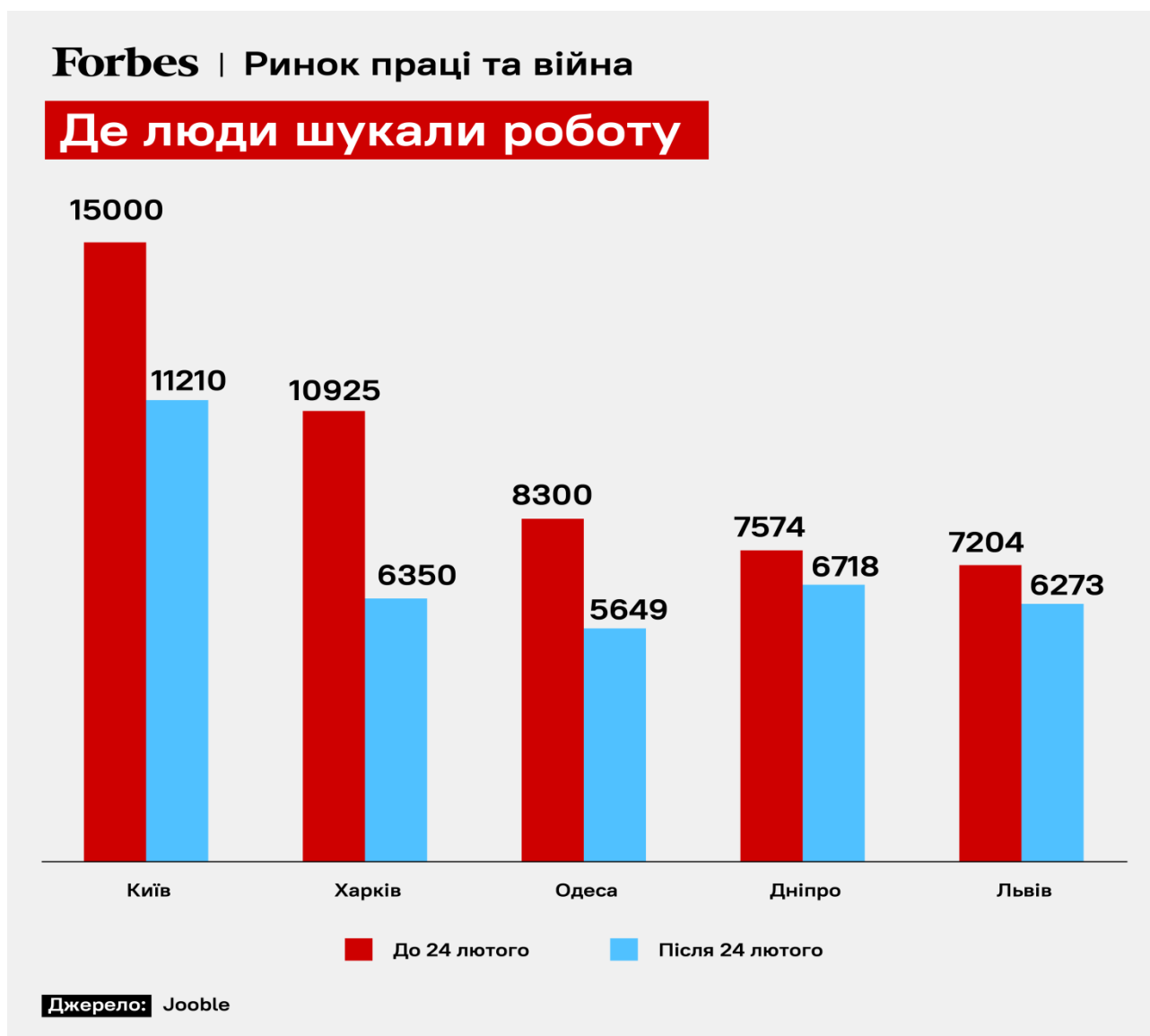

Рис.2.3. Де люди шукали роботу

У 2023 році на ринку праці стався перерозподіл ресурсів: попит на низку професій суттєво впав, тоді як інші спеціальності опинилися в дефіциті. Розглянемо топ професій 2023 року, які мали незмінний попит серед роботодавців, незважаючи на дефіцит ресурсів та падіння ринку праці в цілому.

Розробник програмного забезпечення - це професіонал, який проектує, розробляє, тестує та підтримує програмне забезпечення. Розробники пишуть код різними мовами програмування та використовують інструменти розробки софту для створення, тестування та виправлення програм. Щоб надавати якісні рішення, розробники співпрацюють з проджект-менеджерами, замовниками, дизайнерами, фахівцями із забезпечення якості та іншими фахівцями.

Незважаючи на війну, українські розробники залишаються однією з найвисокооплачуваніших професій у світі. За даними платформи DOU, лише 4% опитаних втратили роботу через початок війни. Частина з них вже знайшла нове місце, у пошуку зараз перебувають тільки 2% розробників. Найчастіше втрачали роботу інтерни — 22%, 18% зараз шукають нову позицію, а ще у 20% зменшилася кількість роботи/проектів (Зарплати українських розробників — літо 2022, 2022).

Через війну 38% розробників довелося переїхати: 28% живуть зараз в іншому місті чи області в Україні, а 10% виїхали за кордон. Ще 23% переїжджали, але вже повернулися додому (Зарплати українських розробників — літо 2022, 2022).

У Києві та Київській області нині мешкає 25% розробників (до війни — 42%). На другому місці Львів та область — тут 20% розробників проти 14% пів року тому. Третє місце ділять Дніпропетровська, Івано-Франківська та Вінницька області: в кожній мешкає близько 5%. В Харкові та області лишається близько 2% розробників (до війни — 13%). Частка Одеси та області теж дещо впала: зараз тут живе 3% розробників, а до війни — 5%.

1% респондентів приєдналися до ЗСУ, проте реальна частка може бути більшою, адже цій групі може бути складно чи неможливо брати участь в опитуваннях (рис.2.4) (Зарплати українських розробників — літо 2022, 2022).

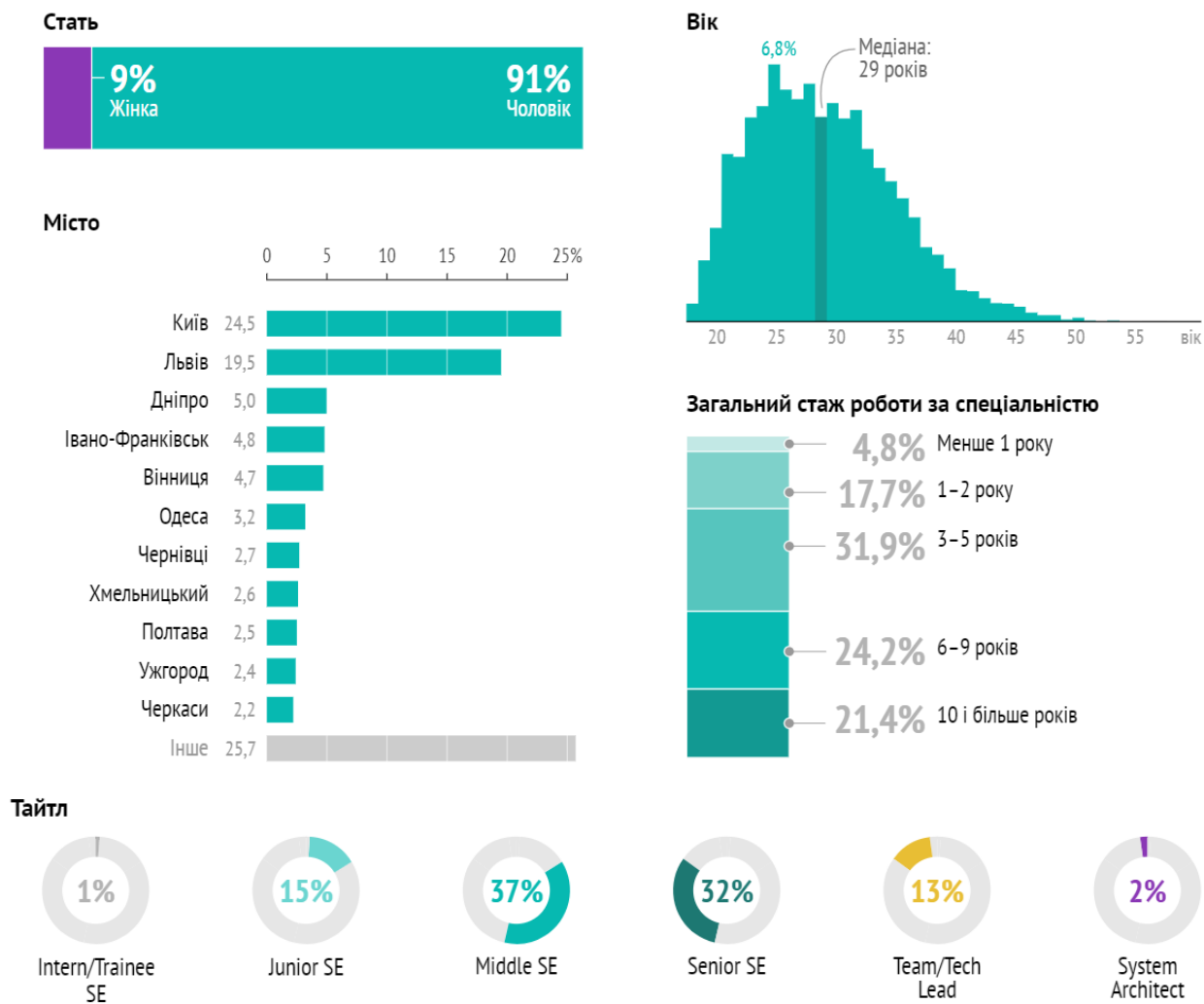

Рис.2.4. Опитування респондентів

Середні зарплати розробників в Україні в 2023 році продовжили зростати. Фахівець рівня Junior заробляє близько \$950, Middle-розробники отримують у середньому \$2600, а зарплата Senior-розробників уже сягає \$4700 (рис.2.5).

[Усі міста](#) [Київ](#) [Харків](#) [Львів](#) [Одеса](#) [Дніпро](#) [Вінниця](#)

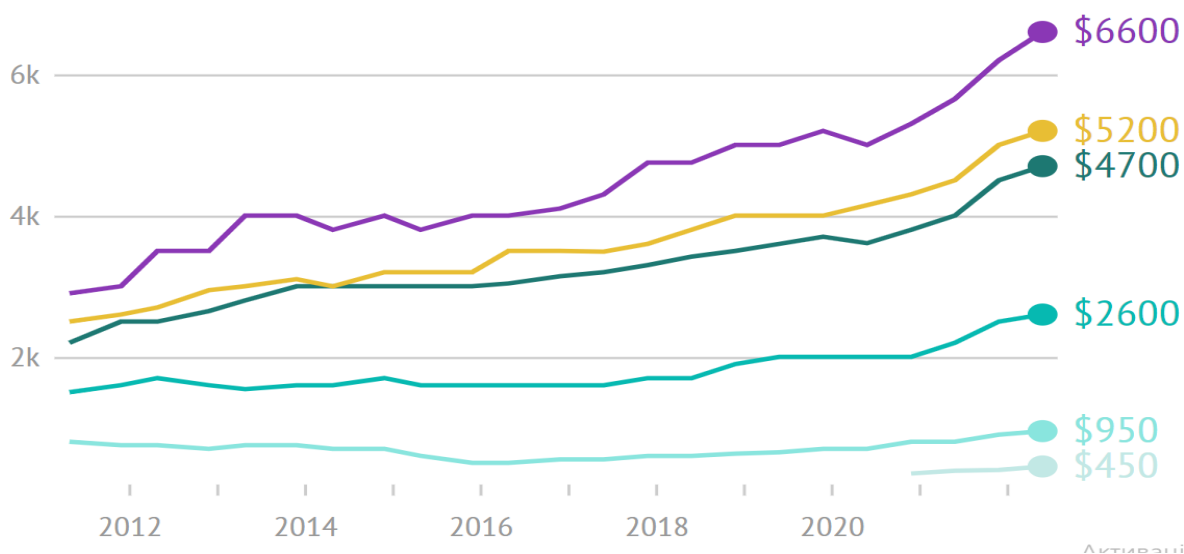

Рис.2.5. Середні зарплати розробників в Україні

Розглянемо професію інженер ІТ – це спеціаліст, який відповідає за встановлення, налаштування та підтримку ІТ-систем та обладнання. Він несе відповідальність за вирішення проблем та забезпечення надійної роботи всіх комп'ютерних систем. Інженери ІТ також можуть допомагати у виборі та купівлі нового обладнання та програмного забезпечення для організації. Для цієї професії потрібні гарні знання комп'ютерних технологій, а також уміння працювати в команді та здатність вирішувати проблеми (Де заробити?, 2023).

За даними платформи Work.ua, середня заробітна плата ІТ-інженера в Україні складає 19 тис. грн. Водночас фахівці, котрі працюють віддалено, в середньому заробляють 27 тис. грн. (рис.2.6) (Де заробити?, 2023).

Середня зарплата за посадою «ІТ-інженер» за містами

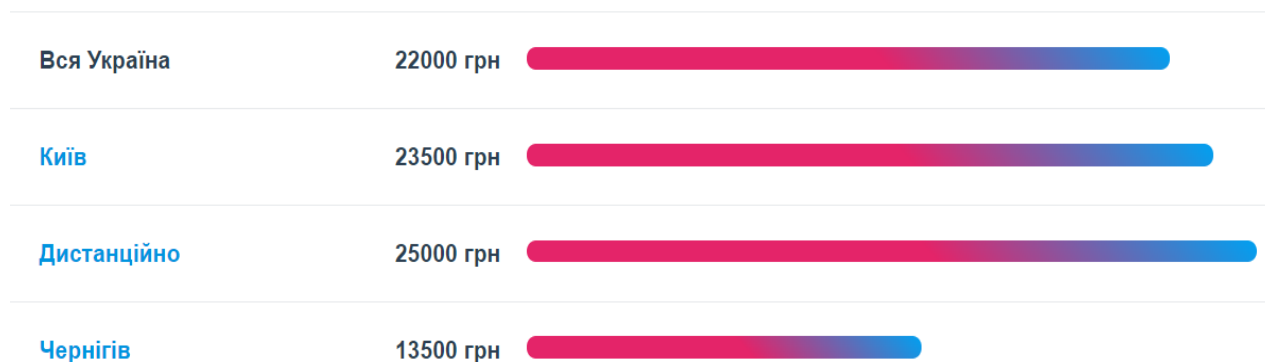

Рис.2.6. Середня зарплата

Digital-маркетолог – це спеціаліст, який займається плануванням, реалізацією та оцінкою маркетингових кампаній у цифровому середовищі. Щоб контактувати з цільовою аудиторією та досягати маркетингових цілей такі фахівці використовують різні цифрові канали, такі як соціальні мережі, пошукові системи, електронна пошта та мобільні програми.

Digital-маркетологи працюють із командою маркетологів, дизайнерів, розробників та аналітиків, щоб розробляти інтегровані маркетингові кампанії. Для цієї популярної професії потрібні знання цифрових маркетингових технологій, вміння аналізувати дані та здатність працювати в команді.

За даними сайту DOU, середня заробітна плата digital-маркетолога в 2023 році в Україні становила \$1500. Важливо враховувати, що рівень винагороди такого фахівця суттєво коливається в залежності від його досвіду, компетенцій та результатів роботи (рис.2.7) (Зарплати українських розробників — літо 2022, 2022).

ДИНАМІКА ДЛЯ DIGITAL MARKETING MANAGER

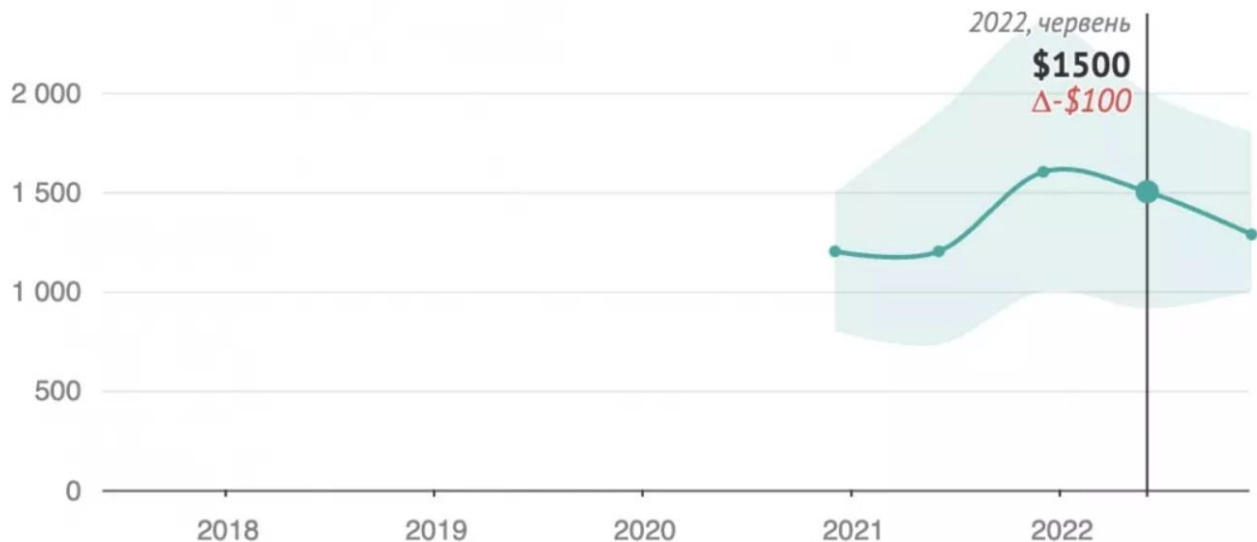

Рис.2.7. Динаміка для Digital-маркетологів

Менеджери з продажу незмінно знаходяться в списку найбільш затребуваних професій в світі та в Україні. Рідко який бізнес може обійтися без фахівця, який знаходить нових клієнтів і підвищує продажі. Крім цього, менеджери з продажу аналізують ринок, виявляють потреби клієнтів та

розробляють стратегії продажу. Вони ведуть переговори з потенційними клієнтами, укладають угоди та забезпечують подальший супровід. Для цієї професії потрібні комунікативні навички, вміння працювати з цифрами та аналітичне мислення.

За даними Work.ua, середня зарплата менеджера з продажу в Україні складає 20 000 грн. Водночас медіана може значно відхилитися залежно від міста та сфери, в яких працює менеджер (рис.2.8)(Де заробити?, 2023).

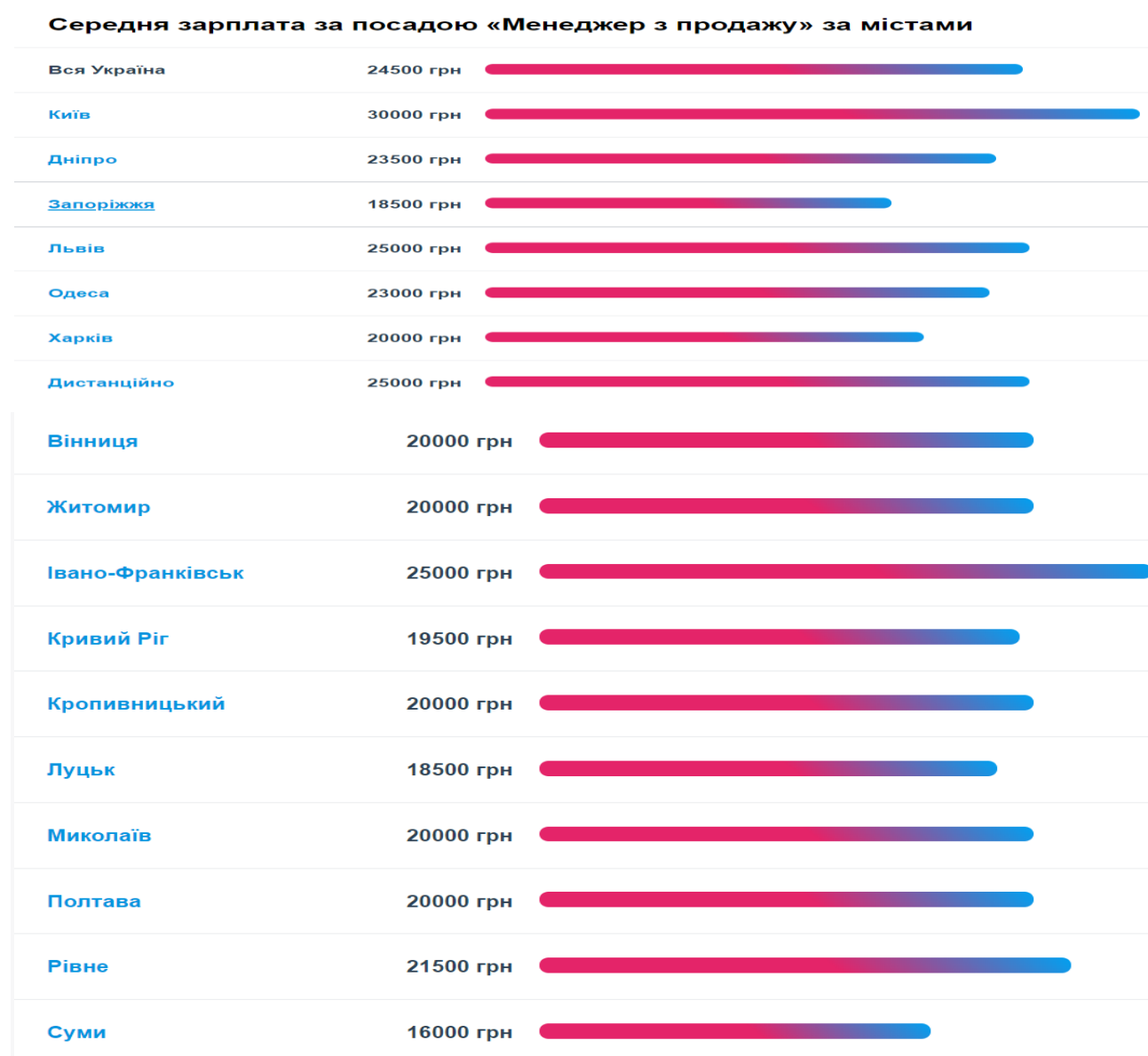

Рис.2.8.Середня зарплата менеджера з продажу в Україні

Усе більше компаній потребують компетентних HR-менеджерів – фахівців у галузі управління персоналом. Вони відповідають за підбір, навчання та розвиток співробітників, а також за покращення робочого

середовища та рівня мотивації. HR-менеджери забезпечують підтримку співробітників та вирішення конфліктів у робочому середовищі. Для цієї професії потрібні комунікативні навички, лідерство, аналітичне мислення та гарні здібності в управлінні людьми (рис.2.9).

ДИНАМІКА ДЛЯ HR MANAGER

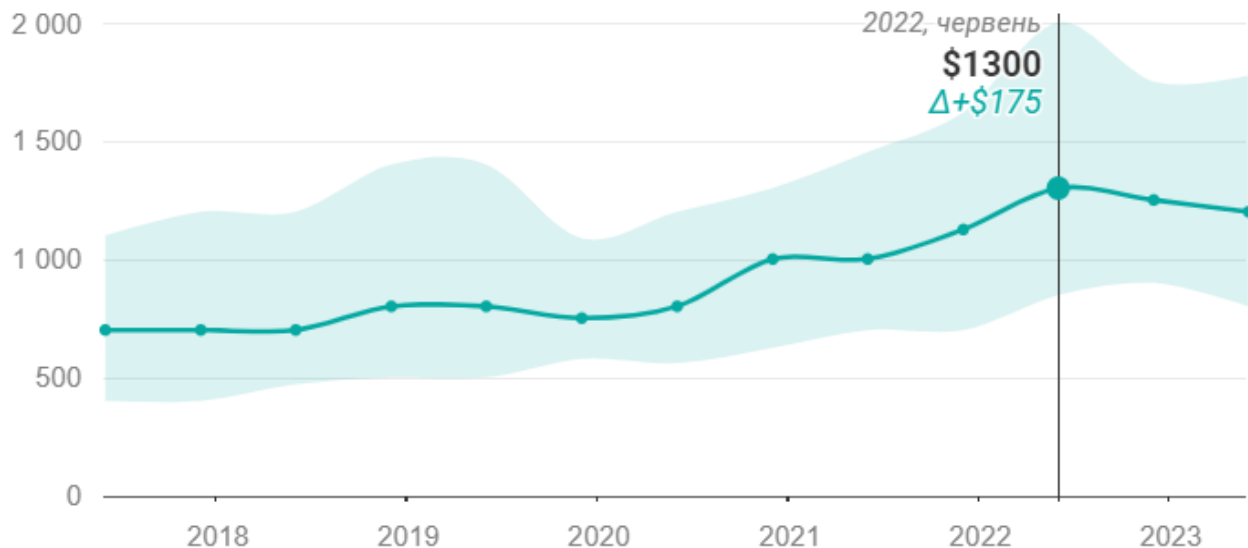

Рис.2.9. Середня зарплата HR-менеджерів

На рівень заробітної плати HR-менеджера суттєво впливає сфера, в якій він працює, а також додаткові навички, наприклад, знання англійської чи інших іноземних мов, які надають змогу працювати на зарубіжних ринках. Наприклад, за даними DOU, середня заробітна плата HR-менеджера в IT-сфері в Україні в 2023 році становила \$1300 (Зарплати українських розробників — літо 2022, 2022).

Медіабайер – це спеціаліст у галузі маркетингу, який відповідає за покупку медіа-часу або місця для реклами. Вони аналізують цільову аудиторію та її уподобання, щоб визначити найефективніші канали для реклами. Медіабайери укладають угоди з телевізійними каналами, радіостанціями, газетами, інтернет-сайтами та іншими медіаресурсами, щоб досягти головної мети: контакту з цільовою аудиторією. Для цієї професії потрібні навички в аналізі даних, комунікації, переговорах та організації.

Зарплата медіабайєра в Україні, за даними DOU, у 2023 році в середньому становила \$1650. Водночас у більшості випадків зарібок медіабайєрів складається із зарібною плати та додаткових бонусів за виконання КРІ, розмір яких може навіть перевищувати базову ставку (рис.2.10) (Зарплати українських розробників — літо 2022, 2022).

ДИНАМІКА ДЛЯ MEDIA BUYER

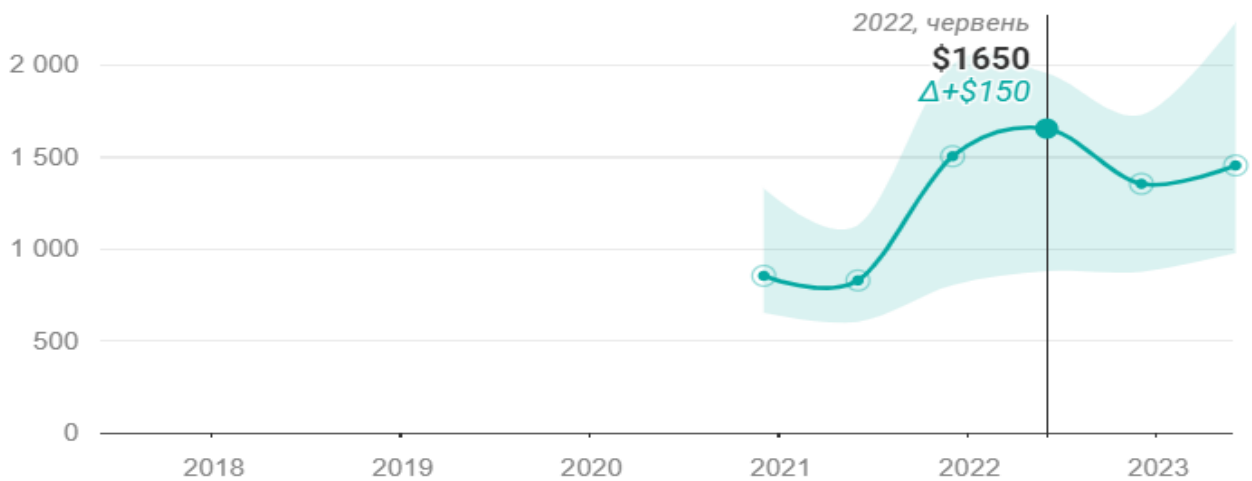

Рис.2.10. Середня зарплата медіабайєра

Support-менеджер – спеціаліст у галузі клієнтської підтримки, який відповідає за обслуговування клієнтів та врегулювання вирішення проблем. Менеджери підтримки працюють із клієнтами по телефону, електронній пошті, в live-чаті або за допомогою інших каналів, які надають змогу відповідати на запитання та вирішувати проблеми клієнтів. Для цієї професії потрібні навички в комунікації, критичному мисленні та розуміння технологій.

Зарплата Support-менеджера в Україні у 2023 році, згідно зі статистики Work.ua, в середньому становить 19 500 грн. Працюючи віддалено, такий спеціаліст у середньому заробляє 22 000 грн (рис.2.11) (Де заробити?, 2023).

Рис.2.11. Середня зарплата Support-менеджера

Після початку повномасштабного вторгнення психологи в Україні увійшли до списку найпопулярніших професій. Втрата рідних та близьких, вимушена еміграція, втрата житла та роботи, перебування в окупації: незважаючи на те, що психіка здатна адаптуватися до різних умов, війна стала справжнім викликом для кожного українця. Саме тому в 2023 році робота психологів стала як ніколи актуальною. Заробіток психолога безпосередньо залежить від його досвіду, кількості клієнтів, якості послуг, типу оплати праці. За даними Work.ua, в середньому психологи в Україні заробляють 12 500 грн. Водночас вакансії з максимальним рівнем оплати сягають 60 000 грн, і це – не враховуючи тих професіоналів, які ведуть приватну практику (рис.2.12) (Де заробити?, 2023).

Середня зарплата за посадою «Психолог» за містами

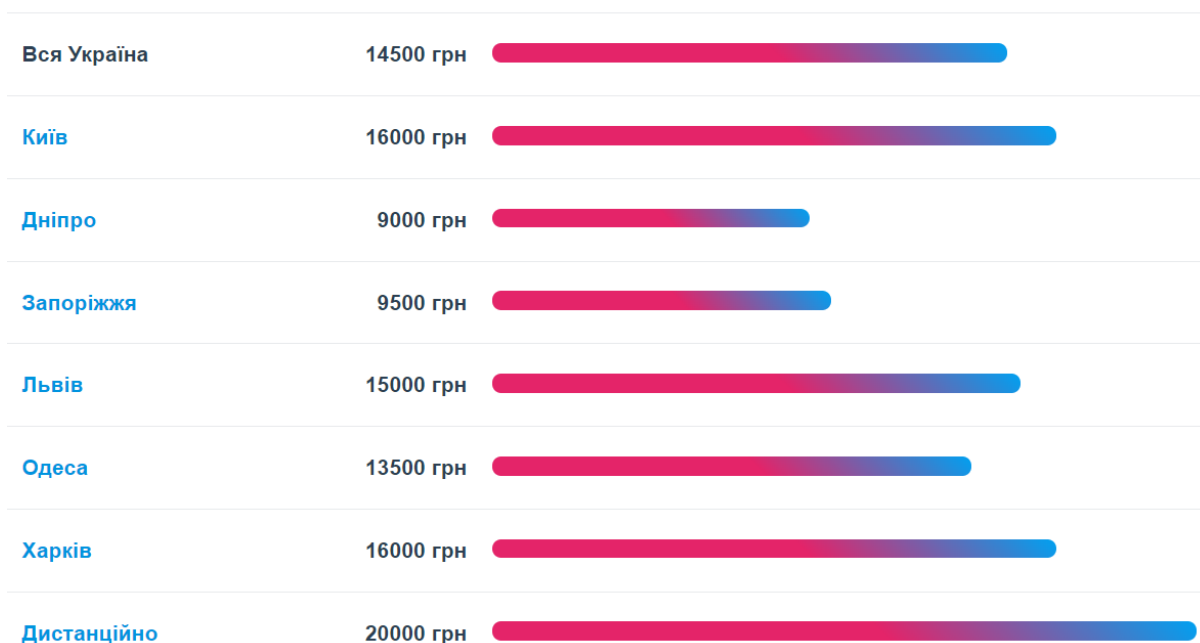

Рис.2.12. Середня зарплата психолога

Логіст – це спеціаліст, який забезпечує переміщення товару між необхідними пунктами, організовує його зберігання на проміжних станціях та враховує всі нюанси, що виникають у цьому процесі. Люди цієї професії розробляють оптимальні шляхи перевезення товарів, проводять розрахунки, аналізують ринок транспортних послуг, готують документи. Вони уважні до деталей, швидко реагують на форс-мажори та завжди в курсі законодавчих тонкощів, що стосуються транспортної сфери (рис.2.13).

Середня зарплата за посадою «Логіст» за містами

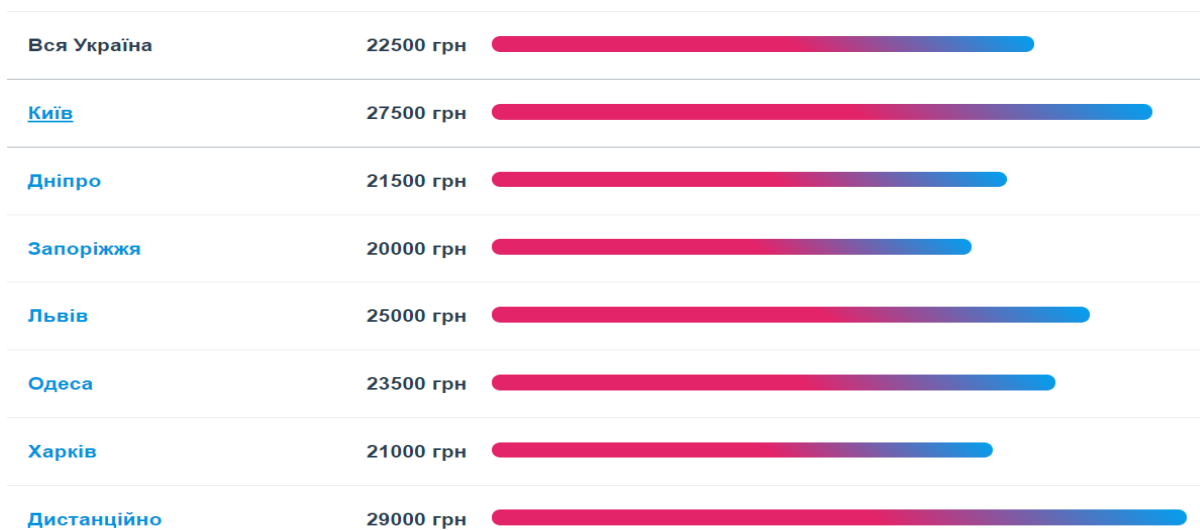

Рис.2.13. Середня зарплата логіста

Середня зарплата логіста в Україні за даними Work.ua становить 20 000 грн. Водночас досвідчені фахівці на керівних посадах одержують понад 100 000 грн, а логісти, які лише розпочинають кар'єру – близько 11 000 грн (Де заробити?, 2023).

У галузі логістики працюють і багато інших затребуваних в Україні фахівців: водії, далекобійники, оператори тощо. Історично склалося, що в країні на такі професії завжди є попит, навіть у кризові часи. Період війни ще раз це підтвердив: доки багато українців залишалися без роботи, люди, які працювали в сфері логістики, стабільно продовжували виконувати обов'язки та отримувати зарплату, оскільки вони є важливою ланкою в підтримці життєзабезпечуючих процесів країни. Наприклад, за статистикою Work.ua, зарплата далекобійника в Україні в 2023 році в середньому становила 42 500 грн. До того ж водії-міжнародники зі стажем можуть розраховувати на оплату праці на рівні понад 90 000 грн (Де заробити?, 2023).

У списку найпопулярніших професій в Україні незмінно залишаються робочі спеціальності. Так було раніше, і так буде надалі. У міру відновлення житлових будинків та інфраструктурних об'єктів, доріг, комунікацій, попит на зварювальників, столярів, електриків, малярів, електромонтерів, слюсарів, різноробів тільки зростатиме. Рівень заробітної плати людей таких професій залежить від їхнього досвіду та кваліфікації, якості та обсягів роботи, форми зайнятості, а також конкретної спеціалізації.

Український ринок праці в 2023 році опинився в глибокій кризі. Країна втратила як кваліфікованих фахівців, багато з яких виїхали за кордон, намагаючись врятувати себе та свої сім'ї від війни, так і велику кількість компаній. Найімовірніше, 2023-й принесе ринку більше стабільності. Однак найбільш затребувані та високооплачувані професії в Україні залишаться такими ж і в 2023 році (Ігнат'єв, 2023).

Також вебсайти та портали для професійної орієнтації висвітлюють інтерв'ю з фахівцями, які мають досвід роботи і багаж знань в певній професії. Інтерв'ю надають користувачам можливість дізнатися про реальний досвід

роботи в даній галузі, виклики та переваги професії з перших вуст. Воно фактично починається із загального опису професії, включає в себе інформацію про обов'язки, роль та значення даної професії в суспільстві. Ще розглядають історію та розвиток професії. Відповідно до цієї інформації користувач розуміє, як професія змінювалась з часом та які фактори вплинули на її розвиток.

Фахівці, які дають інтерв'ю, зазвичай розповідають про свій особистий досвід роботи в професії. Вони діляться своїми враженнями, викликами та досягненнями, які отримали під час роботи.

Часто у інтерв'ю роз'яснюється інформація про вимоги до знань та навичок для роботи на певній посаді, що включає вимоги до освіти, сертифікатів, тривалості навчання.

Фахівці дають корисні поради та рекомендації для тих, хто цікавиться обраною професією, про те, як найкраще готуватися до роботи в певній галузі та як розвивати важливі навички. Здебільшого інтерв'ю висвітлює обговорення переваг та викликів, пов'язаних з професією, за допомогою цієї інформації користувачі отримують об'єктивний погляд на те, що їх очікує, якщо вони оберуть цей шлях.

Варто додати, що деякі вебсайти та освітні портали спрямовані на конкретну групу користувачів, таких як студенти, випускники шкіл, батьки та вчителі. Такі ресурси враховують особливі потреби цих груп.

Наприклад, веб-сайти для студентів надають конкретні поради та інформацію щодо вибору вищої освіти, включаючи вузи, спеціальності та вимоги до вступу.

Так на інформаційному ресурсі «Куди вступати» можна ознайомитись із найбільш повною базою грантів на вищу освіту в ЄС від міжнародних організацій, фондів та навчальних закладів. Студенти, які потребують фінансової підтримки, знайдуть інформацію, як отримати грант чи стипендію, щоб сплатити житло та проживання. Сайт також надає інформацію про критерії отримання грантів та необхідні документи.

Журналісти ресурсу зібрали всю інформацію про найпопулярніші країни для навчання, яка може бути потрібна при прийнятті рішення про вибір свого майбутнього місця навчання. Окремі розділи присвячені Україні, Польщі, Німеччині, Франції, Чехії, Австрії, Іспанії та Італії. Матеріали присвячені повноцінному опису самої системи французької чи польської освіти, умов для вступу, можливості отримати стипендію, цікаві стажування, вартість навчання та проживання.

Проте корисний ресурс KudaPostupat.com не лише абітурієнтам та школярам старших класів, які планують майбутню кар'єру. На сайті розміщена інформація про навчання у дошкільних закладах та початковій школі в європейських країнах. Ви зможете дізнатися про відмінності в системі освіти між різними вузами, умови вступу, вартість та тривалість навчання за кордоном, екзамени та стипендії. Тут також доступні відомості про проходження практики, стажування, наукові ступені та дипломи. [KudaPostupat](http://KudaPostupat.com) надає всю необхідну інформацію для тих, хто прагне здобути вищу освіту (Просто, як на Booking: як вибрати свій ідеальний університет на сайті «Куди вступати» | Куди Поступати.ua - Освіта за кордоном та в Україні, 2023).

Також, вебсайти можуть містити інформацію про перспективи роботи для випускників вузів, коледжів, училищ та огляди професій, які підходять для молодих спеціалістів. Вони дають поради щодо пошуку роботи, підготовки резюме, співбесід та адаптації до робочого середовища.

Наприклад, на сайті Jobs.ua можна вдало розмістити своє резюме і промоніторити нові вакансії. Інформація, яка відображена на сайті, може допомогти і в пошуку роботи, і у визначенні своєї спеціалізації, підвищенні рівня кваліфікації та в інших нагальних нюансах, пов'язаних з працевлаштуванням в нашій країні (Сайт пошуку роботи в Україні. Пошук вакансій та резюме на Jobs.ua!, 2023).

Ще є вебсайти та платформи, які орієнтуються на навчителів, надаючи дієві інструменти та матеріали для роботи із учнями. Вчителям надаються

можливості отримати нові знання та навички у сфері профорієнтації завдяки тренінгам, вебінарам, курсам.

Так, український громадський проект масових відкритих онлайн-курсів «Prometheus» пропонує відеолекції кращих викладачів провідних університетів України, курси провідних університетів світу українською мовою, форум для обговорення, тести для перевірки та сертифікати за всі виконані завдання. Чимало курсів створені чи перекладені саме для освітян. Короткий опис та мета курсу — одразу під назвою, що зорієнтує, чи хочеться дізнатися більше. Кожен курс, розрахований на кілька тижнів, теми актуальні, курси захоплюючі та вимагають сконцентрованої роботи для отримання сертифікату (Prometheus – Найбільша платформа онлайн-курсів в Україні, 2023).

UkrainianEnglishLanguageTeacherLearningPlatform – онлайн-платформа для підвищення кваліфікації вчителів англійської мови. Розробники навчальної програми обіцяють вчителям матеріали для професійного зростання, підвищення результативності, найновіші знання і методи викладання, можливості для того, щоб зробити уроки цікавішими для дітей і більш продуктивними (UkrainianEnglishLanguageTeacherLearningPlatform, 2023).

Після засвоєння матеріалу вчитель зможе пройти тест і отримати електронне підтвердження про проходження курсу – документ «NotificationofCompletion», який має дату й унікальний номер для підтвердження та перевірки автентичності. Окремий розділ для батьків з інформативними матеріалами про те, як діти вивчають іноземну мову, з творчими ідеями, іграми, піснями та активностями, порадами експерта.

Студія онлайн-освіти EdEra – сайт з онлайн-курсами, підручниками та спецпроектами, також тут є «ЗНО платформа» – безплатний сервіс для самостійної підготовки майбутніх абітурієнтів. На EdEra є онлайн-книги з інтегрованими відео та тестами, блог з матеріалами про освітні тенденції, корисні прийоми та техніки навчання. Матеріали, які пропонують на курсах, в статтях чи книжках, – свіжі, на основі досліджень та досвіду лекторів, які

дозволять вчителям повчитися у професіоналів у себе вдома чи на робочому місці (EdEra – студія онлайн-освіти, 2023).

Освітній проєкт «На Урок» – сайт з вебінарами, конференціями, конкурсами та журналом для освітян, всеукраїнською олімпіадою, матеріалами для позакласної роботи та проведення уроків. За проходження курсів чи конкурсів учні та вчителі отримують свідоцтва і відзнаки. У пошуку можна знайти потрібний матеріал за підручником, предметом чи класом (На Урок, 2017-2023).

Вебінари з mozaBook та mozaWeb від EdPro – це лекції розширеного курсу з вивчення програми mozaBook в постійному доступі на сайті. Раз на 2 місяці проходить безплатний вебінар, де вчителі можуть до кожного відео виконувати домашнє завдання та отримати сертифікат. Навчання підходить як учителям, які активно користуються програмою, так і тим, хто ще не працював з нею. Різні рівні курсу дозволяють обом категоріям взяти для себе максимум користі (EdPro, 2023).

Отже, можна підсумувати, що завдяки цим ресурсам можна знайти свій шлях до успіху, розробити професійний план і здобути навички, достатні для досягнення своїх професійних цілей.

2.2 Онлайн-курси та відеоуроки для профорієнтації

На сьогоднішній день, можна сказати, що онлайн-курси та відеоуроки для профорієнтації – це новий рівень в освіті особистості. Тому що освіта – це важливий етап в житті кожної людини. За допомогою неї можна здобути необхідні знання та навички для становлення успішної кар'єри і задоволення власних професійних амбіцій. Проте, змінюються часи, і з ними еволюціонує і спосіб навчання. Сьогодні все більше людей обирають онлайн-курси та відеоуроки для профорієнтації.

Тож, онлайн-курси та відеоуроки – є однією із можливостей швидко і точно підкоригувати свої знання з певної сфери або навчитися нового. Є люди, які вже не один рік займаються професійною діяльністю. Але і вони

постійно вивчають нове, аби йти в ногу із часом (DOMAR TRAVEL EDUCATION, 2023).

Відеоурокита онлайн-курси – це зручна можливість навчатися без прив’язки до місця. Все, що потрібно для набуття нових знань та практичних навичок – гаджет та доступ до Інтернету. Явище популярне і підкорює своєю багатофункціональністю. На онлайн-навчанні можна прокачати навички упевненої комунікації за день, а можна і опанувати основи професії за кілька тижнів.

До того ж і формат онлайн-навчання є різний. Це можуть бути “живі” відеокурси, а можуть бути й лекції в записі, до яких викладачі нададуть доступ. Тобто можна навчатися, одночасно співпрацюючи з іншими слухачами і для цього підійдуть відеоконференції. Якщо ж більше подобається опрацьовувати інформацію у своєму темпі, зупиняючись на чомусь детальніше, то потрібно обирати курси в записі.

Варто зауважити, що навчання онлайн зазвичай структуроване за модулями або блоками. Тому, що так мозку зручніше ознайомитися із новим контентом і розкласти все по поличках.

Ось кілька порад, на які потрібно звернути увагу, перш ніж записатись на онлайн-курси:

1. Автор онлайн-курсу. Добре, якщо курс організовує освітня платформа, яка має кількарічний досвід і дає якісні знання. Зазвичай на сайті школи або освітнього центру можна ознайомитися із відгуками випускників. Перечитавши їх, можна остаточно визначитися, потрібен курс чи ні.

2. Лектори відеокурсу. Імена спікерів також зазвичай у вільному доступі. Можна відшукати про них інформацію і з’ясувати, чи справді вони розуміються на тому, що будуть розповідати слухачам. Бажано, аби це був фахівець із практичним досвідом роботи. Хоча не завжди практики вміють гарно викласти тему, але ключові моменти вони все ж пояснять.

3. Програма онлайн-навчання. Потрібно ознайомитися із темами, які мають викладати та переконатися, що це справді ті знання, за якими туди йдуть. Так можна і перевірити, чи не розповідатимуть застарілу інформацію або всім відому, за яку, можливо, й не варто платити.

4. Тривалість онлайн-курсу. Це також важливий момент. Якщо за тиждень пропонують стати суперфахівцем, який одразу матиме високий рівень знань, то потрібно остерігатися таких курсів. Оскільки, навчитися з нуля за тиждень професійним навичкам — сумнівна обіцянка. Можливо, це лише маркетинговий хід.

5. Термін доступу до онлайн-курсів. Може трапитися таке, що після проходження навчання знадобиться повторити якусь тему. Або ж захочеться знову переглянути увесь курс. Потрібно з'ясувати завчасно протягом якого терміну можна мати доступ до навчальних модулів. Найчастіше їх лишають відкритими протягом 3-6 місяців.

6. Наявність сертифікату. Це також важливий пункт. Зараз роботодавців цікавлять знання. Якщо можна підтвердити вміння сертифікатом, то це краще для особистості. Інколи наявність одного із таких сертифікатів може дати суттєву перевагу над усіма іншими кандидатами, які проходять відбір на вакансію (DOMAR TRAVEL EDUCATION, 2023).

Отже, алгоритм проходження онлайн-курсів простий. Тут можна виокремити кілька основних моментів, на які варто звернути увагу:

1. Обрати відео-курс, орієнтуючись на свої потреби. Спершу потрібно сформулювати свій запит. Потім шукати варіанти, порівнювати, виокремлювати переваги та недоліки. Поцікавитись відгуками та дослухатись до порад товаришів, які вже проходили курс на котрійсь із платформ. Так, на сайті stud-point.com.ua можна переглянути відгуки про конкретний курс. Програма курсу теж у вільному доступі, аби майбутні учасники чітко розуміли, про що спікери розкажуть і з чим познайомлять.

Також там окремим блоком розписано, якими навичками можна оволодіти під час занять (Stud-point, 2023).

2. Спланувати навчання. Потрібно спланувати свій час так, аби було достатньо для якісного опрацювання матеріалу. Якщо це відео-курси у записі, то можна сформувати чітку систему, за якою слід навчатися. Тут потрібно мати добре розвинені навички самоконтролю. Якщо це онлайн-зустрічі, то варто підлаштувати свій графік. Адже набагато краще, коли можна мати можливість навчатися в одному ритмі з іншими слухачами. По закінченню відеокурсів від можна неодноразово звертатися до запису, але це не замінить спілкування з реальними учасниками в режимі онлайн.

3. Бути продуктивним. Активність часто трансформується в бали, а якщо й на обраному курсі такого немає, то слід знати, що можна ставити запитання спікеру, і це чудова нагода подискутувати. Тому що це можливість для нетворкінгу. Онлайн-курси стабільно розвиваються, викладачі організують різноманітні заходи для студентів. У заходах задіяні представники перспективних компаній. Навчальні курси також проходять з їхньою участю. Про те, хто буде спікером, повідомляють завчасно. На сайті є основні відомості про мовця. Це фахівці-практики, які працюють у крутих компаніях та можуть поділитися цікавими фішками, зважаючи на свій досвід.

4. Практикувати отримані знання. Потрібно виконувати усі домашні завдання на курсах. Тобто, це означає «їздити на велосипеді та знати, як їздити – різні речі» (Ігнатович та ін., 2014, с. 223). Якщо під час проходження курсу працювати над практичним завданням, то відсоток засвоєного матеріалу буде вищим. Поєднання практики та командної роботи – круте поєднання. До того ж можна отримати сертифікат після проходження контрольного тестування. Якщо проходити курси онлайн, то тут враховуватиметься і активність учасника на занятті, і якість

виконаних домашніх завдань. Адже можна по закінченню навчання піти на стажування.

Для того, щоб проходження курсів було в насолоду, потрібно створити відповідну атмосферу. Ось кілька пунктів, на які варто звернути увагу:

1. Не завжди творчий безлад сприяє продуктивності. Потрібно регулярно прибирати своє робоче місце і звільняти його від зайвих предметів. Легше сфокусуватися на основних задачах, коли ніщо не відволікає мозок. Можна придбати органайзери для свого приладдя, дошку і наліпки для нотування важливих думок або ідей. Тоді навчальний куточок матиме охайний вигляд і налаштує на ефективну роботу.

2. Зазвичай, якщо у кімнаті погане освітлення, то важче зібратися і змусити себе працювати. Бажано, щоб робоче місце було обладнане біля вікна: так потраплятиме більше природнього світла. Якщо студент шульга, то світло має падати з правого боку, а якщо правша — з лівого. Ще варто подбати, щоб колірна температура була близькою до денної, особливо, якщо матеріал опрацьовується у нічний час. Потрібно пам'ятати, що тепле світло створює атмосферу для відпочинку, а яскраве — налаштовує на продуктивну роботу.

3. Існують кольори, які змушують наш мозок працювати краще. Потрібно вивчити детальніше, який із кольорів і як впливає на продуктивність. Можна оточити себе речами цього відтінку, якщо потрібен саме такий ефект. Наприклад, синій допомагає запам'ятовувати нову інформацію, розслабляє. Зелений — заспокоює очі після тривалої роботи за комп'ютером. Можеш прикріпити елемент ручної роботи в якомусь із тонів на «дошку натхнення» біля робочого місця (Синявський, 2010).

Отже, онлайн-курси дають зрозуміти свої інтереси та цінності, розвинути сильні сторони і вибрати відповідну професію для реалізації своїх

потреб і бажань. Ці ресурси забезпечують високу якість навчання, оскільки їх підготовка проводиться професіоналами.

Відеоуроки дозволяють створити індивідуальну навчальну програму для кожного учня. Кожен може вивчати матеріал у своєму власному темпі, повторювати складні теми та зосереджуватися на конкретних питаннях, які цікаві. Крім того, є можливість взаємодії з викладачами та іншими учнями через форуми та чати, вона сприяє кращому засвоєнню матеріалу та обміну досвідом.

Так, однією з переваг онлайн-курсів і відеоуроків є їх доступність. Вони можуть бути безкоштовними або мати значно нижчу ціну порівняно з традиційною освітою. Завдяки цьому більша кількість людей може мати доступ до якісної освіти. Крім того, такі форми навчання є доступні з будь якого пристрою з Інтернет-підключенням, що робить їх ще більш зручними та доступними.

Онлайн-курси та відеоуроки для профорієнтації також дають можливість особистості ознайомитися з певними професіями перед тим, як вона має зробити свій вибір. Вони надають практичні вправи та завдання, які допомагають підготуватися до реальної роботи та знаходити відповіді на запитання, пов'язані з конкретною професією.

Отже, онлайн-курси та відеоуроки для профорієнтації – це важливий і корисний інструментом для особистості, яка підбирає навчання та розвиток у обраній сфері діяльності. Вони забезпечують якісну освіту, доступність, гнучкість та можливість саморозвитку. Такий підхід дозволяє розширити кругозір і отримати необхідні знання та навички для успішного старту на обраній професійній дорозі.

2.3 Мобільні додатки для профорієнтаційної діяльності

Повітряні тривоги, дистанційне навчання та постійний стрес можуть негативно позначитися на успішності особистості. До того ж багато українців знаходяться на прифронтових територіях чи в окупації, де доступ до звичної офлайн-освіти вкрай обмежений. Постає питання – як витягнути навчання на гідний рівень та як безпечно займатися самоосвітою? На щастя, існує безліч додатків, програм та онлайн-ресурсів, які можуть у цьому допомогти. Деякі з них завжди були безкоштовними, а деякі виробники спеціально зробили свої додатки безплатними для українців через повномасштабні воєнні дії в нашій країні (Рубрика, 2018-2023).

Звісно, в цьому напрямку достатньо висока конкуренція, але не всі існуючі застосунки відповідають реальним потребам аудиторії та мають високу практичну цінність. Щоб пересвідчитися в цьому, достатньо подивитися оцінки і прочитати відгуки про різні додатки для навчання. Але якщо глибоко проаналізувати додатки, знайти їх мінуси та врахувати помилки, можна знайти крутий продукт, який стане необхідним інструментом в навчанні. Ось декілька видів додатків, на які варто звернути увагу:

1. Щоденники, планувальники, нотатники. Ці застосунок допомагають організувати навчання, раціонально спланувати свій час, нічого не забувати, завжди мати під рукою важливу інформацію. Такі додатки стають незамінними помічниками у щоденній роботі, підвищують продуктивність навчання, допомагають швидше вирішувати поточні питання. Можливий функціонал:

- нотатки;
- щоденник з календарем;
- розклад занять, консультацій, подій, іспитів;
- планери навчання, проектів, завдань;
- диктофон;
- нагадування із звуковими сповіщеннями;

- збереження фото і відео;
- текстовий та відео чат з користувачами для обміну інформацією;
- захищений вхід;
- синхронізація з іншими пристроями.

Користувач може формувати розклад занять, додавати нотатки, встановлювати нагадування, щоб не пропускати важливі події. У щоденник вноситься домашнє завдання, відстежується прогрес виконання, формуються покрокові плани реалізації масштабних проєктів. Дані зберігаються у безпеці, вхід налаштовується за відбитком пальця, за паролем, цифровим кодом, faceid. Додатоки можна встановити на декілька гаджетів.

2. Онлайн-тести. Функціонал тестування може бути реалізований різними способами:

- Підготовка до випробувань (ЗНО, НМТ). Перелік включає питання з минулих сесій, щоб абітурієнт зміг пройти тести в пробному режимі, оцінити свої знання та рівень підготовки. Результати розраховуються у балах, як на реальному тестуванні.

- Навчальні тести. Тестування використовується для засвоєння певного матеріалу – іноземних слів, математичних формул, правил правопису, історичних дат тощо.

- Перевірка знань. Тести включають питання для перевірки знань зі шкільних предметів або спеціалізованих дисциплін, які вивчають у вишах. Користувач може оцінити, наскільки глибоко він володіє предметом і чи може бути впевненим у своїх знаннях.

3. Онлайн-курси. Застосунки стають масштабними платформами, які об'єднують платні та безкоштовні курси, лекції, тренінги, майстер класи різних авторів, шкіл, коучів. Задача номер один при створенні освітнього застосунку – залучити на партнерських умовах якісні навчальні програми. Це перетворить мобільний додаток у

масштабний сервіс дистанційної освіти, де кожен бажаючий може знайти курси з різних напрямків. Додаткову привабливість створюють інструменти програми лояльності – бонуси, знижки, безкоштовний доступ для постійних слухачів, акційні пропозиції. У застосунках створюється весь необхідний функціонал для доступу до програм:

- каталог з пошуком та фільтрами;
- онлайн оплата;
- перегляд відео;
- прямі відеотрансляції та конференції онлайн;
- чати;
- нагадування, сповіщення (Kitapp, 2023).

4. Питання, відповіді, поради, консультації. Користувачі додатку можуть ставити питання і давати відповіді, заробляючи бонуси та підвищуючи свій користувацький рейтинг. Мобільний додаток перетворюється в спільноту студентів та учнів, які можуть у потрібний момент прийти на допомогу один одному. Але є нюанс: щоб додаток працював у повну силу, потрібно провести активну роботу по його просуванню та залучити достатню кількість зацікавлених користувачів.

5. Флеш-картки. Запам'ятовування інформації за допомогою флеш-карток – популярний та ефективний метод, який використовують багато учнів і студентів. Тут може бути реалізовано два види функціоналу:

- Готові флеш-картки з різних предметів (наприклад, іноземні слова, історичні події, географічні назви, визначення, формули, правила та багато іншого). Обравши картки із потрібного розділу, можна використовувати їх в електронному вигляді або роздрукувати.

- Конструктор флеш-карток для створення оригінальних навчальних матеріалів. Малювати паперові картки довго та незручно – цю задачу можна довірити застосунку. Оформлення і наповнення можна створювати з нуля або за шаблонами. Готові картки виводяться на друк. Оригінальний

дизайн, гарне структурування та читабельність матеріалу – все це допомагає краще запам'ятати матеріал.

6. Аудіокниги. Учням і студентам доводиться перечитувати великий обсяг літературних творів. Щоб спростити задачу, читання замінюється прослуховуванням аудіокниг. У застосунку можна реалізувати подвійний функціонал:

- Прослуховування книжок, які зберігаються в базі. Користувач може швидко знайти твір, наприклад, зі шкільної програми та відтворити його у форматі аудіо.

- Програвач для прослуховування завантажених аудіокниг. Файли завантажуються на смартфон, додаток використовується як зручний програвач.

7. Калькулятор формул. Калькулятор формул полегшує виконання домашніх завдань, курсових проектів, практичних робіт. Користувач фотографує формулу з математики, хімії, фізики – програма відтворює покрокове рішення задачі. Рівень складності може бути різний – від простого розрахунку дробів та рівнянь до багатофункціонального наукового калькулятора. Додаток вміє сканувати друкований та рукописний текст, щоб зчитувати формули не тільки з підручників, а й з конспектів. Це зменшує обсяг кропіткої ручної праці та знижує ризик помилкових розрахунків через неуважність.

8. Розпізнавання і конвертація. Студенти постійно працюють із різними джерелами та форматами інформації. Часто виникають ситуації, коли потрібно швидко перетворити один формат в інший. Що можна реалізувати у мобільному застосунку:

- сканувати друкований текст паперових книг, рефератів, наукових робіт, проектів та перевести його в електронний формат;

- перетворити рукописний текст у друкований для оцифровки конспектів;

- конвертувати друкований текст у рукописний з реалістичною імітацією почерку людини;
- розпізнати та редагувати текст у .pdf або .jpg файлах;
- сканувати та автоматично переводити іноземний текст з картинки, фото, аудіозапису;
- розпізнавати голос онлайн та конвертувати аудіо в текст для формування текстової версії лекції;
- перетворити текст в аудіо формат;
- сканувати сторінки книг і журналів з видаленням дефектів для отримання якісної картинки або редагованого файлу.

9. Вивчення іноземних мов. В окрему категорію варто віднести додатки для вивчення іноземних мов – один з найбільш затребуваних напрямків у мобільній розробці. Також потрібно звернути увагу на такі аспекти:

- правильне структурування навчальної програми, розділення уроків на блоки за темами, розділами граматики тощо;
- широкий функціонал – текстові та відео уроки, словник, тестові завдання, аудіювання, автоматичний переклад, інтерактивні та ігрові елементи;
- онлайн чат для підтримки користувачів;
- календар, сповіщення, нотатки;
- перевірка та оцінювання знань, розрахунок статистики, відстежування прогресу навчання в особистому кабінеті.

10. Багатофункціональні за стосунки. Всі функції можна об'єднати між собою, надавши користувачам більше можливостей. Наприклад, у застосунку для вивчення мови додається конструктор флеш-карток, а розпізнавання текстів об'єднується з калькулятором формул – і таких варіантів може бути безліч. Щоб потрапити точно в ціль та задовольнити потреби користувачів, потрібно:

- чітко окреслити сегмент цільової аудиторії, проаналізувати її особливості, скласти портрет користувача, зрозуміти його вікову категорію та напрямок навчання, окреслити основні робочі задачі;

- якщо продукт універсальний – зробити все, щоб він дійсно підходив більшості користувачів;

- вивчити конкурентів, оцінити їх позитивні та негативні сторони, врахувати розповсюджені помилки;

- сформувати функціональне наповнення таким чином, щоб була змога технічно забезпечити зручність та швидкість роботи додатку (Рубрика, 2018-2023).

Отже, мобільні додатки для профорієнтаційної діяльності – це корисні інструменти, які допомагають особистості знайти свою ідеальну професію та побудувати свою кар'єру. Вони дають корисну інформацію, рекомендації та можливості для саморозвитку, завдяки цим додаткам стає доступною і зрозумілою профорієнтаційна діяльність, це сприяє зростанню мотивації та успіху у виборі професії.

2.4 Використання соціальних мереж для профорієнтації

У період карантину через пандемію зростання популярності соціальних мереж стало однією з головних змін у поведінці користувачів Інтернету. Причому майже всі великі платформи повідомили вражаюче зростання більшості ключових показників (TechCrunch., 2023).

Підтверджує збереження цього тренду насамперед зростання кількості користувачів соцмереж. За даними аналізу, проведеного Kerios, з початку пандемії загальна аудиторія соцмереж збільшилася майже на 30%, що еквівалентно більш ніж 1 мільярд нових користувачів за останні 3 роки.

Темпи зростання аудиторії останніми роками також вказують на те, що COVID-19 прискорив поширення соціальних мереж. Наприклад, темпи зростання в період з 2020 по 2021 рік були майже вдвічі вищими, ніж у

попередні 12 місяців, і зростання тривало двозначними темпами в період з 2021 по 2022 рік.

Однак за 2022 темп різко сповільнився і зараз знаходиться на найнижчому рівні за всю історію спостережень (рис.2.14).

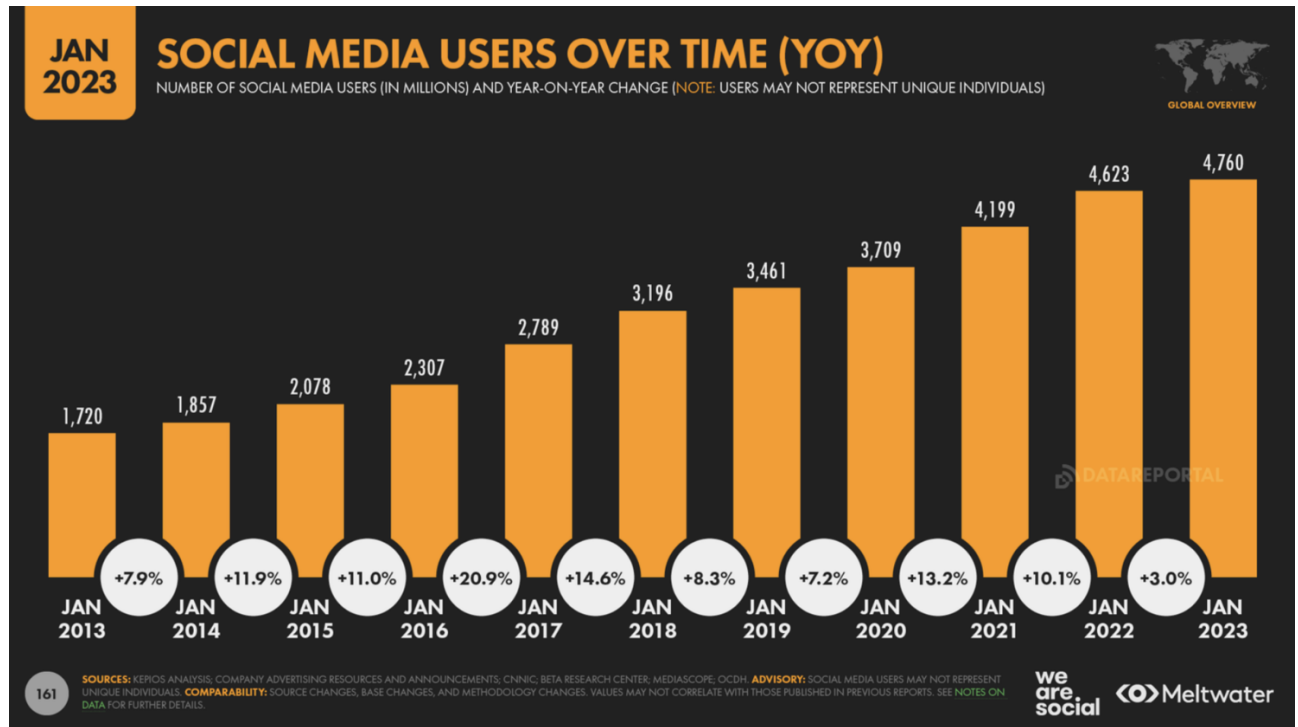

Рис.2.14. Користувачі соціальних мереж за часом

Щоправда, тут важливо наголосити, що кількість користувачів все ще зростає. Тобто немає жодних реальних підтверджень «неминучої смерті» соціальних мереж, всупереч заголовкам, що кричать про це. Ці неправдиві твердження спростовує не тільки збільшення кількості користувачів соціальних платформ.

Дані GWI свідчать про те, що люди сьогодні проводять у соцмережах більше часу, ніж будь-коли. За результатами останніх досліджень, середньостатистичний інтернет-користувач працездатного віку тепер витрачає трохи більше 2,5 години на день на соціальні мережі.

І хоча, середньосвітове значення всього на 3 хвилини більше торішнього, зростання все ще спостерігається. Мабуть, найважливіше те, що збільшення часу в соцмережах відбулося на тлі скорочення загальної кількості часу, яке проводиться онлайн (рис. 2.15).

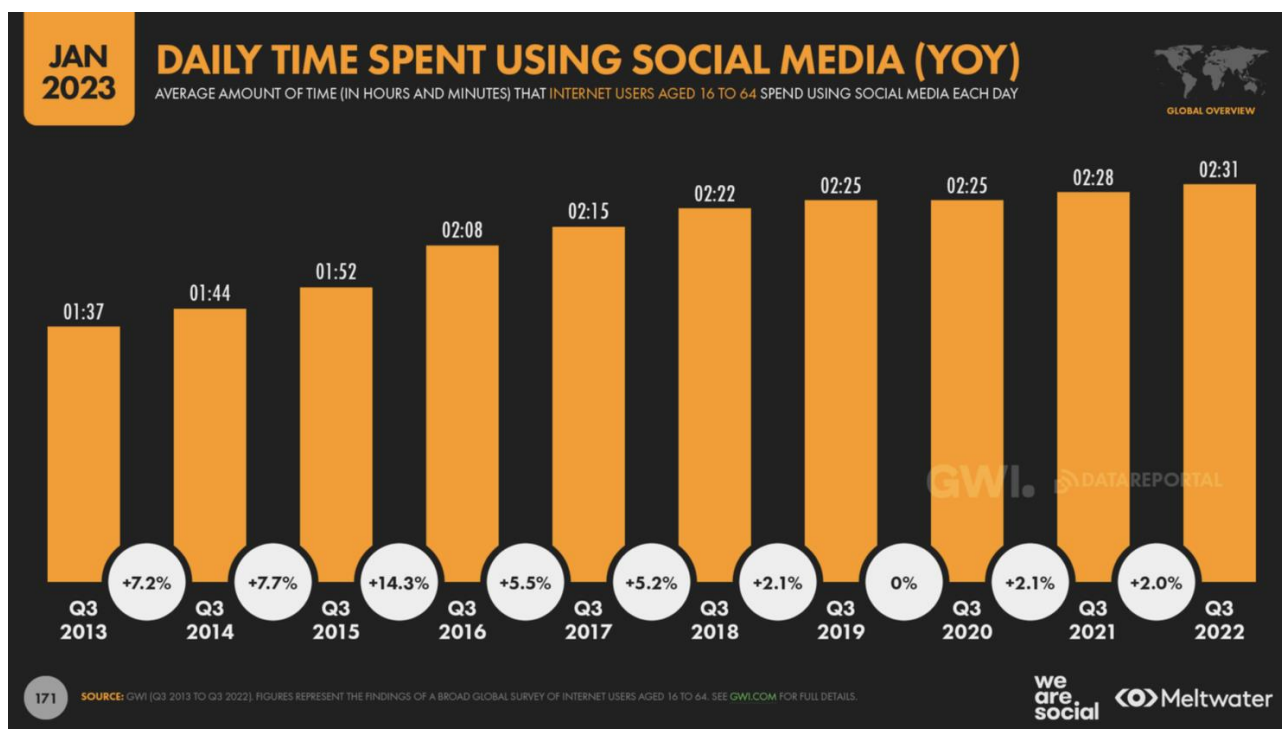

Рис.2.15. Щоденний час проведений в соціальних мережах

Справді, сьогодні на соцмережі припадає найбільша частка часу в інтернеті — майже 4 хвилини з 10 хвилин онлайн. Для порівняння: ці цифри показують, що типовий інтернет-користувач працездатного віку щодня витрачає на 30% більше часу на соцмережі, ніж перегляд «традиційного» телебачення (ефірних і кабельних каналів). Таким чином, збільшення витрат на рекламу в соціальних мережах видається цілком виправданим.

Якщо опрацьовуватиметься популярність соціальних платформ щодо їх щомісячної активної аудиторії (що, мабуть, є найоб'єктивнішим критерієм для порівняння), останні «офіційні» дані свідчать про те, що Facebook зберігає за собою перше місце у світовому рейтингу.

У звіті про доходи Meta за 3 квартал 2022 року йдеться, що зараз платформа налічує 2,958 мільярда активних користувачів на місяць (MAU), що становить майже 37% від загальної чисельності населення світу (2.16) (MetaEarningsPresentation Q3, 2022).

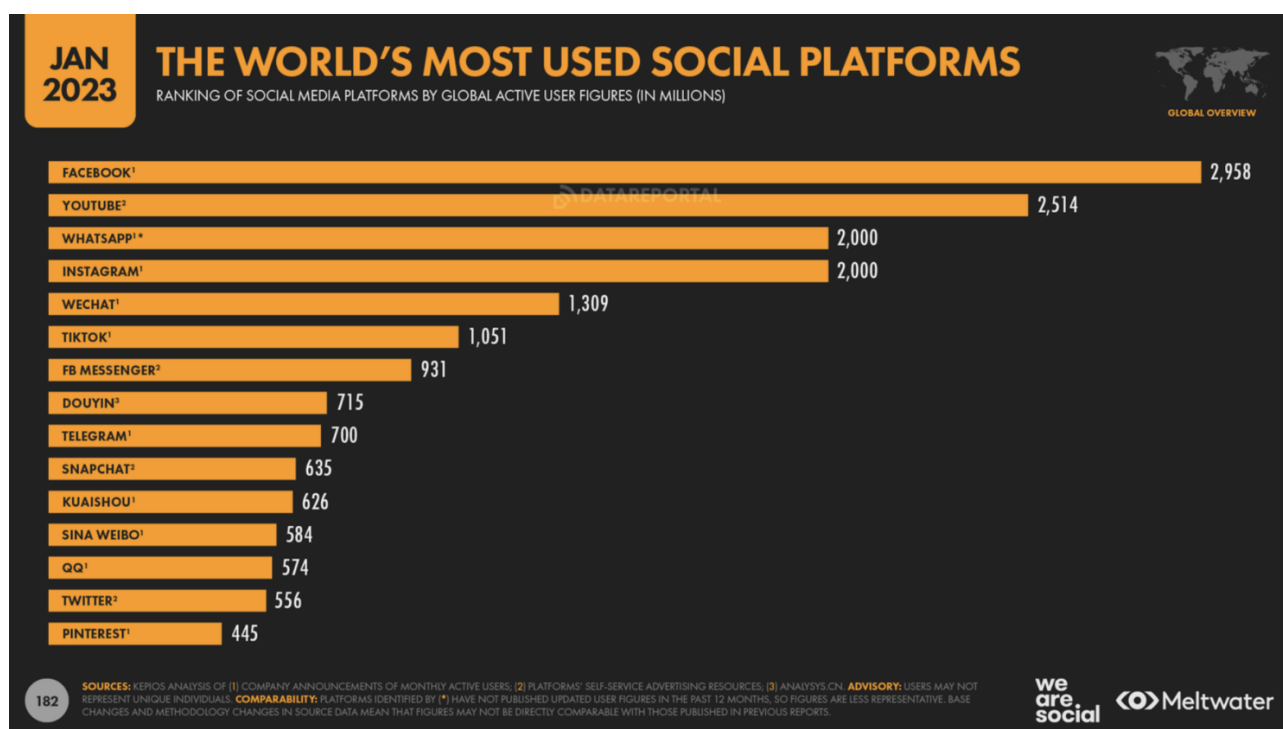

Рис.2.17. Світові найбільш використовувані соціальні платформи

Останні офіційні дані YouTube свідчать про те, що щомісяця на платформу заходять понад 2 мільярди користувачів, але за даними власних рекламних ресурсів компанії, щомісячна активна аудиторія відеоплатформи становить 2,5 мільярда користувачів.

Instagram зміцнила свої позиції серед найпопулярніших соцмереж і заявляє про 2 мільярди активних користувачів на місяць. Завдяки чому платформа знаходиться приблизно на одному рівні з WhatsApp. Щоправда, Meta тепер стверджує, що WhatsApp приваблює 2 мільярди активних користувачів на день, тому щомісячний показник, ймовірно, ще вищий (ThirdQuarter 2022 ResultsConferenceCallOctober 26th, 2022, 2022).

WeChat замикає п'ятірку лідерів: в останній заяві Tencent йдеться про те, що сьогодні платформа налічує понад 1,3 мільярда активних користувачів на місяць. За даними Kerios, китайські користувачі як і раніше становлять переважну більшість глобальної бази користувача WeChat (Tencentannounces 2022 thirdquarterresults, 2022).

Рейтинг активних користувачів, представлений у звіті 2023 року, відрізняється від рейтингів, які були включені до попередніх звітів, тому що

тепер у наборі даних враховуються встановлені програми (наприклад, YouTube на пристроях Android). За підсумками цих даних можна зробити кілька цікавих висновків.

За даними сервісу data.ai, YouTube має найбільшу кількість активних користувачів серед усіх мобільних додатків (не тільки серед додатків соцмереж).

Facebook займає друге місце в рейтингу додатків соцмереж, але важливо підкреслити, що, як свідчать дані data.ai, активна база користувача Facebook продовжує зростати протягом останніх 12 місяців.

WhatsApp знаходиться на третьому місці в цьому рейтингу «соціальних» додатків, причому останні дані щодо активної щомісячної аудиторії ставлять його одразу після Facebook.

Ще дві програми з сімейства Meta - Instagram і Messenger - також знаходяться в десятці найпопулярніших програм за кількістю активних користувачів на місяць. Окремо варто відзначити, що вся перша десятка популярних додатків – розробки компаній Google та Meta (рис.2.18) (Tencentannounces 2022 thirdquarterresults, 2022).

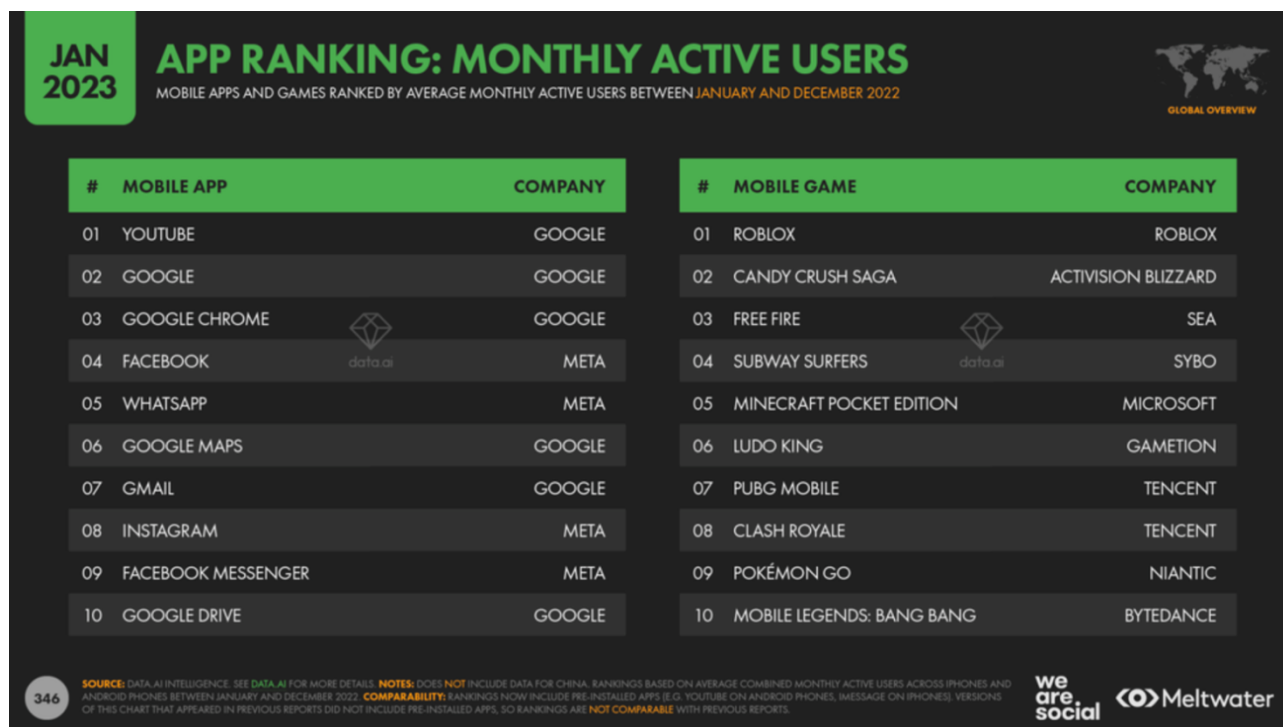

Рис.2.18. Рейтинг програм

Навряд чи когось здивує, що ця популярна платформа TikTok з короткими відео зараз посідає шосте місце у світовому рейтингу програм соцмереж. Щоправда, у цьому рейтингу не враховуються користувачі TikTokDouyin (Tencentannounces 2022 thirdquarterresults, 2022).

Telegram займає сьоме місце, випереджаючи Twitter, а Snapchat і Pinterest замикають десятку найкращих програм соціальних мереж за кількістю активних користувачів на місяць на початок 2023 року (Tencentannounces 2022 thirdquarterresults, 2022).

Можна по-різному аналізувати ці дані, але найповнішу картину дадуть відомості про загальну кількість часу всіх користувачів у додатку, а також про середню кількість часу на одного користувача. Якщо поглянути на сукупний час, який всі користувачі проводять у додатку соцмережі на місяць, можна побачити багато спільного з рейтингом найпопулярніших програм по щомісячній активній аудиторії.

Однак у рейтингу за сукупним часом на місяць TikTok та Facebook Messenger змінюються місцями, а програма LINE виривається на кілька позицій вгору та обганяє Snapchat (рис.2.19).

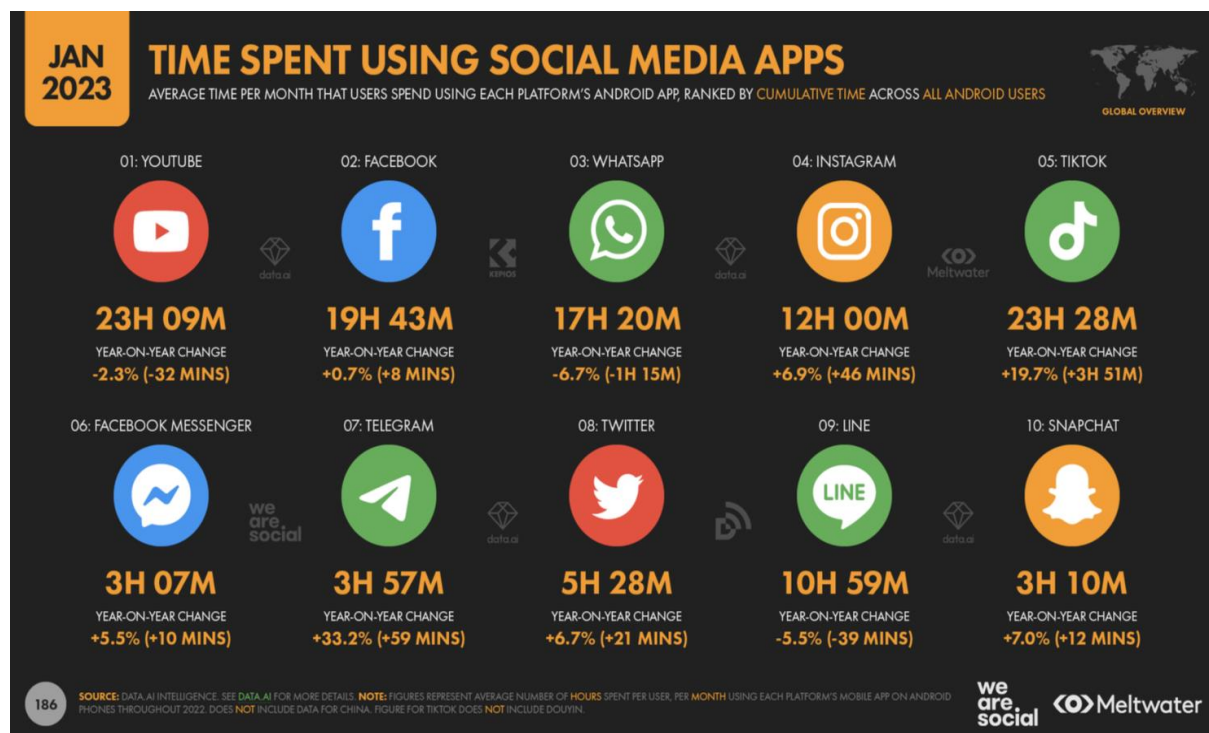

Рис.2.19. Витрачений час на використання застосунків

Самі собою ці показники теж досить цікаві. Наприклад, за даними data.ai, Facebook займає третє місце за середньою кількістю часу в додатку на одного користувача майже 20 годин на місяць. Користувач програми Facebook на Android у середньому проводить у ньому 19,7 години на місяць (у 2021 році цей показник був нижчим – 19,6 години). Для контексту, за даними Statcounter, телефони на Android становлять сьогодні 72% усіх смартфонів(рис. 2.19) (Tencentannounces 2022 thirdquarterresults, 2022).

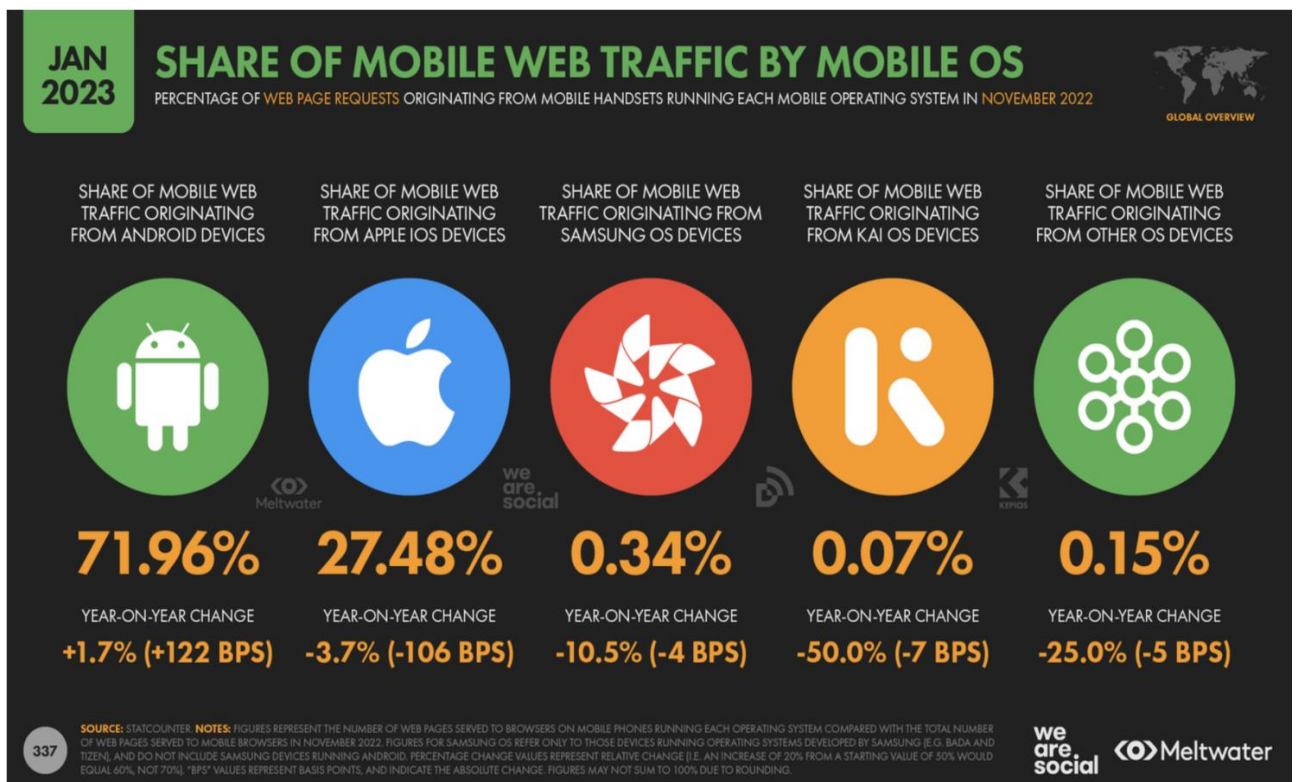

Рис.2.19. Частка мобільного вебтрафіку

Цікаво, що середньостатистичний користувач Instagram проводить у додатку вдвічі менше часу, ніж користувач TikTok. Але використання Instagram значно відрізняється у різних країнах. Наприклад, середньостатистичний користувач Instagram в Туреччині проводить в Android-додатку соцмережі в середньому 21,4 години на місяць, а в Південній Кореї цей показник становить лише 6,1 години на місяць (Semrush, 2008-2023).

Дані про кількість відвідувачів сайтів соцмереж дозволяють поглянути на використання соціальних платформ під іншим кутом, зокрема тому, що обсяг веб-трафіку включає і людей, які не залогінені в цих соцмережах. Важливо

відзначити, що оцінки вебтрафіку значно відрізняються в різних джерелах, але дані про YouTube та Facebook приблизно збігаються.

Наприклад, Semrush ставить YouTube на друге місце у своєму світовому рейтингу вебсайтів (5,85 мільярда унікальних "відвідувачів" на місяць), а Facebook (2,48 мільярда) - на третє (рис.2.20) (Semrush, 2008-2023).

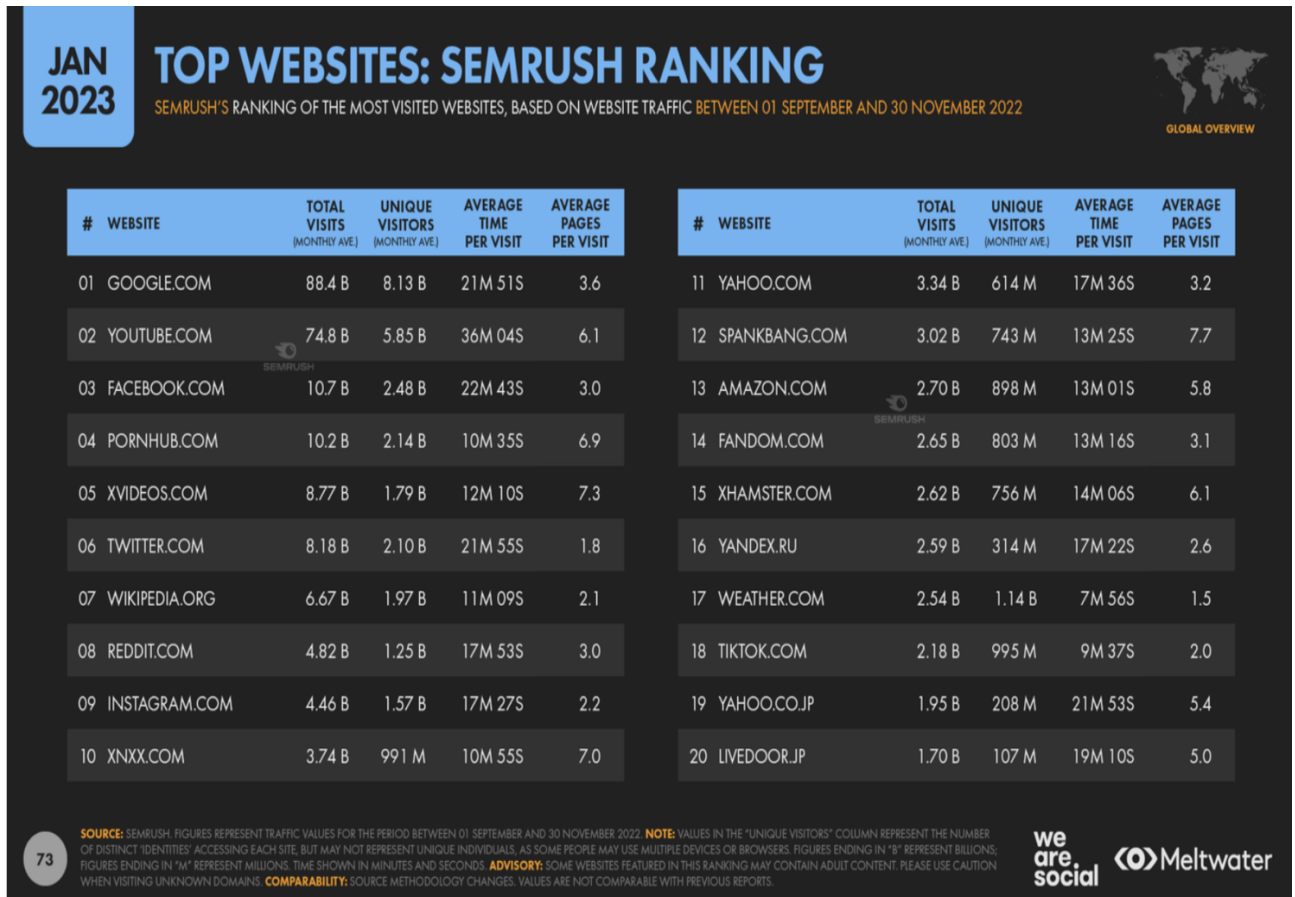

Рис.2.20. Рейтинг топ сайтів

Йдеться тут не про унікальних людей. У цьому контексті під «відвідувачами» слід розуміти «пристрої».

Дані Similarweb дещо відрізняються, але є схожі результати: YouTube посідає друге місце з 1,94 млрд унікальних відвідувачів на місяць, тоді як Facebook посідає третє місце з 1,61 млрд (Similarweb, 2023).

Існує безліч підтверджень того, що люди все частіше споживають контент у соцмережах, як через веббраузери, так і через мобільні програми.

Статистика соцмереж, говорить багато про використання кожної соціальної платформи, але не дає уявлення про те, які почуття ці платформи

викликають у користувачів та яке місце вони посідають у повсякденному житті людей.

На щастя, дані GWI дозволяють досліджувати ці питання. Перш ніж перейти до даних, відзначимо, що GWI розглядає YouTube більше як відеоплатформу, ніж як соцмережу, тому YouTube відсутня в наборі даних GWI за «улюбленими соціальними платформами» (GWI, 2023).

Попри те, що WhatsApp займає третє місце за кількістю активних користувачів, сьогодні саме він є найулюбленішою соціальною платформою у світі (рис.2.21).

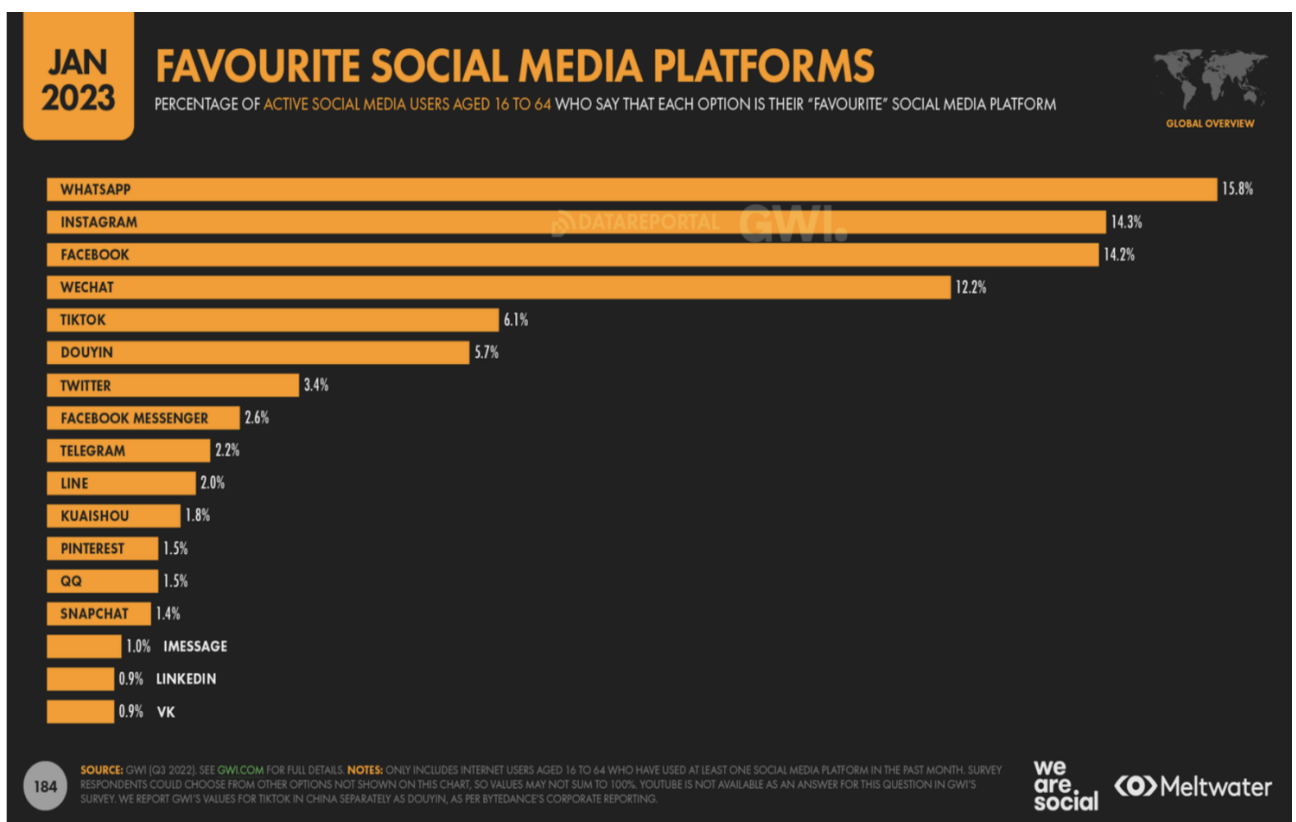

Рис.2.21. Улюблені соціальні платформи

Звичайно, для кожної людини «улюблена соцмережа» може означати різні речі, тому варто врахувати, що в рейтингу неминуче є певний ступінь суб'єктивності. Але ця суб'єктивність також є важливим компонентом того, як окремі люди ставляться до окремо взятої платформи, тому суб'єктивність фактично додає цінність цього набору даних, а не зменшує його (GWI, 2023).

Очікується, що Instagram та Facebook борються за друге місце у рейтингу, за них голосують приблизно однаково по всьому світу.

WeChat займає четверте місце, що говорить не лише про чисельність китайської інтернет-аудиторії, а й про привабливість флагманського супердодатку Tencent.

Несподіванкою стало те, що лише 6,1% користувачів соціальних мереж працездатного віку у світі кажуть, що TikTok — їхня улюблена платформа, проте цього вистачило, щоб соцмережа посіла п'яте місце.

За даними GWI, Instagram залишається "улюбленою" соціальною платформою серед користувачів інтернету віком від 16 до 24 років. При цьому популярність TikTok продовжує зростати, кількість дівчат віком від 16 до 24 років, які відзначили сервіс як свою "улюблену" соціальну платформу, за останній рік зросла більш ніж на третину (GWI, 2023).

Але все одно майже в 2 рази більше дівчат у цій віковій групі називають своєю улюбленою платформою Instagram (23,1% в Instagram проти 12,0% у TikTok) (рис.2.22).

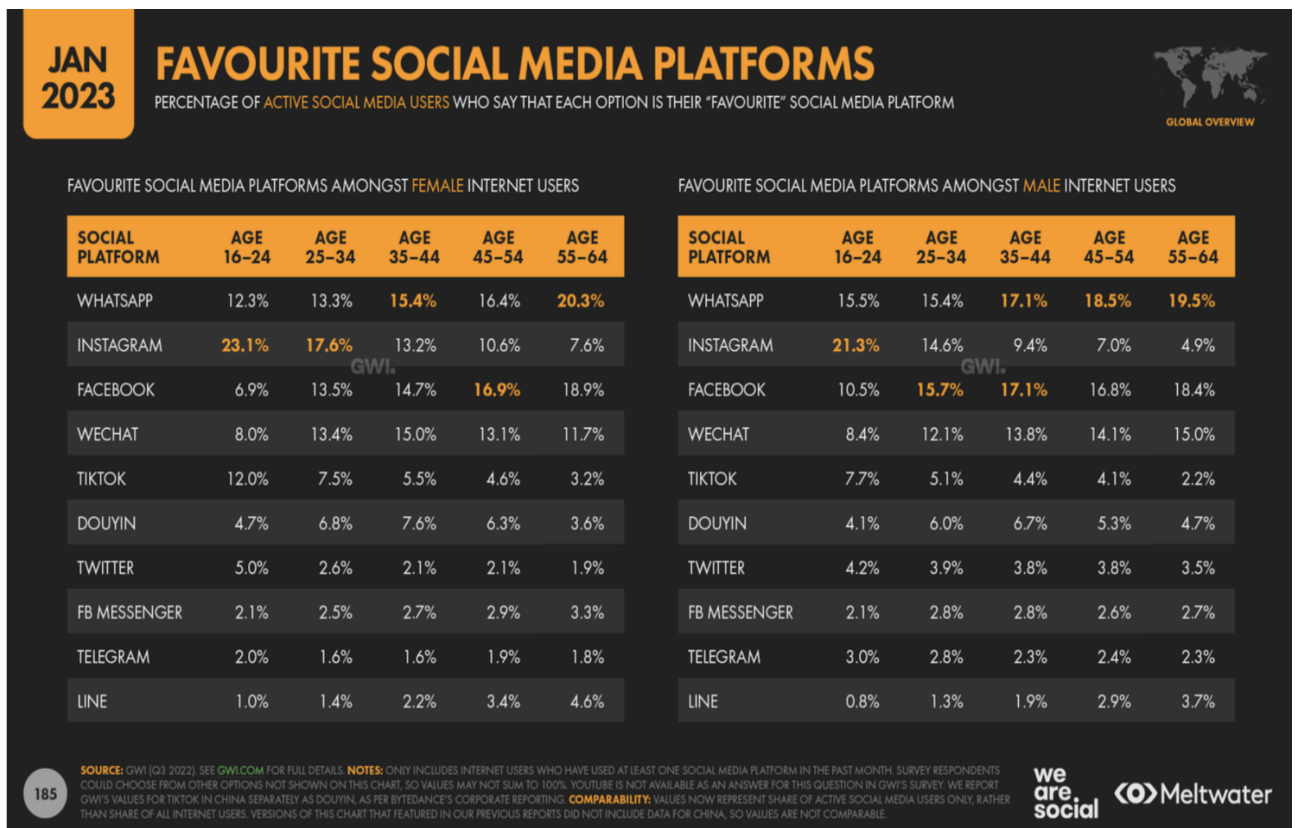

Рис.2.22. Улюблені платформи соціальних медіа

Хлопці віком від 16 до 24 років ще частіше віддають перевагу Instagram, ніж TikTok. Але найбільший сюрприз полягає в тому, що вони називають Facebook своєю улюбленою соціальною платформою частіше, ніж TikTok (10,5% проти 7,7% відповідно).

Також цікаво, що WhatsApp посідає друге місце серед Інтернет-користувачів цієї вікової групи, причому і дівчата, і хлопці оцінюють цей месенджер вище, ніж TikTok.

Аналітики Kerios зазначають, що лише 1% користувачів будь якої платформи соціальних мереж насправді є унікальними для цієї платформи. Дані свідчать про те, що YouTube має «найбільшу» унікальну аудиторію серед усіх платформ, наведених у звіті. Але «велика» — не найкраще слово в даному контексті, тому що всього 1% користувачів YouTube працездатного віку кажуть, що вони не користуються більше жодними соціальними мережами. При цьому жодна інша соцмережа не може претендувати навіть на 1% унікальної аудиторії, а в багатьох випадках - включаючи TikTok, Snapchat і Twitter - лише 1 з 1000 користувачів унікальний для цих платформ (Kerios, 2023).

Один із головних висновків у звіті цього року полягає в тому, що середньостатистичний власник мобільного телефону тепер користується ним понад 5 годин на день. Аналітичні дані data.ai свідчать, що у 2022 році ми користувалися смартфонами на 7 хвилин на добу більше, ніж роком раніше, тобто щоденний час використання мобільного телефону збільшився на 2,4% у річному обчисленні (data.ai, 2023).

Припустимо, що середньостатистична людина спить 7-8 годин на добу. Тоді виходить, що тепер ми витрачаємо приблизно 30% всього часу неспання на наші телефони.

Усі користувачі Android у світі витрачають понад 40% всього часу, який вони проводять у телефонах, на соцмережі та месенджери. Тобто сьогодні вони лише на мобільних пристроях використовують ці сервіси в середньому понад 2 годин на день (рис.2.23).

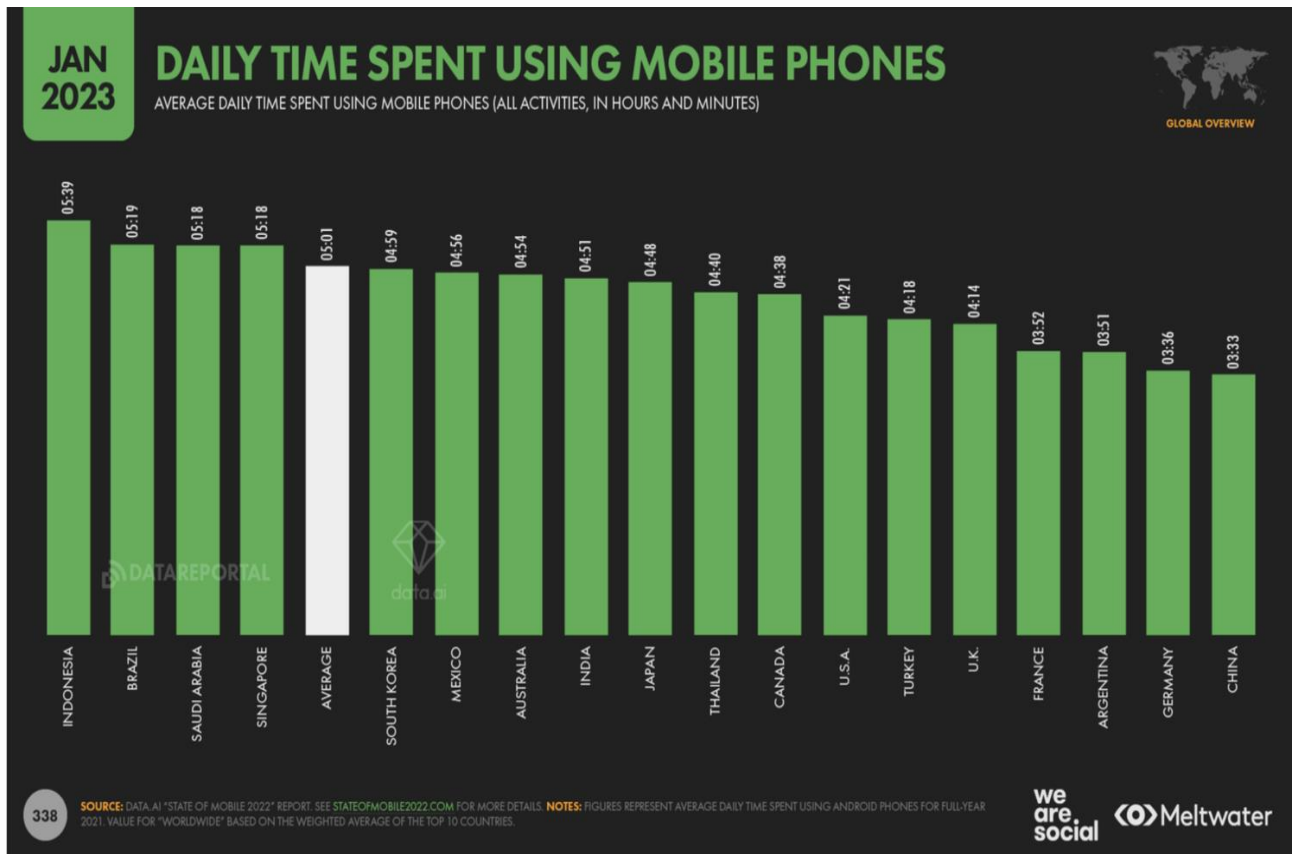

Рис.2.23. Щоденний час витрачений на мобільний телефон

Програми для фото та відео займають друге місце за часткою часу, який користувачі проводять у мобільних телефонах на добу, на них припадає чверть цього часу. Разом ці дві категорії додатків становлять понад дві третини щоденної мобільної активності користувачів Android (data.ai, 2023).

Третє місце посідають веббраузери, але це лише 8,1% від загального часу використання мобільних пристроїв на добу.

Цікаво, що ігри становлять лише 8% від середнього щоденного часу, який користувач Android проводить у своєму телефоні. Незважаючи на цю відносно невелику частку, на мобільні ігри припадає найбільша частка споживчих витрат, і це стосується як GooglePlayStore, так і iOSAppStore (рис.2.24).

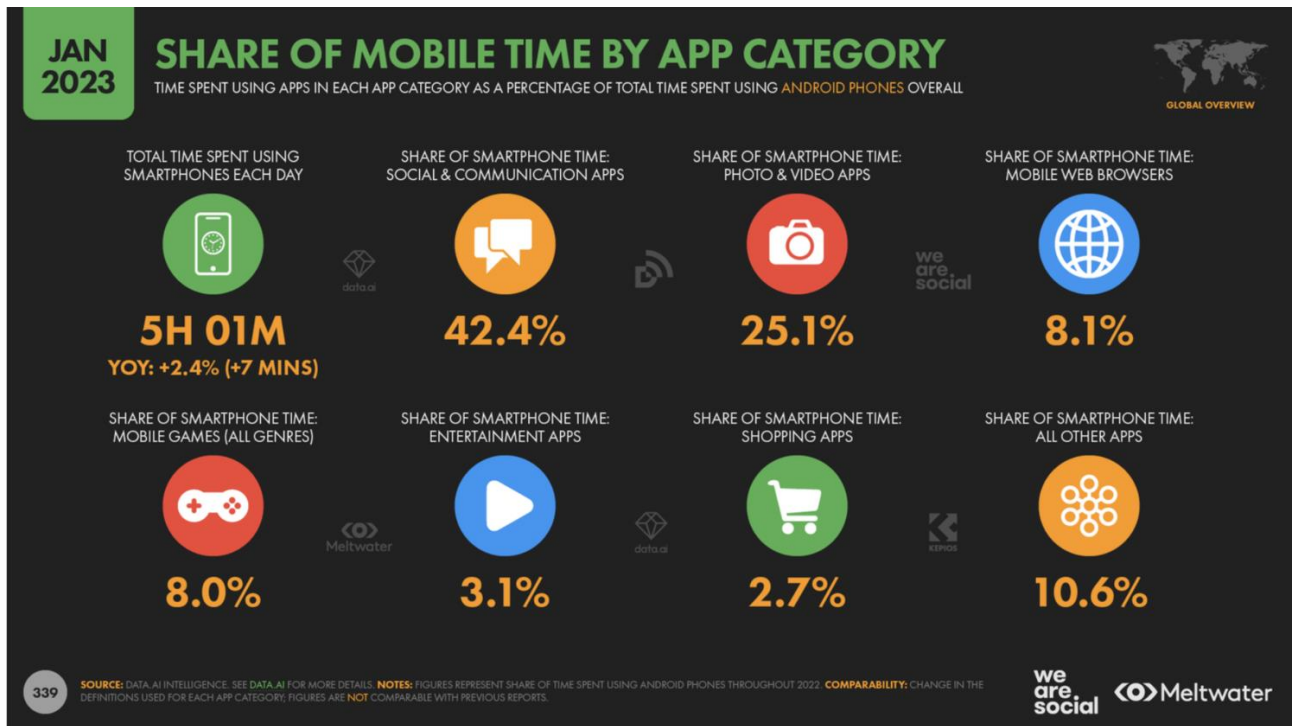

Рис.2.24. Частка мобільного часу

Але, навіть, попри те, що середній час, який ми проводимо в мобільних телефонах, зростає, останні дані GWI показують, що ми, як і раніше, користуємося Інтернетом з комп'ютерів значною частиною часу (data.ai, 2023).

Мобільні телефони вже давно є основним пристроєм для виходу в інтернет у більшості країн, що розвиваються, але, як повідомляють GWI, на ПК, ноутбуки та планшети все ще припадає більша частина часу, який люди в 18 з 46 країн (за якими доступні ці дані) проводять в Інтернеті.

І, що важливо, комп'ютери, як і раніше, домінують в онлайн-активності у Сполучених Штатах та Канаді, а також у більшості країн Європи.

Бельгійці та данці користуються Інтернетом переважно на пристроях з великим екраном, на мобільних пристроях – лише 42,5% та 45% часу онлайн відповідно.

На іншому кінці спектру інтернет-користувачі в Індонезії, Таїланді, Індії та Китаї, які проводять понад 60% часу в Інтернеті за допомогою мобільного телефону (data.ai, 2023).

Менше ніж 6 із 10 інтернет-користувачів працездатного віку кажуть, що володіють ноутбуком чи настільним комп'ютером. Щоправда, можливість

спільного використання комп'ютерів та надання комп'ютерів роботодавцями дозволяють говорити, що сьогодні трохи менше як дві третини інтернет-користувачів все ще використовують комп'ютер для виходу в Інтернет.

В результаті ми можемо очікувати, що частка часу, який користувачі проводять на мобільних пристроях, і надалі збільшуватиметься протягом 2023 року.

Однак комп'ютери залишаються важливою частиною цифрової поведінки нашої аудиторії принаймні протягом наступних кількох років, тому ключовий висновок тут полягає в тому, що ми не повинні забувати про користувачів інших пристроїв.

Платформи, які ми сьогодні називаємо «соціальними», продовжуватимуть розширювати свій вплив на наше життя, розбудовуючи наші джерела інформації, наші звички споживання розваг та орієнтири, які формують наш світогляд. Комунікація та обмін досвідом залишатимуться основним компонентом цих платформ, але з'являється все більше підстав вважати, що вони вийдуть далеко за межі терміну «соціальна мережа»(data.ai, 2023).

Отже, в умовах сьогодення користувачі проводять багато часу в соціальних мережах, але цей час може бути використаний з користю для саморозвитку. Серед позитивних аспектів використання соціальних мереж в професійній орієнтації особистості можна виділити:

- 1) Комфортне середовище. Інтерфейс, засоби комунікації, організація та форми подання контенту зрозумілі та звичні користувачам.
- 2) Різні форми взаємодії і комунікацій. Це забезпечує широкий діапазон можливостей включення в навчальну діяльність.
- 3) Можливість обмінюватися посиланнями на інші навчальні ресурси.
- 4) Завдяки можливості фільтрації за відповідними критеріями можна легко знаходити потрібний контент.

5) Можливість залучення до участі в навчальному процесі експертів, консультантів, фахівців з певних дисциплін.

6) Широкі демонстраційні можливості. Можливість безперешкодно ділитися будь-яким контентом.

7) Інформаційно-комунікаційна підтримка навчального курсу в соціальній мережі дозволяє учням брати участь в обговореннях і виконувати завдання з будь якого місця, забезпечує ретельне засвоєння знань.

8) Стає можливим спільне створення навчального контенту. Слухачі замість простого споживання інформації створюють повідомлення, дискусії та інші ресурси

9) Сором'язливі слухачі відчують себе більш комфортно та стають більш активними учасниками навчального процесу.

10) Соціальні мережі ламають психологічні бар'єри та роблять викладача більш соціально доступним слухачу в комунікаційному плані.

11) Через соціальні мережі можна легко нагадувати одне одному про важливі дати і події.

12) Можна створювати групові чати та групові відеозв'язки

13) Завдяки соціальним мережам можна дізнаватися про різні заходи, конференції, круглі столи та брати в них участь

14) Можливість проведення опитувань, дискусій, тестувань, експериментальних і лабораторних досліджень, фокус груп (Савченко, 2013);

Електронні соціальні мережі – це не лише розважальний засіб комунікації між людьми, але й потужна складова інформаційно-освітнього середовища, яка має великий освітній потенціал. Використання електронних соціальних мереж у освіті передбачає:

- індивідуальне спілкування;

- наявність мобільного мережевого додатку, що забезпечує доступ у будь який час і з будь якого пристрою (персонального комп'ютера, нетбука, ноутбука, мобільного телефону, планшета, смартфона тощо);
- можливість отримання зворотного зв'язку;
- можливість проведення соціально-педагогічної роботи в створених групах;
- можливість проведення опитувань, дискусій, фокус-груп;
- відкритий доступ до віртуальної бібліотеки аудіо- та відеоматеріалів, які можуть бути використані в навчальній практиці(Савченко, 2013).

У майбутньому можуть з'явитися нові соціальні мережі і збільшиться кількість корисних додатків для навчання. кращого запам'ятовування та засвоєння інформації, що є необхідним для того щоб стати професіоналом у тій чи іншій галузі. Звісно важливу роль у засвоєнні знань грає мотивація особистості. Якщо користувач має збалансовану внутрішню (переконання, цінності, власна мета) та зовнішню мотивацію (дохід, винагорода) то навчання буде ефективнішим.

Соціальні мережі це інструмент працевлаштування випускників навчальних закладів. Працевлаштування випускників є одним із індикаторів успішності навчального закладу та сприяє формуванню попиту на його освітні послуги. В умовах кризових явищ в економіці та зменшення попиту на ринку праці розв'язання задачі працевлаштування потребує комплексного підходу, який поєднує традиційні форми роботи з потенціальними роботодавцями, так і сучасні, що базуються на використанні формальних (спеціалізовані сайти з пошуку роботи, засоби масової інформації тощо) та неформальних (професійні та загальні соціальні мережі) зв'язків (Онищенко та ін., 2014).

Соціальні мережі, з точки зору працевлаштування випускника:

- 1) є джерелом інформації про вакансії та фірми;

- 2) є каналом спілкування між роботодавцем та потенційним працівником;
- 3) є засобом отримання схвальних або негативних відгуків;
- 4) підвищують шанси на проходження конкурсного відбору;
- 5) сприяють збільшенню соціального капіталу особистості.

Соціальні мережі, з точки зору навчального закладу:

- 1) формують його позитивний або негативний імідж в суспільстві та професійних спільнотах;
- 2) сприяють формуванню спільноти успішних випускників в соціальних мережах, що підвищує рейтинг випускників (Савченко, 2013).

Якщо врахувати те, що більшість роботодавців використовують сервіси Інтернет-технологій, як засіб пошуку потенціальних кандидатів на вакансії, користувачам потрібно переосмислити та зосередити свою діяльність в цьому напрямку.

РОЗДІЛ III

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФОРІЄНТАЦІЇ

1.1 Організація самостійного навчання особистості з використанням Telegram-бота

Організація самостійного навчання особистості з використанням Telegram-бота відкриває широкі можливості для ефективного освоєння нових знань та навичок. Він слугує як інтерактивний помічник, що надає користувачеві інформацію, допомагає вирішувати завдання і дає відповіді на запитання.

У нинішньому світі, де Інтернет-технології все більше проникають в наше повсякденне життя, телефонні додатки та онлайн-сервіси стають невід'ємною складовою комунікації та роботи. Тому, Telegram-бот стає надзвичайно зручним інструментом для отримання необхідних знань.

Однією з основних переваг використання Telegram-бота є його простота та зручність для користувачів. Боти, як правило, розробляються з урахуванням потреб користувачів. Вони мають зрозумілі інтерфейси та легку навігацію, що дозволяє використовувати їх навіть не дуже досвідченим користувачам.

В залежності від функцій, бот надає доступ до різноманітних документів, файлів, аудіо- та відеоматеріалів. Найчастіше, такі боти створюються командами, школами або навчальними закладами для спрощення процесу отримання необхідної інформації. Не потрібно шукати файл або журнал серед безлічі папок або витратити час на складання списків лекцій чи книг. Все це можна отримати за допомогою Telegram-бота, це дозволяє викладачам зосередитись на більш важливих завданнях. Наприклад, бот може допомагати студентам отримати навчальні матеріали, лекції або навіть інформувати про оновлення розкладу.

Варто зазначити, що використання Telegram-бота для отримання певної інформації та матеріалів є корисним для професіоналів різних галузей. Наприклад, фахівці з маркетингу отримують доступ до актуальних журналів, статей і досліджень, це дозволяє оперативно ознайомлюватись з новими тенденціями на ринку праці та розвивати свої професійні навички.

Окрім доступу до матеріалів, Telegram-боти мають й інші корисні функції. Наприклад, вони сповіщають про нові надходження вибраної літератури або новини з певної галузі, залежно від налаштувань користувача. Такий підхід дозволяє зекономити час та зусилля на пошук важливої інформації та є особливо корисним для працюючих людей.

Також, Telegram-боти для профорієнтації набувають особливої популярності та ефективності завдяки своїй інтерактивності. Вони дозволяють організувати інтерактивне навчання, де особистість може спілкуватися з ботом, виконувати завдання, отримувати відгук та коригувати свій прогрес. Бот задає питання, а потім відправляє відповіді для перевірки знань. Використання питань, кейсів, тестів та іншого інтерактивного контенту привертає увагу користувачів, спонукаючи їх активно думати і приймати рішення в процесі профорієнтації.

Персоналізація зазвичай використовується для підвищення рівня залучення користувачів, покращення їхнього досвіду взаємодії з певним сервісом або програмою. У сучасному світі, коли технології постійно розвиваються, персоналізація стала необхідною складовою частиною всіх сфер діяльності, включаючи і профорієнтацію (Tencentannounces 2022 thirdquarterresults, 2022).

Використання Telegram-бота для профорієнтації з персоналізацією має безліч переваг. По-перше, такий бот дає користувачеві індивідуальну та специфічну інформацію про його професійні навички, інтереси та потреби. Завдяки цьому, бот розробляє відповідні рекомендації щодо майбутнього працівника, які конкретно відповідають його вимогам.

По-друге, Telegram-бот полегшує процес пошуку роботи шляхом пропонування персоналізованих вакансій. Він аналізує інформацію про користувача і автоматично шукає вакантні посади, які відповідають його профілю. Це дозволяє зекономити час та зусилля, які людина зазвичай витрачає на пошук роботи, і зробити цей процес більш ефективним.

Результати застосування Telegram-бота для профорієнтації через персоналізацію є вражаючими. Користувачі отримують індивідуальне і постійно оновлюване керівництво щодо свого професійного розвитку, це допомагає прийняти кращі рішення. Крім того, цей підхід покращує ефективність системи профорієнтації загалом.

Використання Telegram-бота допомагає зберегти мотивацію для навчання. Бот може надсилати короткі повідомлення з підбадьорюючими словами, та пропонувати невеликі завдання або встановлювати цілі для досягнення.

Також, бот забезпечує моніторинг процесу персоналізації. Він може відстежувати прогрес користувача в навчанні, допомагати встановити та досягти професійних цілей, пропонуючи різні курси або навчальні матеріали, враховувати індивідуальні потреби та переваги кожного користувача. Цей інноваційний підхід для профорієнтації та навчання, він відкриває нові можливості для освітніх установ, різних агенцій та кар'єрних консультантів. Вони створюють та просувають свої власні Telegram-боти, які надають клієнтам доступ до персоналізованої інформації та підтримки, що допомагає їм у виборі професії, підвищенні кваліфікації та досягненні успіхів.

Надзвичайно корисний інструмент для надання корисної інформації, підтримки користувачів щодо вибору покликання – це Chatbot в додатку Telegram для покращення ефективності профорієнтаційної діяльності.

Щоб створити Chatbot для професійної орієнтації, проведено дослідження серед цільової аудиторії для визначення їх потреб, очікувань та побажань від такого додатку та ознайомились з різноманітними джерелами інформації.

На основі результатів дослідження потреб визначились основні завдання, які повинен вирішувати Chatbot. Це такі завдання, як надання інформації про різні професії, сфери діяльності та навички, які необхідні для кожної з них, персоналізована порада з професійного розвитку. Також, на основі сформульованих завдань, визначили основні функціональні можливості Chatbot в додатку Telegram.

Наступним кроком став вибір платформи для розробки чат-бота. Telegram є однією з популярних платформ для створення чат-ботів, оскільки має зручний прикладний програмний інтерфейс, як для розробників, так і для користувачів. Ну і сам додаток є достатньо популярним.

Потім розробилась архітектура чат-бота, визначались потрібні функції, взаємодія з користувачами та інші деталі. Для профорієнтації в нагоді стала можливість створення тесту в який вказувались інтереси та навички користувача, а потім користувачу надавались поради щодо вибору професії та деталізована інформація про конкретну професію чи сферу діяльності.

Так, Chatbot в додатку Telegram може допомогти вказати користувачам на різні можливості щодо майбутньої професії або покращити профорієнтаційну діяльність. Для його створення було обрано конструктор на сервісі <https://sendpulse.ua/> для створення чат-ботів.

Для того, щоб створити Chatbot для додатку Telegram, потрібно ввести ключ доступу (рис.3.1).

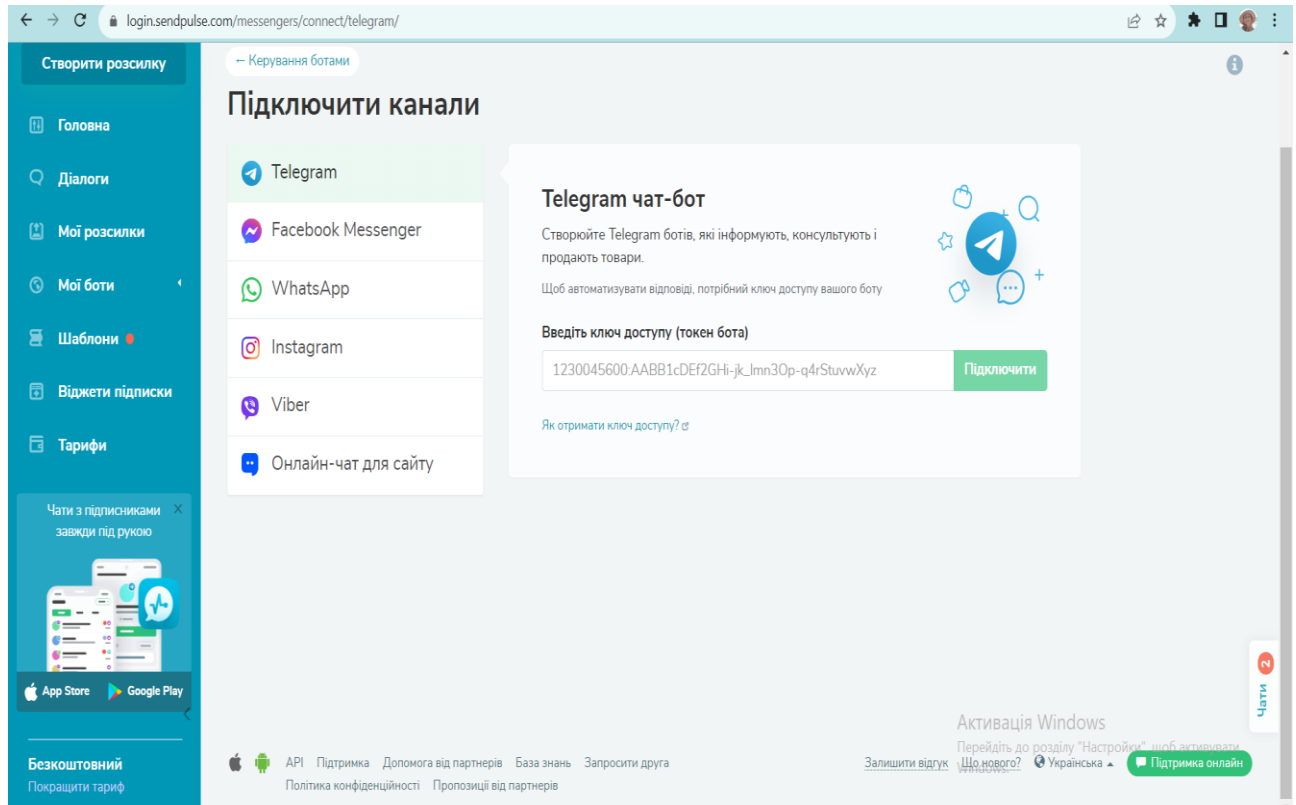

Рис.3.1. Підключення чат-бота

Щоб отримати ключ доступу, потрібно відкрити додаток Telegram та увійти до свого облікового запису. Ввести у полі пошуку @BotFather та вибрати бота. З набору запропонованих команд ботів обрати команду /newbot. Боту, який створений потрібно дати ім'я, яке будуть бачити користувачі чату, коли будуть спілкуватися з ботом. А для нікнейму бота потрібно ввести унікальне ім'я, яке має обов'язково закінчуватися словом «bot». Тому що через нього можна буде знайти бота в додатку Telegram.

Щоб підключити бота в SendPulse потрібен «ключ», який потрібно ввести у відповідне поле (рис.3.2).

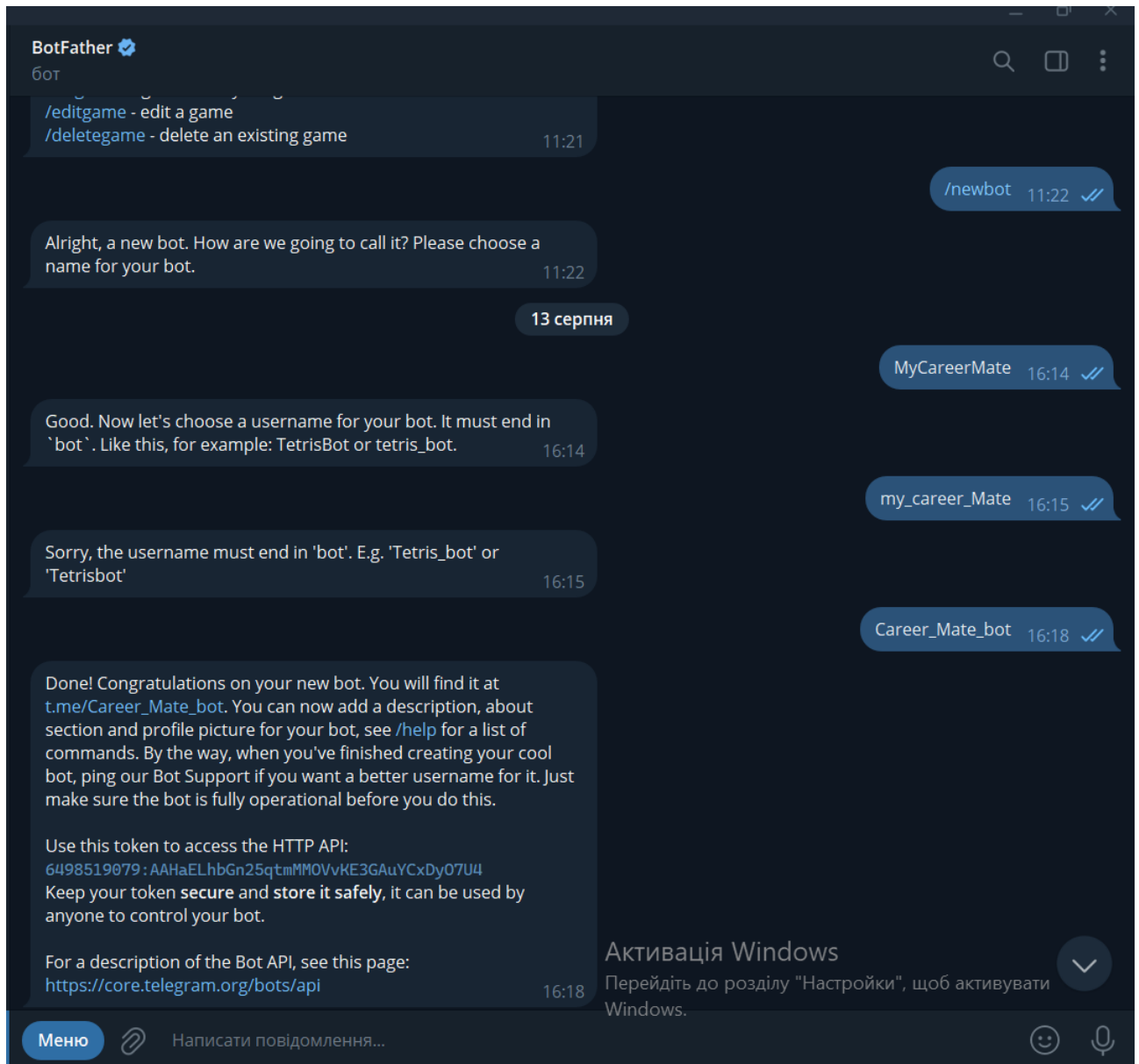

Рис.3.2. Ведення «ключа»

Отже, щоб створити діалог в чат-боті Telegram, потрібно скористатись засобом конструктора ланцюжків сервісу SendPulse. За допомогою цього конструктора можна налаштувати бота, який даватиме поради та корисну інформацію. Щоб створити чат-бот в конструкторі потрібно ввести ключові слова та скласти структуру, переміщуючи елементи один за одним.

Давайте розглянемо детальний зміст навігації всіх елементів ланцюжка, що додаються у Chatbot (рис.3.3).

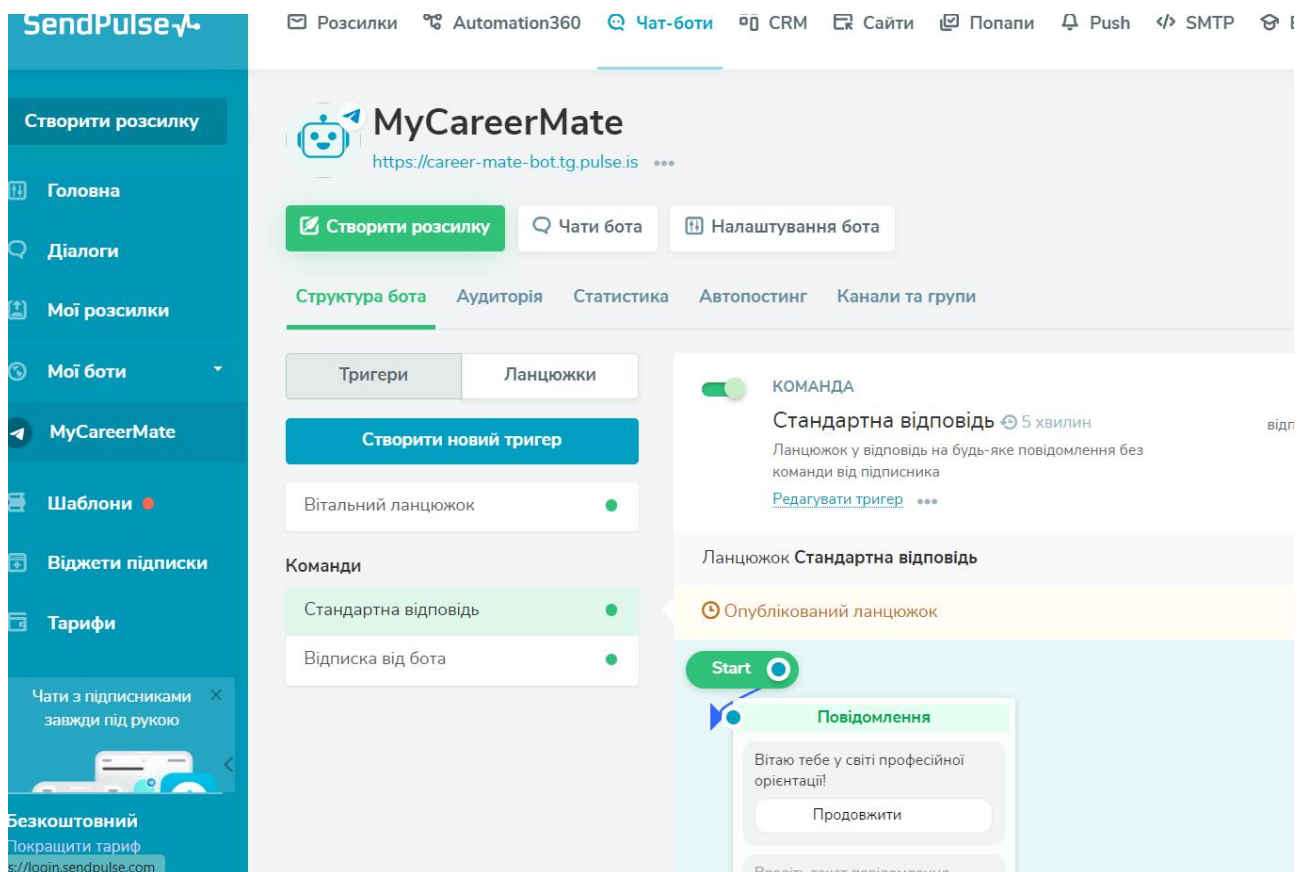

Рис.3.3. Детальний зміст навігації всіх елементів ланцюжка

Щоб підписатися на бот треба перейти за покликанням <https://t.me/username> чи знайти бот в Telegram `@username`. Ось такий ланцюжок ознайомить користувача з чат-ботом.

Ось структура боту щоб організувати самостійне навчання користувача та використання чат боту в Telegram (рис.3.4).

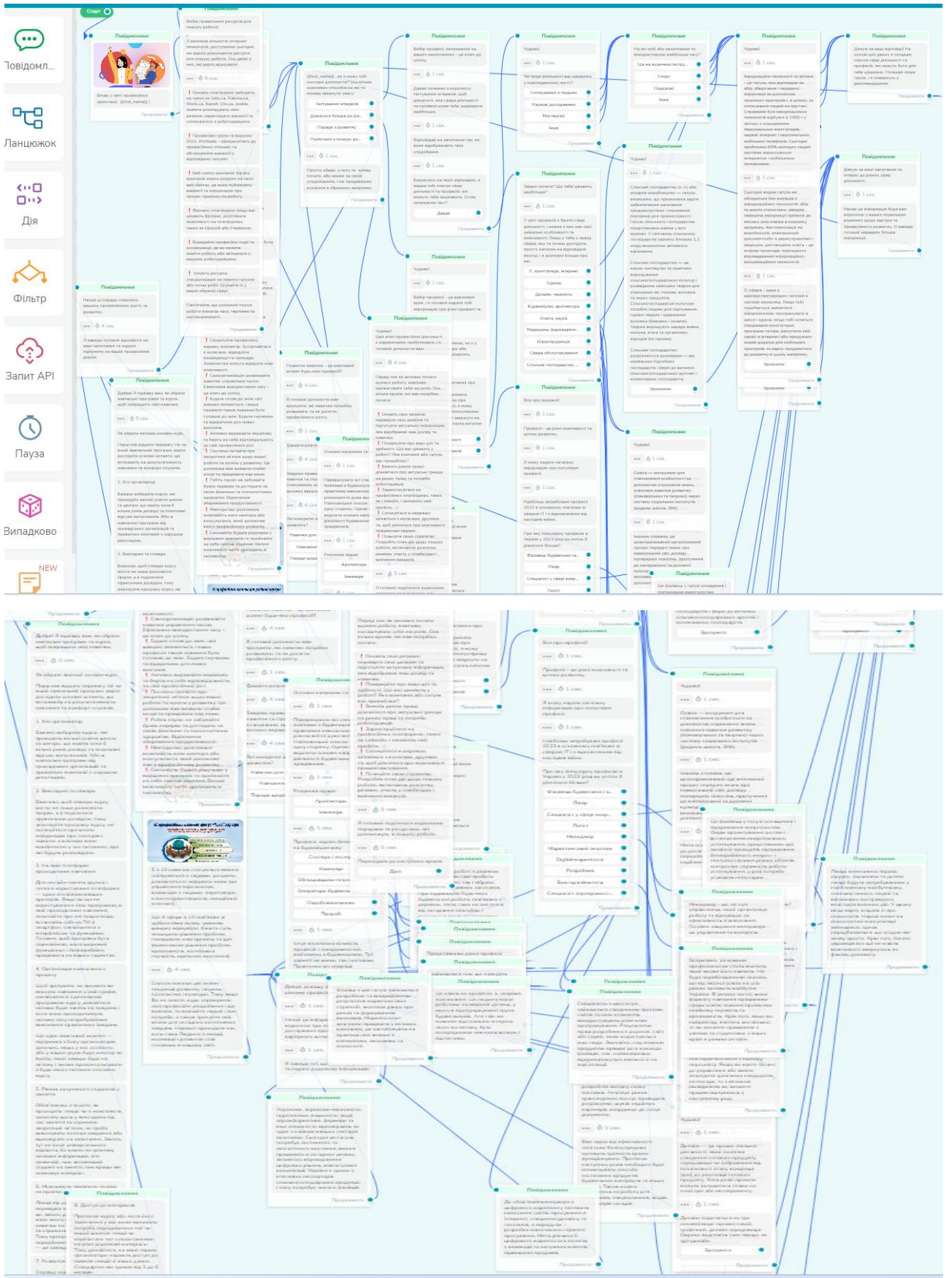

Рис.3.4. Структура бота

Рис.3.5. Вигляд чат-бота

Ще можна створювати розсилку створеного Telegram-бота та проглянути інформацію про користувачів чату для спостереження за їхньою активністю у процесі профорієнтації (рис.3.6).

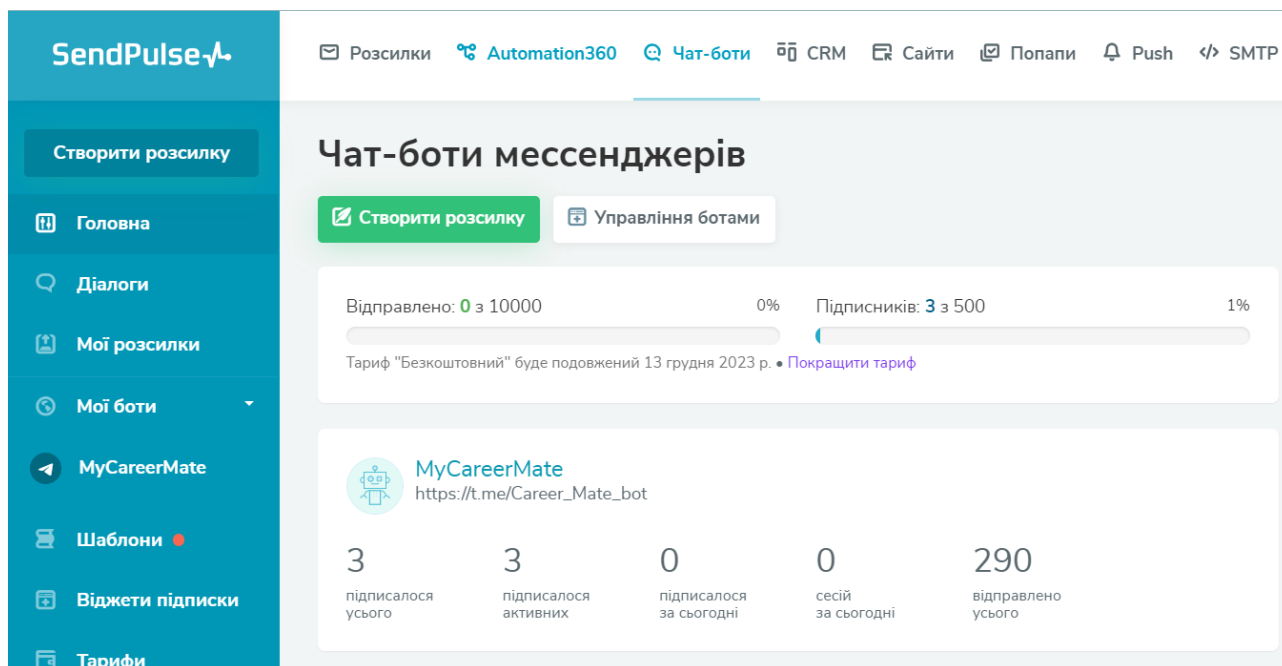

Рис.3.6. Розсилка створеного Telegram-бота

Таким чином, застосування такого бота є надзвичайно корисним у забезпеченні ефективного самостійного навчання. Оскільки він дає користувачу можливість ознайомлюватись з різноманітними навчальними матеріалами, проходити тести, отримувати зворотній зв'язок. Використання Telegram-бот для навчання дозволяє особистості самостійно обирати теми та матеріали, з якими вона хоче працювати, та здійснювати це в будь який зручний для неї час.

Chatbot також стимулює активність користувача шляхом надання миттєвого відгуку на відповіді, що дає змогу легко зростати у своїх знаннях.

Однак, варто зазначити, що ефективність такого виду навчання значною мірою залежить від мотивації самої особистості та її волі до самостійного навчання. Telegram-бот може надати всі необхідні інструменти, але самостійний процес навчання вимагає наявності внутрішньої мотивації та стійкої самодисципліни.

Отже, використання Telegram-бота для професійної орієнтації особистості - цікавий та перспективний підхід, який сприяє зростанню мотивації та самодисципліни користувача. Такий бот є незамінним помічником у досягненні успіхів у навчанні та розвитку особистості.

3.2 Оцінка ефективності методики використання засобів Інтернет-технологій у профорієнтації

Одна з головних переваг використання засобів Інтернет-технологій у профорієнтації – це широкий доступ до інформації. В Інтернеті можна знайти безліч ресурсів, де надається інформація про різні професії, їх вимоги та перспективи. Також, можна ознайомитись з різними варіантами професій, це допомагає користувачам зрозуміти свої сильні сторони, здібності та інтереси.

Методика використання засобів Інтернет-технологій у профорієнтації забезпечує свою ефективність через зручність та доступність інформації. Інтернет дає безмежні можливості для пошуку та отримання інформації про різні професії, вакансії, освітні програми та інші аспекти профорієнтації. Також, можна швидко та легко знайти необхідну інформацію, не витрачаючи багато час на довгі походи до бібліотек або консультації з фахівцями (Козяр, 2017, с.156).

Завдяки Інтернет-технологіям, користувачі самостійно відкривають для себе нові професійні напрямки, сфери діяльності та розвивають свої навички. Інтерактивні навчальні платформи та онлайн-курси стають доступними для всіх, що сприяє професійному саморозвитку.

Інтернет відкриває нові можливості для вивчення професій та до них вимог до яких входять: опис роботи, побажання до навичок та освіти, перспективи професійного зростання, сучасні тренди. Це дозволяє зробити об'єктивний аналіз та вибрати професію, яка найбільше підходить особистості.

За допомогою Інтернету можна взаємодіяти з різними фахівцями, отримувати консультації та поради щодо вибору професії. Також доступні різні вебінари та інтерактивні тренінги, які допомагають розвивати навички у певній сфері діяльності.

Засоби Інтернет-технологій, такі як чат-боти, онлайн-тести, відеоуроки та інтерактивні платформи, дають користувачам доступ до великої кількості інформації про різні професії, що дає змогу знайти інформацію про професії, які цікавлять користувачів, та детально ознайомитись з їх характеристиками та

вимогами. Тести можна проходити онлайн. Вони допомагають оцінити інтереси, здібності та особистісні якості користувачів. Також допомагають виявити потенційні сфери занять, в яких користувачі можуть себе реалізувати, та можуть рекомендувати певні професійні напрямки (Козяр, 2017, с. 158).

Також, ще однією з головних переваг методики використання засобів Інтернет-технологій в професійній орієнтації є візуалізація професійного шляху. Завдяки Інтернету можна легко створювати електронні візуалізації, редагувати їх та ділитися ними з іншими. Інтерактивні картограми та графіки можуть візуалізувати професійний шлях певній галузі діяльності. Це дозволяє зробити процес професійного планування більш гнучким та пристосованим до особистих потреб кожної людини.

Візуалізація професійного шляху допомагає краще зрозуміти цілі та мету у певній сфері діяльності, визначити переваги та недоліки поточного стану професії, а також показує можливі шляхи розвитку та складнощі, які можуть виникнути. Вона також допомагає бачити застарілі або надлишкові компетенції, які можна замінити більш актуальними та потрібними.

Така методика є дуже ефективною для складання професійного плану та поставлення цілей на короткострокову та довгострокову перспективу. Вона визначає етапи та кроки, які необхідно зробити для досягнення бажаного рівня успіху.

Іще однією з головних переваг методики використання засобів Інтернет-технологій в професійній орієнтації є доступність підтримки та консультацій за допомогою Інтернету. Користувачі звертаються до спеціалістів з будь якого місця та в будь який час, це робить процес профорієнтації зручним та швидким. Більше того, значною перевагою є також можливість використання різноманітних комунікаційних засобів (електронна пошта, онлайн-чати, відеодзвінки), що дає змогу забезпечити більш ефективне та особистісне спілкування з користувачами (Козяр, 2017, с. 159).

Крім того, за допомогою засобів Інтернет-технологій можна легко відстежувати та контролювати консультаційні процеси. Наприклад, фахівці

можуть зберігати записи взаємодії з користувачами, це допомагає вирішувати багато різних проблеми. А завдяки засобам аналітики можна здійснювати аналіз попиту і задоволення потреб користувачів, що полегшує покращення якості консультацій.

У результаті використання даної методики можна забезпечити ефективну підтримку користувачів, це сприяє покращенню їхнього досвіду використання Інтернет-технологій. Взаємодія проводиться швидко та зручно, а також забезпечує запиту користувача та надання належних рекомендацій. У результаті використання цієї методики покращується задоволеність та лояльність користувачів, а також забезпечується дуже активне та продуктивне використання Інтернет-технологій.

Отже, у результаті використання даної методики забезпечується ефективна підтримка користувачів, це сприяє покращенню їхнього досвіду використання Інтернет-технологій. Комунікація проводиться швидко та зручно, а також забезпечується розуміння проблеми користувача та надаються належні рекомендації. Під час використання цієї методики можна покращити лояльність користувачів, а також збільшити активне та продуктивне використання Інтернет-технологій.

ВИСНОВКИ

У магістерській роботі описано реалізацію профорієнтаційної діяльності особистості шляхом застосування сучасних засобів Інтернет-технологій, а також розглянуто ефективність використання засобів Інтернет-технологій у профорієнтації. Реалізована мета та вирішення поставлених питань дає підстави для висновків:

1. З'ясовано, що профорієнтаційна діяльність особистості - це процес визначення та розвитку індивідуальних професійних інтересів, здібностей та цілей з метою вибору оптимального напрямку професійного розвитку. Цей процес спрямований допомогти особистості зрозуміти свої можливості та знайти відповідність між особистими характеристиками і вимогами ринку праці. А сучасні засоби Інтернет-технологій впливають на всі аспекти профорієнтаційної діяльності, роблять інформацію більш доступною, надають можливість навчатися онлайн та взаємодіяти з різними фахівцями з будь якого куточка світу. Такі засоби значно полегшують процес прийняття важливих рішень та сприяють ефективному вибору професійного шляху.

2. Досліджено можливості онлайн-ресурсів, які висвітлюють інформацію про ринок праці та освітні можливості; також вивчено можливості вебінарів, вебсайтів, порталів, мобільних за стосунків, онлайн-тестів та інших засобів для підтримки вибору професійного шляху.

3. Вивчено тенденції розвитку профорієнтаційних програм та їх адаптацію до вимог сучасного ринку праці. Проаналізовано тенденції у сфері профорієнтації, що містять огляд та оцінку ключових напрямків та змін, які відбуваються в цій області. Результати аналізу тенденцій у сфері профорієнтації можуть слугувати основою для розробки стратегій та інструментів, які краще враховують потреби та очікування особистості у сучасному світі.

4. Чат-бот виявився найефективнішим інструментом у профорієнтації особистості, через забезпечення доступу до профорієнтаційної інформації в будь який час та з будь якого місця, що особливо важливо для тих, хто шукає поради чи інформацію в непередбачуваний час.

За допомогою алгоритмів машинного навчання чат-бот створює персоналізовані поради та рекомендації на основі унікальних інтересів та здібностей користувача. Також, він дає доступ користувачам до онлайн-курсів та інших навчальних ресурсів та допомагає розширити знання та навички в певній галузі діяльності.

5. Дано оцінку ефективності методики використання засобів Інтернет-технологій у профорієнтації та досліджено різноманітні методики, які потребують засобів Інтернет-технологій для проведення профорієнтаційної діяльності (онлайн-тести, вебсайти, платформи, вебінари та інші інтерактивні інструменти).

На основі проведеного дослідження можна зробити висновок, що застосування сучасних засобів Інтернет-технологій - це важлива складова профорієнтаційної роботи, оскільки вони забезпечують доступ до інформації та інструментів для самовизначення та розвитку потенціалу особистості. Результати дослідження можуть використовуватися для вдосконалення профорієнтаційних програм та розробки нових методик роботи з використанням Інтернет-технологій. Крім того, важливо постійно оновлювати та вдосконалювати доступні онлайн-ресурси, запроваджувати нові технології та способи взаємодії з користувачами з метою підвищення ефективності профорієнтаційної роботи і підтримки особистісного розвитку особистості в сучасній суспільно-економічній ситуації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Козяр, М.(2017). Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи (5-те вид.). ЛДУ БЖД.
2. Ігнатович, О. М., Кобченко, В. В., & Марченко, І. Б. (2014). Професійна орієнтація : підручник [для студентів]. Імекс-ЛТД.
3. Ігнатович, О. М. Актуальні проблеми професійної орієнтації та професійного навчання в умовах соціально-економічної нестабільності (Т. 2). (2014). ІПК ДСЗУ.
4. Марченко, І. Б. (2008). Психологічний моніторинг ставлення учнівської молоді до робітничих професій технічного профілю. Вид. ПП Щербатих О. В.
5. Камінський, Я. І. (1998). Професійна орієнтація як складова ринкової економіки (5-те вид.). ЛДУ БЖД.
6. Моргун, В. Ф. (2009). Основи психологічної діагностики : [навч.пос. для студентів вищих навчальних закладів]. Видавничий Дім «Слово».
7. Гуцан, Л. А. (2008). Світ професій. Педагогічна думка.
8. Побірченко, Н. А. (2009). Побудова кар'єри. Науковий світ.
9. Побірченко Н.А. (2009). Вибір успішної професії на ринку праці. Науковий світ.
- 10.Побірченко Н.А. (2009). Профорієнтація учнівської молоді.Науковий світ.
- 11.Синявський В.В. (2010) Психологічні основи профорієнтаційної професіографії. ІПК ДСЗУ.
- 12.Про затвердження Положення про професійну орієнтацію молоді, яка навчається, Наказ Міністерства освіти України № 159/30/1526 (1995) (Україна). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0198-95#Text>
- 13.LinkedIn. (2023, 27 квітня). LinkedIn Corporation. <https://www.linkedin.com/pulse/головнівисновкизвіту-global-digital-2023-75min-club>

14. Синявський В.В. Розвиток професійної орієнтації в Україні. (2009). [Б.в.].
15. Ігнат'єв, В. (2023, 5 квітня). Про найпопулярніші професії в Україні в 2023 році | LC Work. Сайт по пошуку роботи в сфері ігрового бізнесу | LC Work. <https://logincasino.work.ua/blog/najpopulyarnishi-profesiyi>
16. Міроненко, Т. (2022, 15 грудня). Пропозиція впала на 57%, попит – на 16%. Як виглядає ринок праці України під час війни. Дослідження — Forbes.ua. Forbes.ua | Бізнес, мільярдери, новини, фінанси, інвестиції, компанії. <https://forbes.ua/news/propozitsiya-vpala-na-57-popit-na-16-yak-viglyadae-rinok-pratsi-ukraini-pid-chas-viyni-doslidzhennya-15122022-10526>
17. Зарплати українських розробників — літо 2022. (2022, 30 серпня). DUO. <https://dou.ua/lenta/articles/salary-report-devs-summer-2022/>
18. Де заробити? (2023, 11 березня). Work.ua. <https://www.work.ua/salaryitинженер/?setlp=ua>
19. Просто, як на Booking: як вибрати свій ідеальний університет на сайті «Куди вступати» | Куди Поступати.ua - Освіта за кордоном та в Україні. (2023, 14 червня). Куди поступати (kudapostupat.ua) Освіта в Україні та за кордоном. <https://kudapostupat.ua/prosto-iak-na-booking-iak-vybraty-svij-idealnyj-universytet-na-sajti-kudy-vstupaty/>
20. Сайт пошуку роботи в Україні. Пошук вакансій та резюме на Jobs.ua! (2023). jobs.ua. <https://jobs.ua/>
21. Prometheus – Найбільша платформа онлайн-курсів в Україні. (2023). Prometheus. <https://prometheus.org.ua/>
22. UkrainianEnglishLanguageTeacherLearningPlatform. (2023). UkrainianEnglishLanguageTeacherLearningPlatform. <https://nuse-english.com.ua/en>
23. EdEra — студія онлайн-освіти. (2023). EdEra. <https://ed-era.com/>
24. На Урок.(2017-2023). На Урок.<https://naurok.com.ua/webinar>
25. EdPro.(2023)EdPro. <https://edpro.ua/>
26. Domar travel education.(2023). Domar travel education copyright. <https://dteducation.com/>

- 27.Stud-point.(2023). Paladin.<https://stud-point.com/video-courses/>
- 28.Рубрика.(2018-1023).ТОВ "ІА"Рубрика". <https://rubryka.com/>
- 29.Kitapp.(2023).KitAppStudio. <https://kitapp.pro/uk/>
- 30.Петренко М.В. (2016). Використання соцмереж у навчанні: перспективи і тенденції. ІПК ДСЗУ.
- 31.Гуревич Р.В. (2019) Інтернет і його соціальні мережі в сфері освіти: напрями використання. Педагогічна думка.
- 32.Онищенко О., Горовий В. &Попик В.. (2014). Соціальні мережі як інструмент взаємовпливу влади та громадянського суспільства. НАН України, Нац. б-ка України ім.В.І. Вернадського.
- 33.Савченко Ю.(2013). Соціальні мережі як інструмент управління репутацією. Маркетинг в Україні.
- 34.TechCrunch. (2023). Yahoo. <https://techcrunch.com/>
- 35.MetaEarningsPresentation Q3.(2022). MetaEarnings. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://s21.q4cdn.com/399680738/files/doc_financials/2022/q3/Q3-2022_Earnings-Presentation.pdf
- 36.ThirdQuarter 2022 ResultsConferenceCallOctober 26th, 2022. (2022) Meta Platforms,Inc.chromeextension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://s21.q4cdn.com/399680738/files/doc_financials/2022/q3/Meta-Q3-2022Earnings-Call-Transcript.pdf
- 37.Tencentannounces 2022 thirdquarterresults. (2022).chromeextension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/<https://static.www.tencent.com/uploads/2022/11/16/33aad36dea97848eb75aa988d785e9f8.pdf>
- 38.Semrush. (2008-2023).Semrush.<https://www.semrush.com/trends/>
- 39.Similarweb.(2023).Similarweb LTD. <https://www.similarweb.com/>
- 40.GWI.(2023). GWI. <https://www.gwi.com/book-demo>
- 41.Кепіос.(2023). КепіосPte. Ltd.<https://kepios.com/>
- 42.data.ai.(2023). data.ai. <https://www.data.ai/en/>
- 43.Гордійчук О.В.&Полюхович Н. В. (2022). Реалізація профорієнтаційної діяльності шляхом застосування сучасних засобів Інтернет-технологій.

Інформаційні технології в професійній діяльності : матеріали XV Всеукраїнської науково-практичної конференції. РВВ РДГУ.

- 44.Гордійчук О.В.&Полюхович Н. В.(2023). Реалізація профорієнтаційної діяльності шляхом застосування сучасних засобів Інтернет-технологій. Підготовка педагогів до професійної діяльності в умовах змішаного навчання : матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції. РВВ РДГУ.

Міністерство освіти і науки України
Департамент освіти і науки Рівненської ОДА
Громадська спілка «Рівне IT-освіта»
Рівненський державний гуманітарний університет

СЕРТИФІКАТ № 22-22

учасника

XV Всеукраїнської науково-практичної конференції
**"ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ
В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ"**

1 листопада 2022 року, м. Рівне

Гордійчук Ольга Володимирівна

Декан факультету
математики та інформатики РДГУ

доц. Шахрайчук М.І.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

РІВНЕНСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ
ГУМАНІТАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

СЕРТИФІКАТ

засвідчує, що

Гордійчук Ольга Володимирівна

взяв(ла) участь у роботі

**II Всеукраїнської науково-практичної конференції
“ПІДГОТОВКА ПЕДАГОГІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ”**

30 травня 2023 року

м. Рівне

Завідувач кафедри
інформаційно-комунікаційних технологій
та методики викладання інформатики
Рівненського державного гуманітарного
університету

доктор педагогічних наук,
професор Войтович І. С.